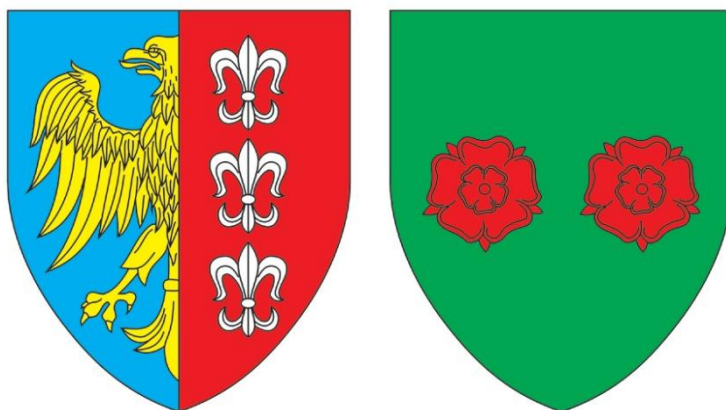

Raport o stanie miasta Bielska-Białej za rok 2017

Bielsko-Biała, październik 2018 r.

Spis treści

Wstęp	6
1. Informacje ogólne	7
1.1. Struktura demograficzna	7
2. Gospodarka	13
2.1. Charakterystyka strefy gospodarczej	13
2.2. Lokalne inicjatywy gospodarcze	16
2.3. Targi i imprezy handlowe	17
2.4. Firma Roku 2017	18
2.5. Bielskie przedsiębiorstwa w ogólnopolskich rankingach	19
3. Rynek pracy	20
4. Administracja publiczna	24
4.1. Charakterystyka ustrojowa	24
4.2. Rada Miejska	24
4.3. Budżet Obywatelski (Partycypacyjny)	25
4.4. Prezydent Miasta	27
4.5. Urząd Miejski	27
4.6. Organizacje pozarządowe	28
5. Majątek i budżet miasta	30
5.1. Mienie komunalne	30
5.2. Spółki prawa handlowego z udziałem gminy	31
5.3. Finanse miasta	33
5.4. Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej	35
5.5. Wieloletnie Plany Inwestycyjne	36
5.6. Inwestycje miejskie 2017 r.	37
5.7. Bielsko-Biała w rankingach	39
6. Zagospodarowanie przestrzenne	40
6.1. Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego	40
6.2. Rewitalizacja	42
7. Transport i komunikacja	44
7.1. Transport drogowy i drogownictwo	44
7.2. Motoryzacja	46
7.3. Publiczny transport zbiorowy – Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej	46

8. Gospodarka komunalna	48
8.1. Gospodarka wodno-ściekowa.....	48
8.2. Gospodarka odpadami	48
8.3. Ciepłownictwo.....	50
8.4. Cmentarnictwo komunalne	52
9. Ochrona środowiska.....	53
9.1. Ochrona powietrza i monitoring wód	53
9.2. Lasy i tereny zieleni	56
9.3. Formy ochrony przyrody	57
10. Budownictwo i mieszkalnictwo.....	59
10.1. Rynek mieszkaniowy	61
10.2. Gminna gospodarka mieszkaniowa	63
11. Bezpieczeństwo publiczne	66
11.1. Komenda Miejska Policji	66
11.2. Straż Miejska	75
11.3. Straż Pożarna	79
11.4. Sądownictwo	81
12. Zdrowie i pomoc społeczna.....	82
12.1. Ochrona zdrowia	82
12.2. Profilaktyka i promocja zdrowia	84
12.3. Pomoc społeczna	86
13. Oświata i edukacja	95
13.1. Miejski Zarząd Oświaty	95
13.2. Wychowanie przedszkolne	95
13.3. Szkoły podstawowe.....	96
13.4. Gimnazja	97
13.5. Szkoły ponadgimnazjalne.....	98
13.6. Edukacyjna opieka wychowawcza	99
13.7. Szkolnictwo wyższe	101
14. Kultura i sztuka	103
14.1. Miejskie instytucje kultury.....	103
14.2. Teatry.....	109
14.3. Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej.....	116
14.4. Biblioteki.....	117

14.5. Stypendia twórcze	119
14.6. IKAR – Nagrody Prezydenta Miasta Bielsko-Biała w dziedzinie kultury i sztuki	120
15. Turystyka i sport	121
15.1. Miejskie Centrum informacji Turystycznej	121
15.2. Szlaki turystyczne	121
15.3. Baza turystyczna	122
15.4. Baza sportowo – rekreacyjna	123
15.5. Inwestycje sportowe w 2017 r.	124
15.6. Organizacje sportowe	124
15.7. Sport masowy, imprezy sportowo – rekreacyjne.....	124
15.8. Indywidualne sukcesy bielskich sportowców w 2017 r.	127
15.9. Gry zespołowe sezon 2016/2017	128
15.10. Nagrody sportowe – Harnasie	129
16. Promocja oraz współpraca zagraniczna	130
16.1. Przedsięwzięcia promocyjne	130
16.2. Współpraca krajowa	132
16.3. Współpraca międzynarodowa	133
17. Komunikacja społeczna	136
17.1. Społeczeństwo informacyjne	136

Wstęp

Niniejszy Raport stanowi zbiór danych obrazujących najważniejsze dziedziny życia w mieście. Jest bazą informacji dotyczących sytuacji wewnętrznej Bielska-Białej i stanowi źródło wiedzy zarówno dla społeczności lokalnej, instytucji życia publicznego, jak również dla obecnych i potencjalnych inwestorów.

Raport został opracowany na podstawie danych źródłowych przekazanych przez wydziały merytoryczne oraz jednostki organizacyjne Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Posłużono się też sprawozdaniami z działalności jednostek i spółek miejskich. Skorzystano ponadto z opracowań innych jednostek administracji publicznej tj. Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie (Bank Danych Lokalnych), Urzędu Statystycznego w Katowicach oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Bielsku-Białej.

1. Informacje ogólne

Liczba mieszkańców Bielska-Białej wg faktycznego miejsca zamieszkania, na koniec 2017 r. wynosiła 171 505 osób, przy gęstości zaludnienia 1 377 osób/km². Bielszczanie stanowią 3,77% ludności województwa śląskiego. Ponad 52,7% ogółu mieszkańców miasta stanowią kobiety, współczynnik feminizacji (kobiety na 100 mężczyzn) wynosi 112.

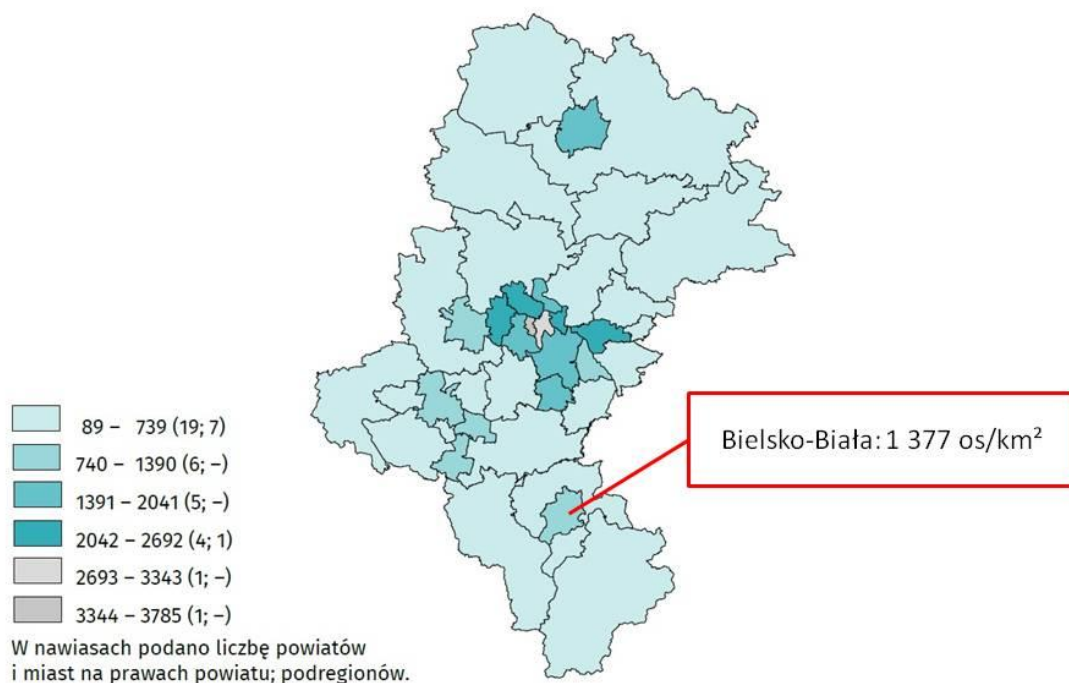
1.1. Struktura demograficzna

Tabela. Liczba ludności Bielska-Białej – stan na koniec 2017 r.

Ogółem	171 505
Mężczyźni	81 060
Kobiety	90 445

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Mapa. Ludność na 1 km² wg powiatów Województwa Śląskiego – stan na koniec 2017 r.

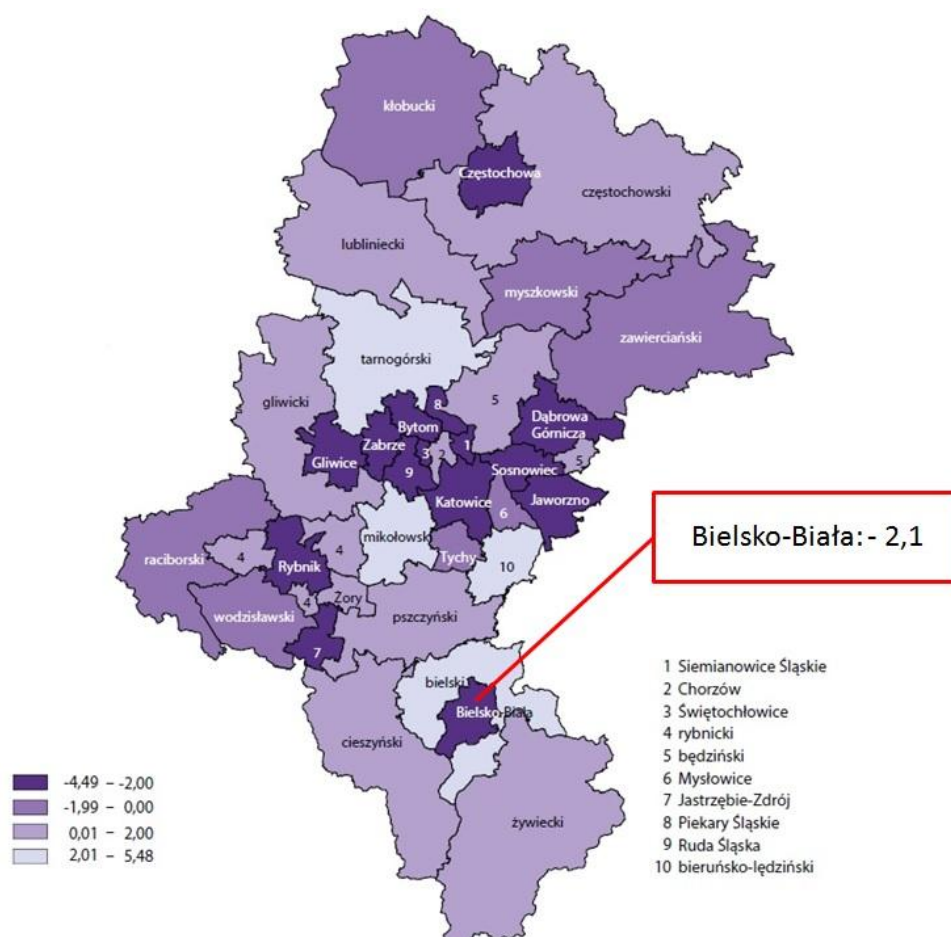
Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Tabela. Bielsko-Biała: migracje na pobyt stały (wg typu i kierunku) - stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób
Zameldowania ogółem, w tym:	1 304
z miast	613
ze wsi	590
z zagranicy	101
Wymeldowania ogółem, w tym:	1 672
do miast	551
na wieś	1 063
za granicę	58
Saldo migracji	-368
Saldo migracji na 1000 mieszkańców	-2,1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

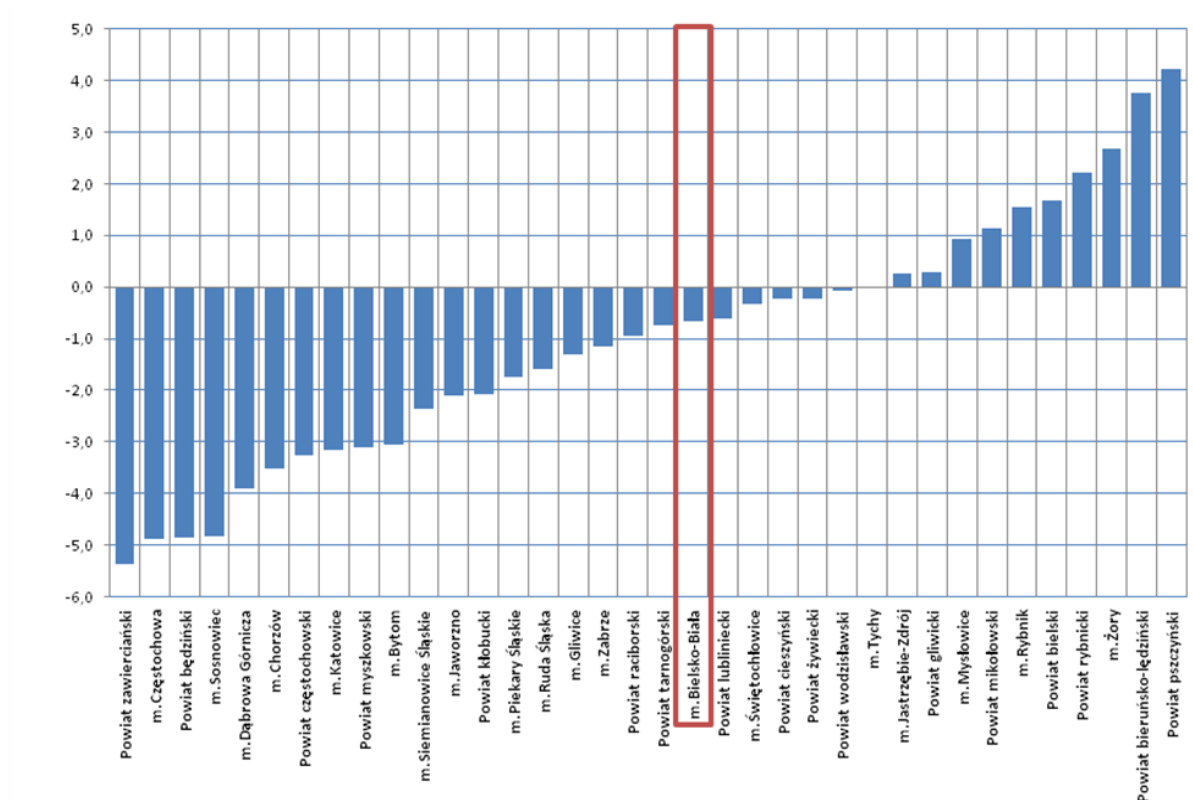
Mapa. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności w woj. śląskim wg podregionów i powiatów w 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

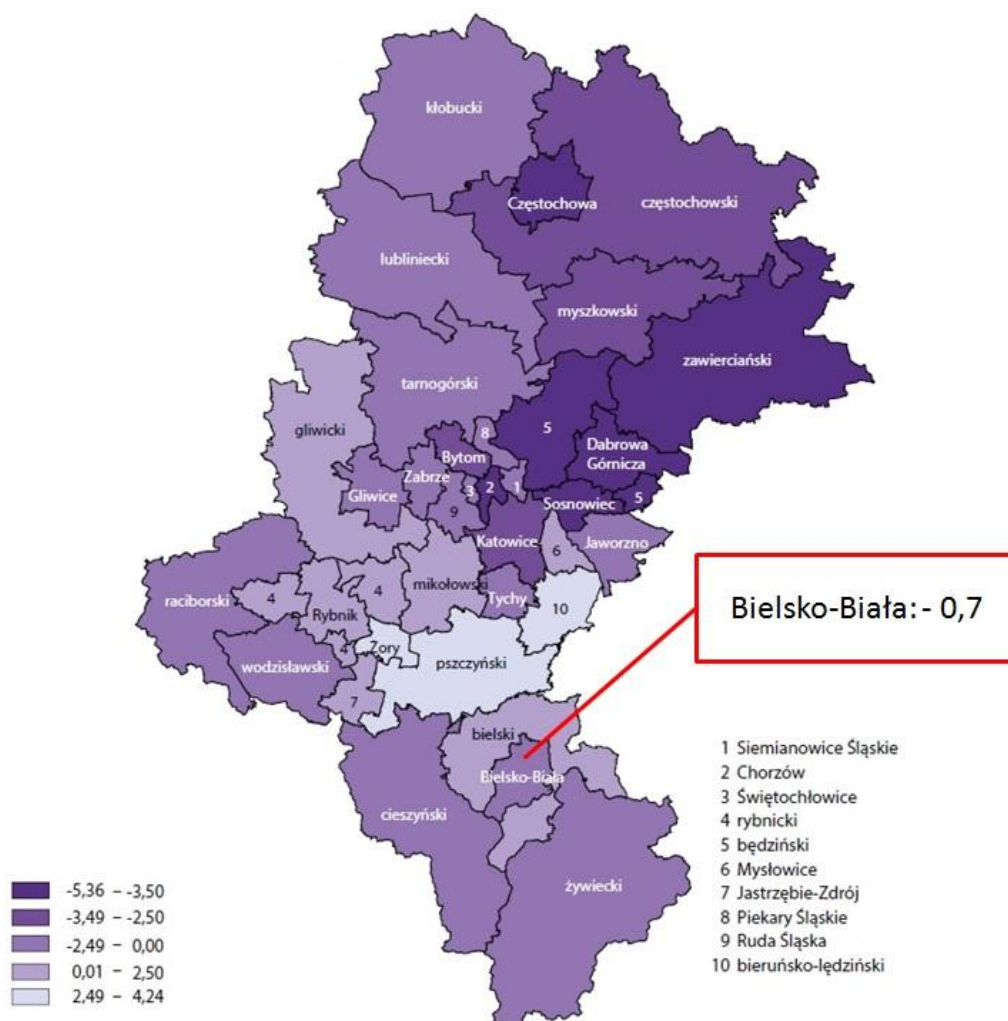
Sytuację demograficzną miasta można określić w pierwszej kolejności poprzez przyrost naturalny oraz strukturę wieku mieszkańców (wskaźnik obciążenia demograficznego). Przyrost naturalny (na 1000 ludności) w Bielsku-Białej w 2017 r. był nieznacznie ujemny i wyniósł -0,7 (dla województwa śląskiego wskaźnik ten wyniósł -1,4).

Wykres. Przyrost naturalny na 1000 ludności wg powiatów Województwa Śląskiego – stan na koniec 2017 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Mapa. Przyrost naturalny na 1000 ludności w województwie śląskim wg podregionów i powiatów w 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Tabela. Dane statystyczne dotyczące ludności w Bielsku-Białej wg płci – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Urodzenia	1 801	862	939
Urodzenia na 1000 ludności	10,48		
Zgony	1 913	991	912
Zgony na 1000 ludności	11,13		
Przyrost naturalny	-112	129	17
Wyszczególnienie	Ilość par		
Małżeństwa	803		
Rozwody	406		

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Wskaźnik obciążenia demograficznego wyraża relację wielkości grupy nieprodukcyjnej do wielkości grupy produkcyjnej. Dla Bielska-Białej wskaźnik ten w 2017 r. wyniósł 71,0.

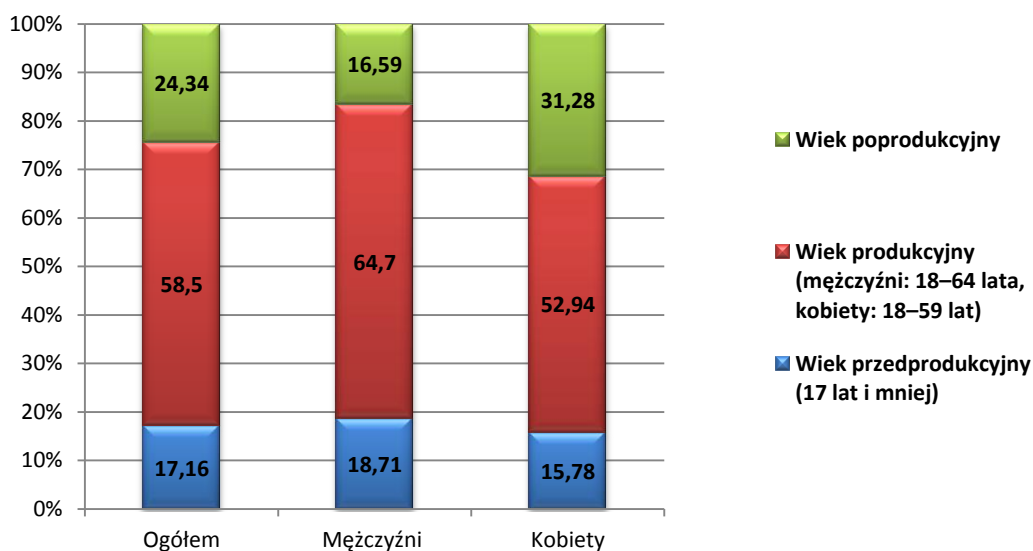
Tabela. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Bielska-Białej – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	Wskaźnik
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	71
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	141,8
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	41,6

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

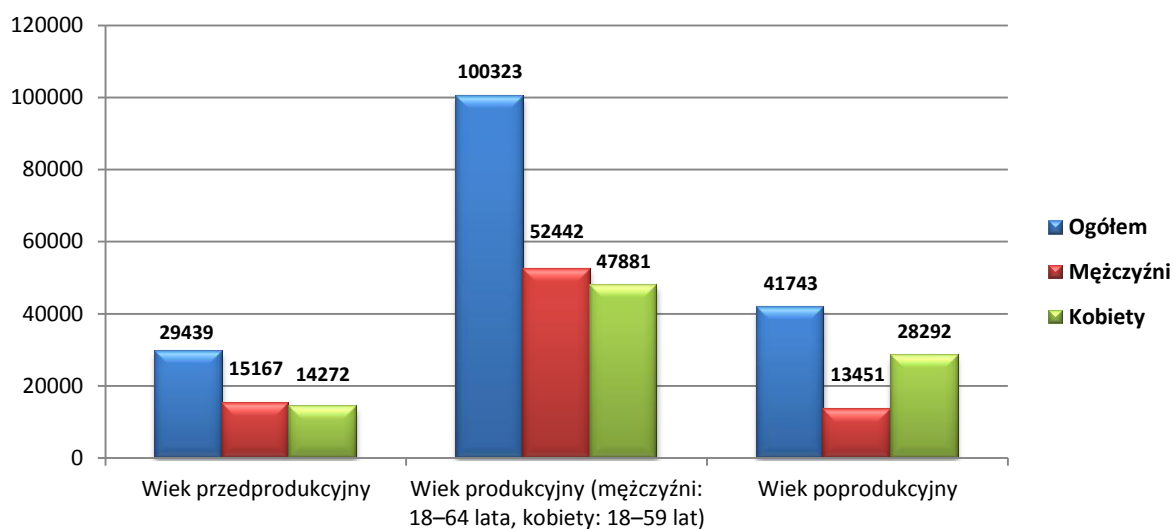
W 2017 r. mieszkańcy miasta w wieku produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata, kobiety w wieku 18-59 lat) stanowili 58,5% ogółu bielszczan, natomiast w wieku nieprodukcyjnym: przedprodukcyjnym (dzieci i młodzież w wieku 0-17 lat) i poprodukcyjnym (mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety w wieku 60 lat i więcej) stanowili 41,5% populacji miasta ogółem.

Wykres. Ludność Bielska-Białej wg ekonomicznych grup wieku oraz płci – stan na koniec 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

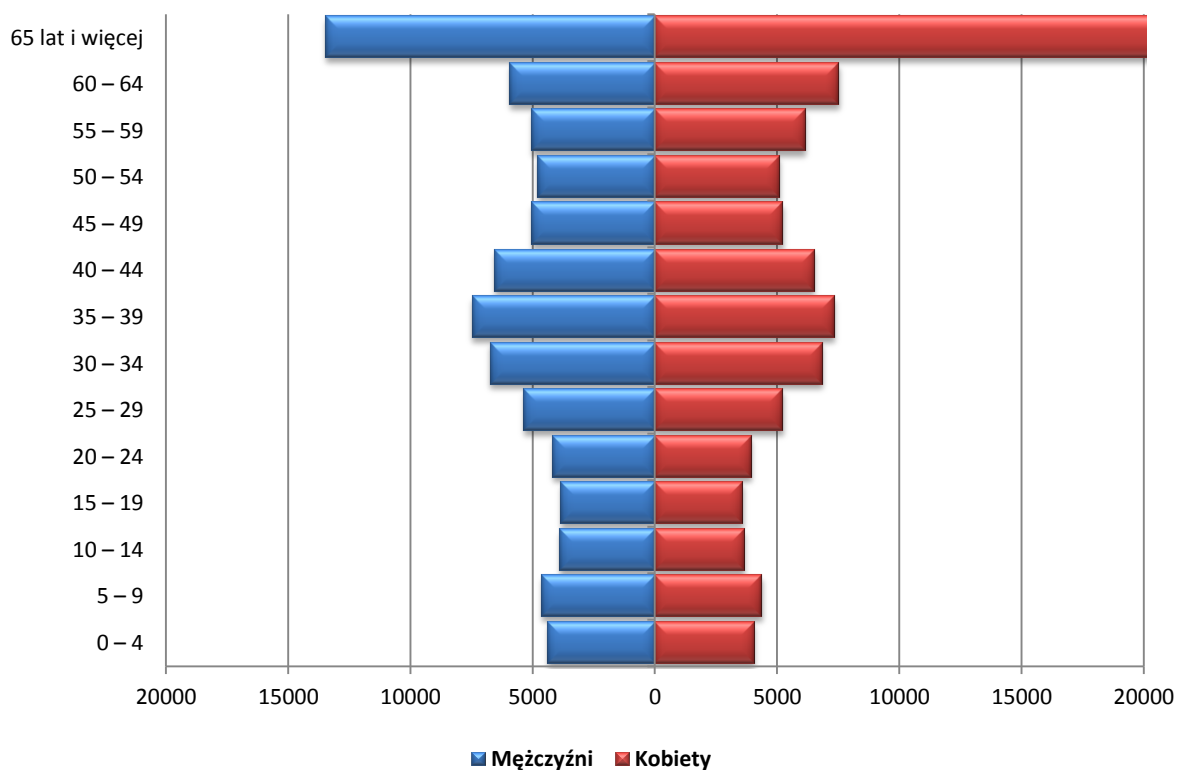
Wykres. Ludność Bielska-Białej wg ekonomicznych grup wieku oraz płci – stan na koniec 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Analiza ludności Bielska-Białej według płci i grup wieku wykazuje nadwyżkę kobiet w grupach wieku 45 lat i więcej – rozwarstwienie następuje progresywnie wraz ze wzrostem grup wieku.

Wykres. Piramida wieku mieszkańców Bielska-Białej – stan na koniec 2017 r.

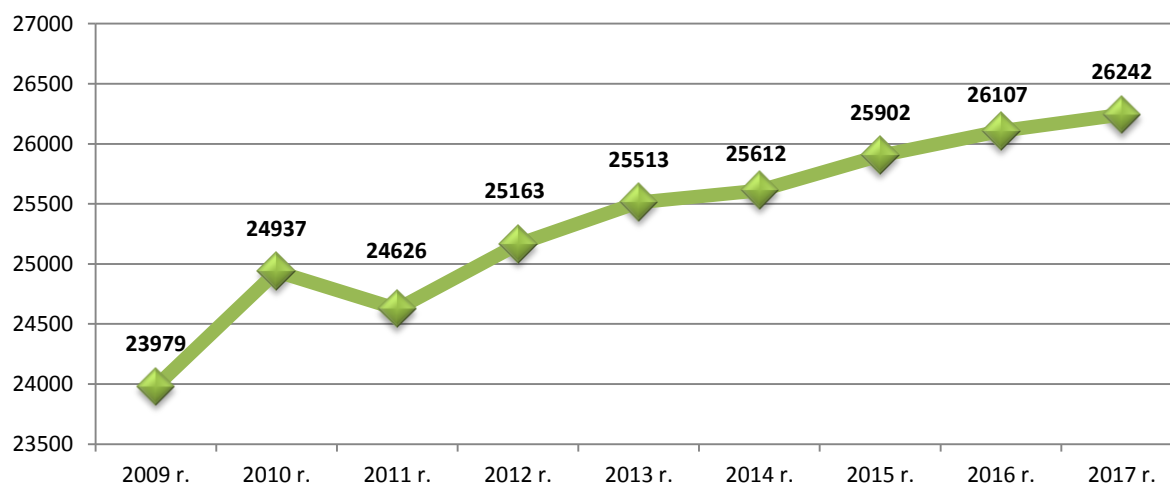
Źródło: Główny Urząd Statystyczny

2. Gospodarka

2.1. Charakterystyka strefy gospodarczej

W Bielsku-Białej wg stanu na koniec 2017 r. w bazie REGON zarejestrowanych było 26 242 podmiotów gospodarki narodowej (co stanowi 5,58% ogólnej liczby firm w skali województwa śląskiego). Zdecydowaną większość (25 415) tj. 96,8% stanowiły podmioty sektora prywatnego (w tym 17 684 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą). W stosunku do 2016 r. liczba podmiotów gospodarczych w Bielsku-Białej wzrosła o 135 tj. o 0,5%.

Wykres: Liczba podmiotów gospodarki narodowej w Bielsku-Białej w latach 2009-2017.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Tabela. Bielsko-Biała – podmioty gospodarcze wg przewidywanej liczby pracujących – stan na koniec 2017 r.

Liczba zatrudnionych w przedsiębiorstwie	Liczba przedsiębiorstw
0-9	24 889
10-49	1 082
50-249	228
250-999	39
ponad 1000	4
łącznie	26 242

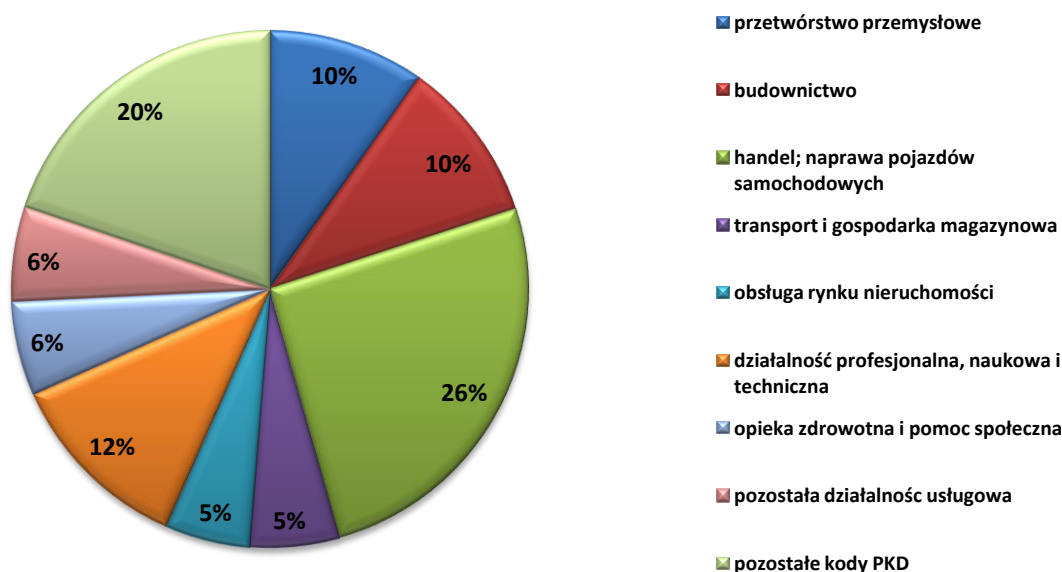
Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Tabela. Bielsko-Biała – struktura podmiotów gospodarki narodowej oraz nowo zarejestrowane podmioty w rejestrze REGON w 2017 r.

Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej	2017 r.	Nowo zarejestrowane w 2017 r.
Podmioty gospodarki narodowej ogółem	26 242	1 869
Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego ogółem	713	1
Sektor publiczny - ogółem	579	2
Sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	207	1
Sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	-	-
Sektor publiczny - spółki handlowe	33	0
Sektor publiczny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	1	-
Sektor prywatny - ogółem	25 415	1 523
Sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	17 684	1 417
Sektor prywatny - spółki handlowe	3 851	15
Sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	712	1
Sektor prywatny - spółdzielnie	73	7
Sektor prywatny - fundacje	165	12
Sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	543	23

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Wykres. Bielsko-Biała: podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w REGON według sekcji PKD 2007 – stan na koniec 2017 r.

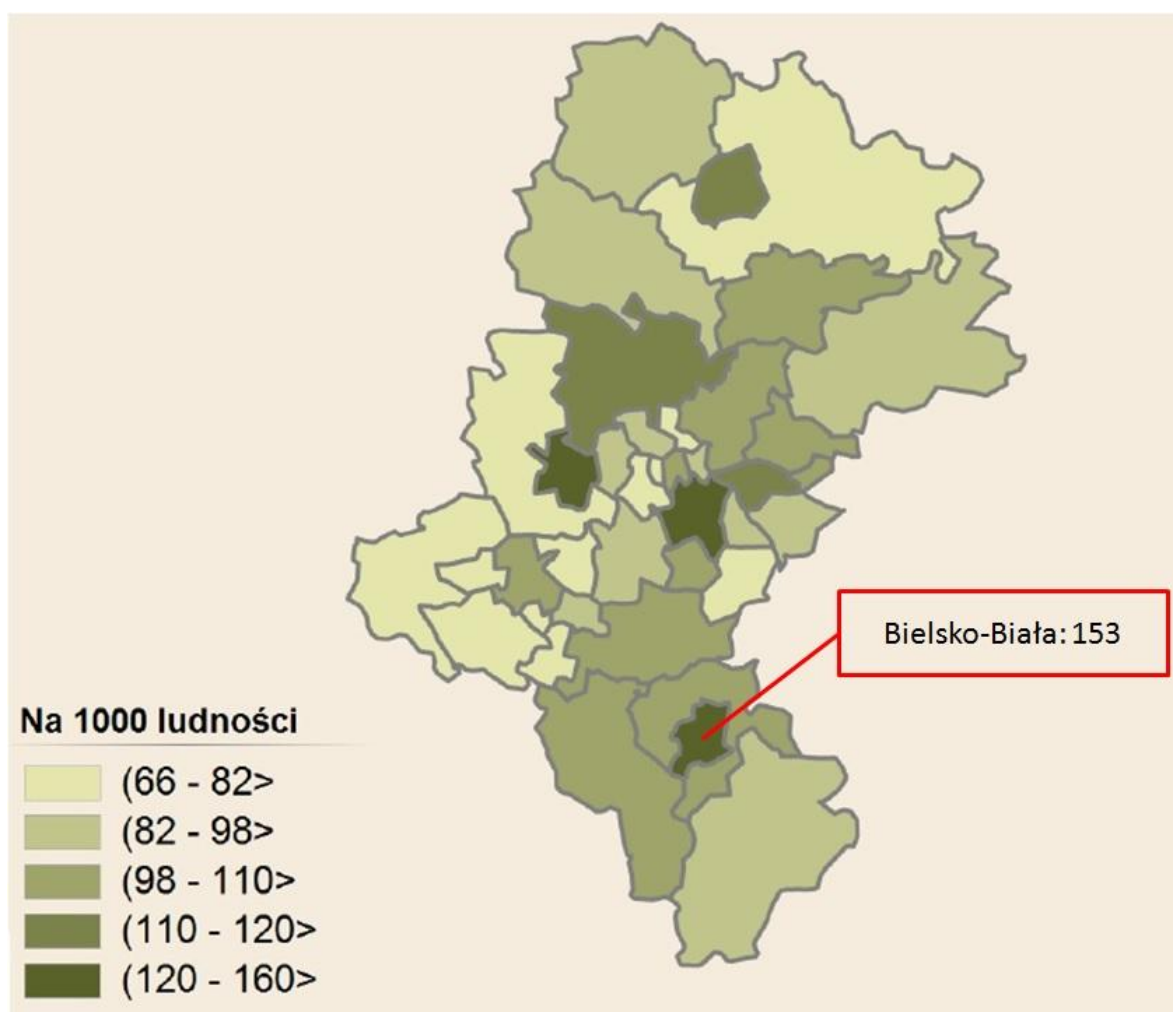

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Największy udział w ogólnej liczbie podmiotów działających w mieście (26%) stanowi branża handlowa. Widoczną część ogółu stanowią także podmioty prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną (12%). Tuż za nimi znalazły się podmioty należące do branży budowlanej (10%) oraz przetwórstwa przemysłowego (10%).

O poziomie przedsiębiorczości na danym terenie świadczy m.in. liczba podmiotów przypadających na 1 000 ludności zamieszkującej ten obszar. W Bielsku-Białej wskaźnik ten jest najwyższy – po Katowicach (162) – wśród miast powiatowych województwa śląskiego i wynosi 153.

Mapa. Podmioty gospodarki narodowej na 1000 ludności wg powiatów woj. śląskiego – stan na koniec 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Tabela. Podmioty gospodarki narodowej: wskaźniki – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	Bielsko-Biała	Częstochowa	Gliwice	Katowice	Rybnik	Tychy
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1 530	1 190	1 339	1 625	996	1 087
jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	109	96	90	118	73	81
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	17,6	14,2	13,4	15,1	11,6	12,7
podmioty nowo zarejestrowane na 10 tys. ludności w wieku produkcyjnym	186	163	149	197	118	133
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	261,6	200,5	221,5	270,2	161,7	179,4

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

2.2. Lokalne inicjatywy gospodarcze

Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna (KSSE)

W celu wsparcia i przyspieszenia procesów restrukturyzacyjnych oraz tworzenia nowych miejsc pracy – część terenów przemysłowych w Bielsku-Białej została objęta jastrzębsko-żorską podstrefą KSSE. W ramach KSSE w Bielsku-Białej na obszarze ok. 53 ha, działa 16 firm zatrudniających ok. 4 tys. pracowników, a łączna kwota dokonanych inwestycji to ok. 1,6 mld zł.

Tabela. Inwestorzy w podstrefie jastrzębsko-żorskiej KSSE w Bielsku-Białej w 2017 r.

Podmiot	Branża
Electropoli-Galwanotechnika Sp. z o.o.	motoryzacja
AVIO Polska Sp. z o.o.	lotnicza
Cornaglia Polska Sp. z o.o.	motoryzacja
Eaton Automotive Systems Sp. z o.o.	motoryzacja
Fiat Services Polska Sp. z o.o.	usługi księgowe
Magneti Marelli Suspension Systems Bielsko Sp. z o.o.	motoryzacja
Henkel Polska Sp. z o.o.	chemiczna
Cooper Standard Polska Sp. z o.o.	motoryzacja
Takoni Sp. z o.o.	tworzywa sztuczne
Multiform Dariusz Krywult	developer

MDM NT Sp. z o.o.	budowlana
Polmotors Sp. z o.o.	metalowa
Pojazdy Specjalistyczne Zbigniew Szczęśniak Sp. z o.o.	motoryzacja
TRW Steering Systems Poland Sp. z o.o.	motoryzacja
TI Poland Sp. z o.o.	motoryzacja
Ingest Facility Polska Sp. z o.o.	developer

Źródło: Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Park Przemysłowy i Technologiczny oraz Beskidzki Inkubator Technologiczny

W Bielsku-Białej, w dzielnicy Wapienica (w sąsiedztwie KSSE), funkcjonuje Park Przemysłowo – Technologiczny (PP-T) oraz Beskidzki Inkubator Technologiczny (BIT)¹. Ideą tych przedsięwzięć jest tworzenie korzystnych warunków do rozwoju lokalnej małej i średniej przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem branż innowacyjnych.

Na obszarze 5,12 ha w ramach PP-T działają firmy produkcyjne z branży motoryzacyjnej takie jak: Hutchinson Poland Sp. z o.o., Ti Poland Sp. z o.o. czy Multiform Dariusz Krywult. Swoją siedzibę ma tam również Beskidzki Inkubator Technologiczny. Celem działalności BIT-u jest stworzenie dogodnych warunków dla powstawania i rozwoju przedsiębiorstw wykorzystujących nowoczesne technologie, jak również optymalnych warunków dla transferu wiedzy z ośrodków akademickich do przedsiębiorstw oraz doradztwo biznesowe i promocja firm działających w Inkubatorze.

2.3. Targi i imprezy handlowe

Tabela. Targi i imprezy handlowe w Bielsku-Białej w 2017 r.

Nazwa	Termin	Organizator	Wystawcy/branża
51 Międzynarodowe Targi Budownictwa i Strefa Dobrych Wnętrz "TWÓJ DOM 2017"	07 – 09.04	Astra Biuro Promocji i Wystaw	Ponad 240 wystawców, innowacje i najnowsze techniki budowania. Dotychczasowa formuła targów budownictwa została rozszerzona o dodatkowe branże i tematy targowe, takie jak wyposażenie i aranżacje wnętrz, a także aranżacje ogrodów. Skutkowało to zwiększonym zainteresowaniem ze strony klientów planujących remont czy modernizację wnętrza, upiększaniem otoczenia domu, dotąd rzadko pojawiających się na targach.

¹ Park Przemysłowo-Technologiczny powstał w ramach projektu pt. „Infrastruktura okołobiznesowa na Śląsku – Bielsko-Biała – Park Przemysłowy i Usługowy”. Celem przedsięwzięcia jest tworzenie przy współpracy z jednostkami naukowo-badawczymi oraz jednostkami świadczącymi usługi doradcze dla małych i średnich przedsiębiorstw wielofunkcyjnego terenu aktywności gospodarczej.

XXX Międzynarodowe Energetyczne Targi Bielskie ENETGETAB 2017	14 – 14.09	ZIAD Bielsko-Biała S.A.	ENERGETAB to największe w Polsce targi nowoczesnych urządzeń, aparatury i technologii dla przemysłu energetycznego. Na powierzchni prawie 4 ha zaprezentowało się 709 wystawców z 23 krajów Europy i Azji a także Egiptu. Była to jubileuszowa, bo 30-ta edycja tych targów, które wśród europejskich targów branży energetyki i elektrotechniki zajmują bardzo ważną pozycję – nie tylko ze względu na wielkość targów ale też i ze względu na wielkość polskiego rynku inwestycyjnego w tej branży.
52 Międzynarodowe Targi Budownictwa i Wyposażenia Wnętrz JESIEŃ 2017 19 Targi Technik Grzewczych i Zielonych Energii "INSTAL-SYSTEM 2017"	22 – 24.09	Astra Biuro Promocji i Wystaw	Międzynarodowe Targi Budownictwa i Wyposażenia Wnętrz „Jesień 2017” w Bielsku-Białej organizowane są od 26 lat na pograniczu polsko – czesko – słowackim. Równocześnie odbywały się 19 Targi Technik Grzewczych i Zielonych Energii „Instal System 2017”. Połączenie tych dwóch tematów daje szerszy przegląd ofert rynku budowlanego i grzewczego. Tematem przewodnim targów był „DOM ENERGETYCZNIE INNOWACYJNY”, czyli efektywny ekonomicznie i energetycznie, zapewniający wysoki komfort życia mieszkańców i niskie koszty eksploatacji.
5 MIĘDZYNARODOWE TARGI EKOSTYL 2017: ZDROWA ŻYWNOŚĆ - STYL ŻYCIA - EKORODZINA	24 – 26.11	Astra Biuro Promocji i Wystaw	Ponad 220 wystawców przedstawiło bardzo szeroką i bogatą ofertę, m.in.: żywność produkowaną według tradycyjnych receptur bez sztucznych dodatków i konserwantów, żywność bezglutenową, naturalne kosmetyki, zabiegi i produkty pielęgnacji, naturalne ziołowe i roślinne wyroby medyczne, ekologiczne produkty i zabawki dla dzieci. Po raz pierwszy wystawcy mogli zdobyć nagrody i wyróżnienia za najlepsze produkty prezentowane na targach w ramach konkursu EKO Kryształ. Tradycyjnie bielskim targom towarzyszyły wykłady, warsztaty i prelekcje, dotyczące najnowszych osiągnięć i wydarzeń światowych ekobranży z udziałem wybitnych ekspertów i autorytetów.

Źródło: Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

2.4. Firma Roku 2017

17 października w Teatrze Polskim w Bielsku-Białej odbyła się Gala Finałowa konkursu Firma Roku 2017, którego celem już po raz ósmy było wyłonienie najlepszych firm z regionu Podbeskidzia i uhonorowanie ich statuetką mitycznego Dedala. Konkurs Firma Roku 2017 organizowany wspólnie przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej, Starostwo Powiatowe w Bielsku-Białej oraz Regionalną Izbę Handlu i Przemysłu w Bielsku-Białej, pod hasłem "Samorządy - Przedsiębiorcom", promuje szczególnie aktywne, dynamiczne firmy i jest wyrazem uznania ze strony samorządów terytorialnych dla ich wiodącej roli w rozwoju regionalnym. W kategorii Firma Roku 2017 Miasta Bielska-Białej, statuetkę Dedala z rąk Prezydenta Miasta Bielska-Białej, Jacka Krywulta odebrał Dawid Dobrzański,

Prezes Zarządu firmy Karmello Chocolatier. Laureatem nagrody specjalnej konkursu Firma Roku 2017, została natomiast firma Renault WEKTOR Sp. z o.o., reprezentowana przez Prezesa Zarządu Jana Setłę.

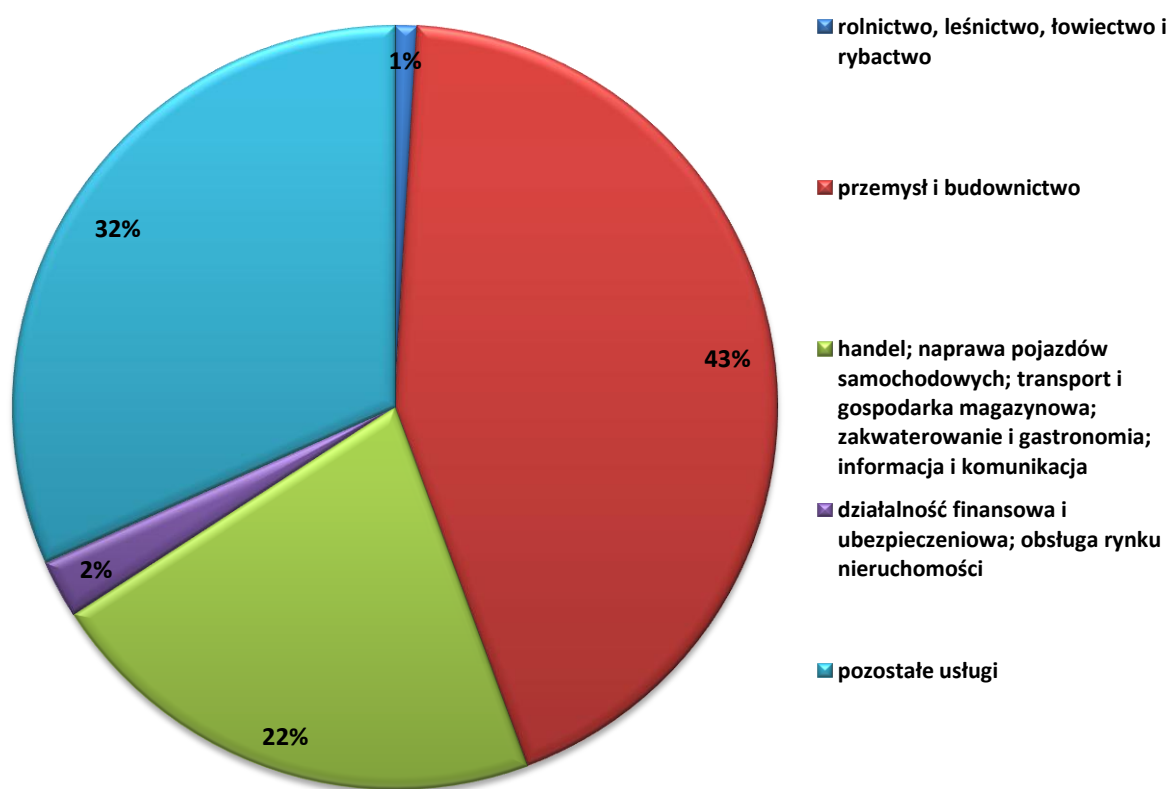
2.5. Bielskie przedsiębiorstwa w ogólnopolskich rankingach

W opublikowanym przez miesięcznik „Forbes” w 2017 r. rankingu najszybciej rozwijających się firm - „Diamenty Forbesa” znalazło się w sumie 6 firma z terenu Bielska-Białej. W kategorii „przychody powyżej 250 mln PLN” w zestawieniu znalazła się firma MARTES SPORT SP. Z O.O. W kategorii „przychody od 50 do 250 mln PLN” w zestawieniu znalazły się firmy: ITURRI POLAND SP. Z O.O., ELTEK POLAND SP. Z O.O. oraz OLEK MOTOCYKLE ALEKSANDER GWÓŹDŹ. W ostatniej kategorii „przychody od 5 do 50 mln PLN” w zestawieniu pojawiły się firmy: MOTO WEKTOR SP. Z O.O. oraz MULTIFORM DARIUSZ KRYWULT.

3. Rynek pracy

Przeciętne zatrudnienie w Bielsku-Białej w 2016 r. wyniosło 78 543 osób (w tym: kobiety: 37 984, co stanowi 48,36% ogółu). W 2016 r. najwięcej, bo aż 43% pracujących znalazło zatrudnienie w sektorze przemysłu i budownictwa. Drugim pod względem wielkości zatrudnienia był sektor „usług pozostałych” - 32%, a na trzecim miejscu znalazł się sektor handlu, naprawy pojazdów samochodowych, transportu i gospodarki magazynowej, zakwaterowania i gastronomii, informacji i komunikacji - 22%.

Wykres. Bielsko-Biała: pracujący wg rodzajów działalności – stan na koniec 2016 r.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

W Bielsku-Białej w 2017 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto (ogółem) wynosiło 4 446,37 zł tj. 98,2% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100).

Tabela. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Bielsku-Białej w 2017 r. na tle grupy porównawczej.

Wyszczególnienie		Bielsko-Biała	Częstochowa	Katowice	Rybnik	Gliwice	woj. śląskie
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	zł	4 446,37	3 954,16	5 290,36	4 122,16	5 117,17	4 481,57
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100)	%	98,2	87,3	116,8	91,0	113,0	99,0

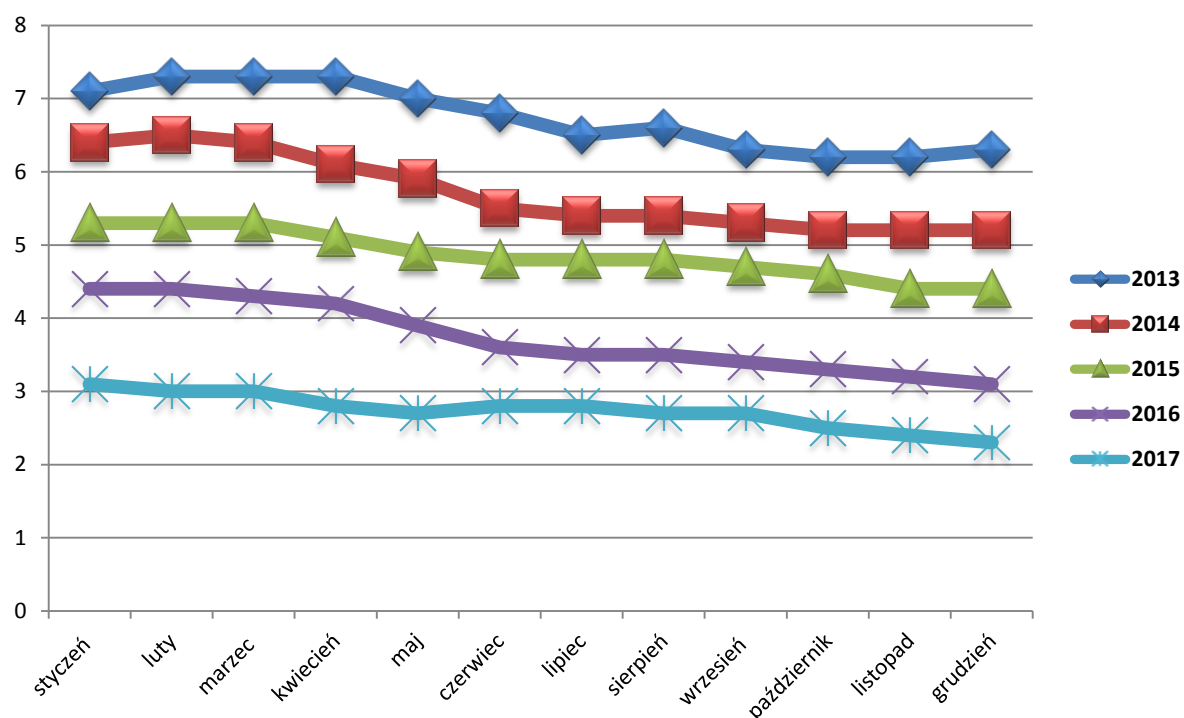
Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku-Białej przedstawił „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2017 r. w Mieście Bielsko-Biała”². Z przeprowadzonej analizy rynku wynika, że zawodami deficytowymi czyli takimi, na które występuje na rynku pracy większe zapotrzebowanie, niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie (zarejestrowanych w PUP) były w 2017 r. następujące profesje (pierwsze pięć pozycji): pracownicy wykonujący dorywcze prace proste, pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food, mistrzowie produkcji w przemyśle przetwórczym, farmaceuci bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji, urzędnicy do spraw świadczeń społecznych. Ranking ujmuje także zawody nadwyżkowe czyli takie, które cechuje niedostosowanie do potrzeb lokalnego rynku pracy. Oznacza to, że podaż pracy w tych zawodach przekracza znacznie popyt na pracę. Profesjami nadwyżkowymi były w 2017 r.: robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich, średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany, nauczyciele akademicki. Natomiast wśród zawodów, które wykazują równowagę na rynku pracy (zawody zrównoważone) zidentyfikowane zostały takie profesje jak: ślusarze i pokrewni, sekretarze medyczni i pokrewni, specjaliści z dziedziny prawa gdzie indziej niesklasyfikowani, spawacze i pokrewni.

Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec 2017 r. w Bielsku-Białej wyniosła 2,3% i była niższa niż na koniec 2016 r. (3,1%) o 0,8 pkt. procentowego. Bielsko-Biała cechuje się jedną z najniższych stóp bezrobocia, zarówno w skali województwa śląskiego (5,2%), jak również w skali kraju (6,6%). Na koniec 2017 r. na Śląsku tylko Katowice (2,2%) miały niższą stopę bezrobocia niż Bielsko-Biała.

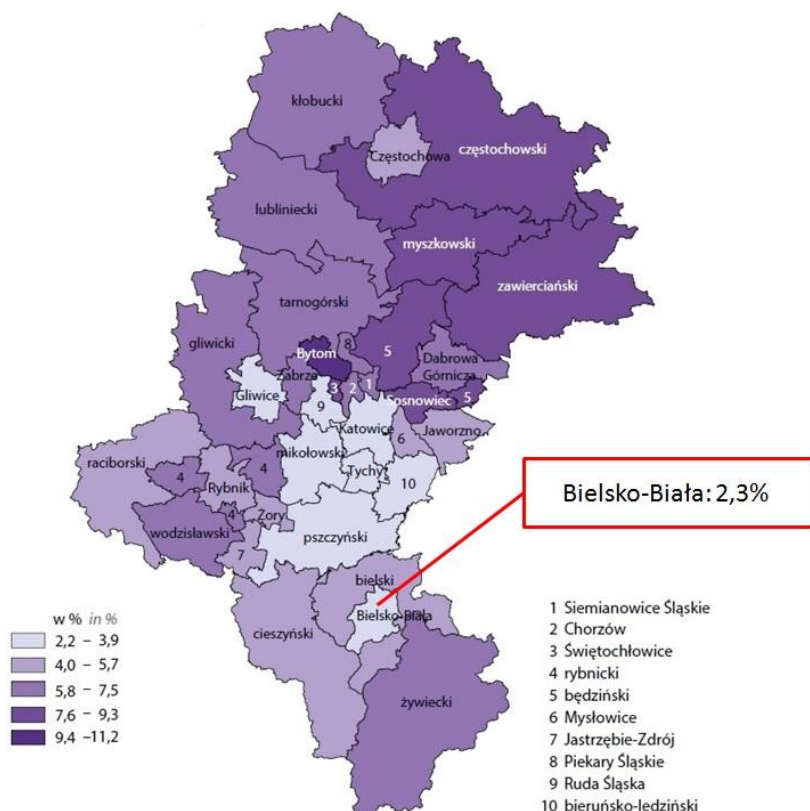
² Prowadzenie monitoringu lokalnego rynku pracy jest elementem niezbędnym w warunkach gospodarki rynkowej, stanowiącym istotne źródło informacji dla jego uczestników. Daje on bowiem obraz sytuacji, który może stać się podstawą do kreowania działań na rzecz przeciwdziałania bezrobociu. Jednakże Raport ten nie należy traktować, jako kompleksowej analizy lokalnego rynku pracy. Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych bazuje bowiem wyłącznie na danych pochodzących z rejestrów Powiatowego Urzędu Pracy dotyczących bezrobotnych i ofert pracy. Dane te nie obejmują wszystkich osób poszukujących pracy czy bezrobotnych nie zarejestrowanych w tutejszym urzędzie.

Tabela. Stopa bezrobocia w Bielsku-Białej na przestrzeni lat 2013-2017 [%].

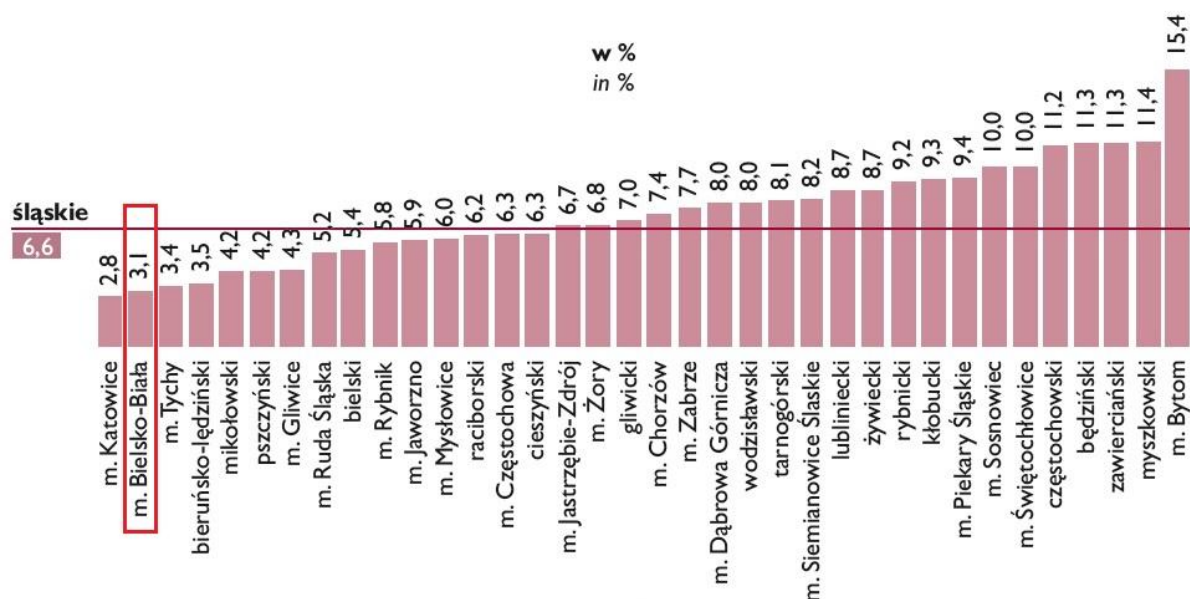
Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Mapa. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Bielsku-Białej oraz w powiatach i miastach na prawach powiatu w woj. śląskim w 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Wykres. Stopa bezrobocia rejestrowanego w Bielsku-Białej oraz w powiatach i miastach na prawach powiatu w woj. śląskim w 2016 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Największą grupę bezrobotnych w Bielsku-Białej w 2017 r. stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 628 osób (25,50% ogółu bezrobotnych). Dużą grupą osób pozostających bez pracy były także osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (21,91% ogółu bezrobotnych). Poziom bezrobocia wśród osób z wyższym wykształceniem w 2017 r. wyniósł 20,91% i wzrósł w stosunku do roku 2015 r. (17,03%) o 3,88 pkt. procentowego.

Tabela. Struktura bezrobotnych wg wykształcenia i płci w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wykształcenie	Liczba bezrobotnych			
	Ogółem	Jako % bezrobotnych	W tym kobiety	Kobiety, jako % bezrobotnych
wyższe	515	20,9	323	62,71
policealne i średnie zawodowe	537	21,8	326	60,70
średnie ogólnokształcące	242	9,8	167	69
zasadnicze zawodowe	541	22	262	48,43
gimnazjalne i poniżej	628	25,5	282	44,90
Razem	2 463	100	1 360	55,22

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

4. Administracja publiczna

4.1. Charakterystyka ustrojowa

Bielsko-Biała wykonuje prawa i obowiązki gminy oraz miasta na prawach powiatu³. O ustroju miasta na prawach powiatu decyduje jego statut, który stanowi akt o charakterze lokalnym, należący do przepisów o szczególnej randze. Statut Miasta Bielska-Białej przyjęty został Uchwałą Nr XI/212/2003 r. Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 20 maja 2003 r.⁴

Mieszkańcy miasta Bielska-Białej tworzą z mocy prawa lokalną wspólnotę samorządową, podejmującą rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym – poprzez wybory i referendum lub za pośrednictwem organów:

1. Rady Miejskiej – organu stanowiącego i kontrolnego.
2. Prezydenta Miasta – organu wykonawczego.

W skład gminy Bielsko-Biała wchodzi osiedla. Obejmują one obszar określony uchwałą Rady Miejskiej i stanowią jednostki pomocnicze miasta⁵. Miasto jest podzielone na 30 Osiedli. W dniu 10 maja 2015 r. odbyły się wybory do Rad Osiedli na kadencję 2015-2019. Wybrano 27 Rad Osiedli. W kadencji 2015-2019 nie będą działać 3 Rady Osiedli: „Biała Śródmieście”, „Dolne Przedmieście” i „Karpackie”.

4.2. Rada Miejska

Rada Miejska w Bielsku-Białej stanowi reprezentację zbiorowych interesów wspólnoty samorządowej mieszkańców. Jest organem stanowiącym i kontrolnym – podejmuje uchwały w zakresie swojej działalności oraz kontroluje działalność Prezydenta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy. Kadencja Rady trwa 4 lata. Do właściwości Rady należą wszystkie sprawy pozostające w zakresie działania Miasta, o ile ustawy nie stanowią inaczej⁶.

W celu sprawnego wykonywania zadań Rada powołuje komisje. Komisje są pomocniczymi organami wewnętrznymi Rady o charakterze opiniodawczo-doradczym. Wg stanu na koniec 2017 r. – funkcjonowało 7 stałych komisji Rady Miejskiej.

³ Na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U.2018.994 j.t., z późn.zm.), ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tj. Dz.U.2018.995 j.t., z późn.zm.), jak również obowiązki wynikające z ustaw szczegółowych.

⁴ Tekst jednolity Statutu przyjęty został Uchwałą Nr XXV/456/2017 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 31 stycznia 2017 r.

⁵ Organem uchwałodawczym w osiedlu jest Rada Osiedla. Do zakresu zadań Rady należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, nie zastrzeżone przepisami dla innych organów. Rada Miejska w Bielsku-Białej w dniu 27 maja 2014r. uchwaliła nowe Statuty Osiedli – uchwałami: od nr XLII/990/2014 do nr XLII/1019/2014.

⁶ Rada Miejska w Bielsku-Białej składa się z 25 radnych, wybranych przez mieszkańców Miasta. Rada wybiera ze swojego grona Przewodniczącą oraz od 1 do 3 Wiceprzewodniczących. 16 listopada 2014 r. odbyły się wybory samorządowe i rozpoczęła się kadencja Rady Miejskiej 2014-2018. Przewodniczącym Rady Miejskiej został wybrany Jarosław Klimaszewski (KW Platforma Obywatelska RP) a Wiceprzewodniczącymi: Ryszard Batycki (KWW Jacka Krywulcia) oraz Przemysław Drabek (KW Prawo i Sprawiedliwość).

Tabela. Informacje dotyczące prac Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w latach 2016-2017 r.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.
Ilość sesji Rady Miejskiej	10	12
Ilość podjętych uchwał przez Radę Miejską	210	259
Ilość zgłoszonych interpelacji przez Radnych Rady Miejskiej	189	197

Źródło: Biuro Rady Miejskiej w Bielsku-Białej

Tabela. Informacje dotyczące prac stałych komisji Rady Miejskiej w Bielsku-Białej w 2017 r.

Lp.	Nazwa komisji	Ilość posiedzeń	Ilość wydanych opinii
1.	Budżetu, Strategii i Rozwoju Gospodarczego	12	88
2.	Gospodarki Miejskiej i Mieszkalnictwa	15	70
3.	Zdrowia, Polityki Społecznej i Sportu	12	59
4.	Bezpieczeństwa i Samorządności	11	19
5.	Edukacji i Kultury	12	103
6.	Gospodarki Przestrzennej i Ochrony Środowiska	16	360
7.	Rewizyjna	7	6

Źródło: Biuro Rady Miejskiej w Bielsku-Białej

4.3. Budżet Obywatelski (Partycypacyjny)

Budżet Obywatelski, nazywany też Budżetem Partycypacyjnym, to wydzielona część budżetu miasta, o której wydatkowaniu decydują bezpośrednio mieszkańcy poprzez głosowanie. Do realizacji Budżetu Obywatelskiego miasto Bielsko-Biała po raz pierwszy przystąpiło w 2013 r. Stało się to za sprawą radnych Rady Miejskiej, którzy wyszli z inicjatywą utworzenia takiego budżetu. Wybrany został specjalny Zespół Problemowy radnych, na którego czele stanął wiceprzewodniczący Rady Miejskiej, Jarosław Klimaszewski. Po kilku miesiącach dyskusji i spotkań z radami osiedli, organizacjami pozarządowymi i mieszkańcami wypracowano zasady funkcjonowania Budżetu Obywatelskiego Bielska-Białej.

Dotychczas o tym, na jaki cel należy w danym roku wydać środki z budżetu Bielska-Białej, decydował Prezydent Miasta oraz Rada Miejska. W roku 2017 część tych wydatków została skierowana na realizację projektów, które zgłosili bezpośrednio mieszkańcy miasta. Zarówno w 2016 jak i 2017 r.

podstawą prawną do przeprowadzenia Budżetu Obywatelskiego (Partycypacyjnego) były uchwały Rady Miejskiej⁷.

Trzecia edycja Budżetu Obywatelskiego (Partycypacyjnego) na rok 2016:

- Kwota przewidziana na Budżet Obywatelski (Partycypacyjny) – 3,75 mln zł, co stanowiło ok. 0,5% wydatków z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w danym roku. Ogólna pula środków finansowych została rozdysponowana według zasad, obowiązujących w trzeciej edycji, tj.: 1,5 mln zł przeznaczono na projekty ogólnomiejskie a 2,25 mln zł przeznaczono na projekty osiedlowe – po 75 tys. zł na każde Osiedle. Takie rozwiązanie pozwoliło na zrealizowanie większej ilości projektów.
- Typy projektów: inwestycyjne i nieinwestycyjne, dokonano podziału na zadania ogólnomiejskie i osiedlowe (lokalne) realizując postulaty mieszkańców.
- Projekty: złożono 128 projektów (w tym 49 miejskich i 79 osiedlowych). Pozytywnie zweryfikowano 90 projektów (odpowiednio 34 ogólnomiejskie i 56 osiedlowych). W wyniku przeprowadzonego głosowania wybrano do realizacji 35 projektów (6 ogólnomiejskich i 29 osiedlowych).
- Głosowanie: W głosowaniu mogli brać udział mieszkańcy Bielska-Białej, którzy ukończyli 16 rok życia. Mogli oni głosować na 1 projekt ogólnomiejski i jeden projekt osiedlowy ze swojego Osiedla. Liczba oddanych głosów ważnych to 20 859, w tym 10 899 głosów internetowych. Głosowano na dwa możliwe sposoby: elektronicznie za pośrednictwem strony www.obywatelskibb.pl, bezpośrednio (wrzucając do urny kartę z przyznaną dla wybranego projektu punktacją). Odnotowano 1 580 głosów nieważnych.
- Realizacja: wybrano do realizacji 6 projektów ogólnomiejskich i 29 projektów osiedlowych.

Czwarta edycja Budżetu Obywatelskiego (Partycypacyjnego) na rok 2017:

- Kwota przewidziana na Budżet Obywatelski (Partycypacyjny) – 3,75 mln zł, co stanowiło ok. 0,5% wydatków z budżetu jednostki samorządu terytorialnego w danym roku. Ogólna pula środków finansowych została rozdysponowana według zasad, obowiązujących w czwartej edycji, tj.: 1,5 mln zł przeznaczono na projekty ogólnomiejskie a 2,25 mln zł przeznaczono na projekty

⁷ Uchwała Nr VII/87/2015 z 28 kwietnia 2015 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Bielska-Białej na temat budżetu miasta Bielska-Białej na 2016 rok oraz uchwała Nr XVI/283/2016 z 22 marca 2016 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Bielska-Białej na temat budżetu miasta Bielska-Białej na 2017 rok.

osiedlowe – po 75 tys. zł na każde Osiedle. Takie rozwiązanie pozwoliło na zrealizowanie większej ilości projektów.

- Typy projektów: inwestycyjne i nieinwestycyjne, dokonano podziału na zadania ogólnomiejskie i osiedlowe (lokalne) realizując postulaty mieszkańców.
- Projekty: złożono 116 projektów (w tym 39 miejskich i 77 osiedlowych). Pozytywnie zweryfikowano 86 projektów (odpowiednio 39 ogólnomiejskich i 62 osiedlowych). W wyniku przeprowadzonego głosowania wybrano do realizacji 35 projektów (4 ogólnomiejskie i 31 osiedlowych).
- Głosowanie: W głosowaniu mogli brać udział mieszkańcy Bielska-Białej, którzy ukończyli 16 rok życia. Mogli oni głosować na 1 projekt ogólnomiejski i jeden projekt osiedlowy ze swojego Osiedla. Liczba oddanych głosów ważnych to 39 457, w tym 12 912 głosów internetowych. Głosowano na dwa możliwe sposoby: elektronicznie za pośrednictwem strony www.obywatelskibb.pl, bezpośrednio (wrzucając do urny kartę z przyznaną dla wybranego projektu punktacją). Odnotowano 1 802 głosów nieważnych.
- Realizacja: wybrano do realizacji 4 projekty ogólnomiejskie i 31 projektów osiedlowych.

4.4. Prezydent Miasta

Organem wykonawczym Miasta jest Prezydent, który wykonuje uchwały Rady i zadania Miasta określone przepisami prawa, kieruje bieżącymi sprawami Miasta oraz reprezentuje je na zewnątrz. W realizacji zadań własnych Miasta Prezydent podlega wyłącznie Radzie. Prezydentem Miasta Bielska-Białej jest Jacek Krywult, pełniący tę funkcję nieprzerwanie od 2002 r. (4 kadencje).

4.5. Urząd Miejski

Urząd Miejski jest narzędziem przy pomocy, którego organ wykonawczy – Prezydent Miasta – wykonuje swoje zadania⁸. Zadaniem Urzędu Miejskiego jest pełnienie służby publicznej najwyższej jakości oraz profesjonalna obsługa mieszkańców⁹.

⁸ Organizacja oraz zasady funkcjonowania Urzędu określone są w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miejskiego przyjętym Obwieszczeniem Prezydenta Miasta Bielska-Białej z dnia 25 marca 2015 w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu Zarządzenia nr ON 0152/88/10/ON Prezydenta Miasta Bielska-Białej ws. Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej (ze zmianami). Strukturę organizacyjną Urzędu, podział na komórki organizacyjne, nazewnictwo, stosowną symbolikę oraz podległość i powiązania określa Schemat Organizacyjny Urzędu.

⁹ W celu zapewnienia identyfikacji procesów mających wpływ na podejmowane decyzje, poprawy funkcjonowania administracji, doskonalenia poziomu świadczonych usług, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnienie bezpiecznego środowiska pracy dla pracowników, jak również zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania informacji i ochrony danych osobowych, został wdrożony w Urzędzie Miejskim Zintegrowany System Zarządzania zgodny z normami: ISO 9001, ISO 14001, PN-N-18001 oraz ISO 27001.

Tabela. Urząd Miejski w Bielsku-Białej w latach 2016-2017.

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.
Liczba wydziałów oraz biur na prawach wydziałów UM:		
- ogółem	32	33
- nowopowstałe	0	1
Liczba komórek organizacyjnych na prawach wydziałów UM:		
- ogółem	7	7
- nowopowstałe	0	0
Liczba pracowników UM	612	612
Liczba etatów UM	606,69	609,21
Liczba miejskich jednostek organizacyjnych	126	115

Źródło: Wydział Organizacji i Nadzoru Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

4.6. Organizacje pozarządowe

W ewidencji Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej na koniec 2017 r. znajdowało się 580 organizacji pozarządowych¹⁰. W 2017 r. 119 podmiotów (organizacji pozarządowych) otrzymało wsparcie z budżetu miasta na realizację zadań publicznych, zawarte zostało 175 umów, na łączną kwotę wsparcia 7 227 622,45 zł.

Tabela. Struktura bielskich organizacji pozarządowych oraz udzielone dotacje z budżetu miasta Bielska-Białej na rzecz organizacji pozarządowych w 2017 r.

Forma prawna	Liczba podmiotów	Dotacje z budżetu miasta dla organizacji pozarządowych		
		Rodzaj działalności	Liczba umów	Kwota dotacji [w zł]
stowarzyszenia zarejestrowane, posiadające osobowość prawną	269	kultura fizyczna	83	4 691 736,43
terenowe jednostki organizacyjne	62	polityka społeczna	49	2 050 886,02
stowarzyszenia zwykłe	36	kultura i sztuka	31	200 000,00
fundacje	98	ochrona i promocja zdrowia	2	175 000,00
związki stowarzyszeń	1	oświata i wychowanie	4	55 000,00

¹⁰ Na podstawie ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 210 z późn. zm.)

organizacje sportowe (kluby sportowe zarejestrowane w KRS, kluby sportowe nieprowadzące działalności gospodarczej, uczniowskie oraz parafialne kluby sportowe)	114	turystyka	6	55 000,00
Razem	580	Razem	175	7 227 622,45

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

5. Majątek i budżet miasta

5.1. Mienie komunalne

Wydział Mienia Gminnego i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej sporządził informację o stanie mienia komunalnego Bielska-Białej obejmującą zbiór danych o majątku Gminy Bielsko-Biała i Miasta Bielsko-Biała na prawach powiatu (wg stanu na dzień 31.12.2017 r.).

1. Wartość - środków trwałych - mienia komunalnego gminy Bielsko-Biała wyniosła 2 253 303 599,22 zł, a wartość gruntów 435 864 631,82 zł, co łącznie stanowi kwotę 2 689 168 231,04 zł.

W 2017 r. nastąpił wzrost majątku, spowodowany głównie prowadzonymi przez Gminę i jednostki organizacyjne działaniami inwestycyjnymi, między innymi modernizacją budynku Domu Kultury w Lipniku, termomodernizacjami budynków jednostek oświatowych, modernizacji i budowie obiektów sportowych i rekreacyjnych oraz modernizacji oświetlenia ulicznego, jak również otrzymaniem przez Gminę w drodze komunalizacji i spadkobrania 2 budynków mieszkalnych i 2 lokali mieszkalnych.

2. Wartość - środków trwałych - mienia komunalnego miasta Bielsko-Biała na prawach powiatu wyniosła 139 484 807,78 zł, a wartość gruntów 40 726 981,45 zł, co łącznie stanowi kwotę 180 211 789,23 zł.

W 2017 r. wystąpił zarówno wzrost jak i spadek wartości majątku. Na wzrost miały wpływ głównie działania inwestycyjne prowadzone przez Gminę, jak również samodzielnie przez jednostki budżetowe. W ramach prowadzonych inwestycji zakupiono m. in. kolejne wyposażenie dla Beskidzkiego Centrum Onkologii - Szpitala Miejskiego. Natomiast na spadek wartości w omawianym okresie sprawozdawczym w grupach I, II, III i IV wpływ miało głównie zawarte w dniu 29.06.2017 r. w Warszawie porozumieniem nr SSO. onp. 6510.1.8.17., na mocy którego miasto Bielsko-Biała na prawach powiatu przekazało Skarbowi Państwa - Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi do prowadzenia Zespół Szkół Ogrodniczych im. Stanisława Szumca w Bielsku-Białej.

Tabela. Wzrost majątku Gminy i Miasta Bielsko-Biała na prawach powiatu w 2017 r. w stosunku do roku 2016.

Wyszczególnienie	2016 r. [w zł]	2017 r. [w zł]	Wzrost/spadek [%]
Gmina	2 606 392 843,80	2 689 168 231,04	1,03%
Powiat	181 942 775,55	180 211 789,23	1,00%

Źródło: Wydział Mienia Gminnego i Rolnictwa Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

5.2. Spółki prawa handlowego z udziałem gminy

Według stanu na koniec 2017 r. Gmina Bielsko-Biała była wspólnikiem/akcjonariuszem 13 spółek prawa handlowego, w tym:

- 5 spółek ze 100% udziałem w kapitale zakładowym,
- 5 spółek powyżej 50% udziału w kapitale zakładowym,
- 3 spółek poniżej 50% udziału w kapitale zakładowym.

Tabela. Wielkość udziałów Gminy Bielsko-Biała w spółkach prawa handlowego, stan na koniec 2017 r.

Nazwa Spółki	Data powstania Spółki	Liczba akcji/ udziałów Gminy	% udział Gminy w kapitale zakładowym	Kapitał zakładowy [w zł]	Przedmiot działalności
„Zieleń Miejska” Sp. z o.o.	09.03.1992 r.	3 968	100	1 984 000	Działalność produkcyjna, usługowa, handlowa w zakresie: produkcji i sadownictwa i utrzymania terenów zielonych, administrowania lasem komunalnym, zarządzania cmentarzami komunalnymi.
„Zakład Gospodarki Odpadami” S.A.	10.01.2000 r.	151 156	100	15 115 600	Wykonywanie zadań własnych Gminy Bielsko-Biała w zakresie gospodarki odpadami, tworzenia Punktów Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zapewnienia osiągnięcia odpowiednich poziomów recyklingu, unieszkodliwianie odpadów komunalnych, odzysk surowców.
„ZIAD Bielsko-Biała” S.A.	01.05.1999 r.	312 948	100	31 294 800	Działalność wystawiennicza – targowa, hotelarsko-turystyczna, doskonalenie zawodowe.
„Bielsko-Bialskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego” Sp. z o.o.	02.04.1997 r.	24 911	100	12 455 500	Budowanie domów mieszkalnych i ich eksploatacja na zasadach najmu.
Bielski Fundusz Projektów Kapitałowych” Sp. z o.o.	20.03.2002 r.	3 960	100	3 960 000	Wspieranie rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorców (MIMSP) na terenie woj. śląskiego, poprzez udzielanie pożyczek związanych z prowadzoną przez MIMSP działalnością gospodarczą oraz ułatwianie tym przedsiębiorcom dostępu do finansowania dłużnego, poręczenia, factoring, leasing.
Przedsiębiorstwo Komunalne „Therma” Sp. z o.o.	01.10.1992 r.	52 569	97,88	26 854 500	Zakup, przesył, dystrybucja oraz sprzedaż ciepła na potrzeby centralnego ogrzewania, wentylacji, ciepłej wody, produkcja ciepła we własnych źródłach ciepła.
T.S. Podbeskidzie S.A.	06.07.2011 r.	42 750	65	6 576 900	Wspieranie rozwoju i popularyzacja kultury fizycznej i sportu, w tym piłki nożnej.
„Beskidzki Hurt Towarowy” S.A.	26.06.1996 r.	3 999	64,81	6 170 000	Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi, organizacja hurtowego rynku rolno-spożywczego.
„Agencja Rozwoju Regionalnego” S.A.	25.08.1992 r.	22 138	62,30	3 553 500	Pomoc i doradztwo w sektorze MŚP w ramach krajowego systemu MŚP i Krajowej Sieci Innowacji.
„Aqua” S.A.	09.04.1990 r.	6 636 607	51,10	207 791 936	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody, odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.
„SUEZ Bielsko-Biała” S.A.	31.12.1998 r.	49 609	38,98	12 726 400	Wywóz nieczystości; usługi porządkowe; odśnieżanie, selektywna zbiórka odpadów.
Bielsko-Bialskie Towarzystwo Sportowe S.A.	25.07.2013 r.	18	1,03	175 000	Wspieranie rozwoju i popularyzacja kultury fizycznej i sportu, w tym piłki siatkowej.
Bialski Klub Sportowy S.A.	28.12.2011 r.	10	0,05	1 920 000	Wspieranie rozwoju i popularyzacja kultury fizycznej i sportu, w tym piłki siatkowej.

Źródło: Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

5.3. Finanse miasta

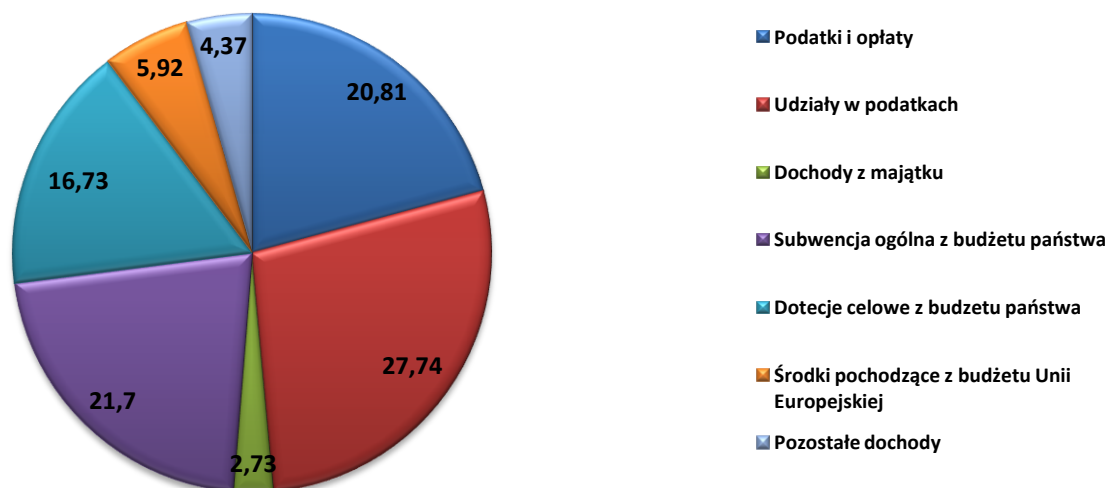
Odzwierciedleniem prowadzonej gospodarki finansowej Miasta Bielska-Białej jest corocznie opracowywany przez Prezydenta Miasta i przyjmowany uchwałą Rady Miejskiej budżet. Przedstawia on zestawienie przewidywanych dochodów i planowanych wydatków, stanowi podstawę finansowego planowania przedsięwzięć, jak również dostarcza informacji niezbędnych do kontroli prowadzonej działalności¹¹.

Tabela. Rozliczenie wykonania budżetu Miasta Bielska-Białej za 2017 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Plan (po zmianach) [zł]	Wykonanie [zł]
1.	Dochody	1 107 886 866,98	1 019 825 030,08
2.	Wydatki	1 161 570 379,22	970 404 986,97
3.	Wynik budżetu (deficyt/nadwyżka)	-53 683 512,24	49 420 043,11
4.	Przychody ogółem	81 434 097,64	20 400 463,93
	w tym:		
	- kredyt i pożyczki	64 337 698,00	3 304 064,29
	- tzw. „wolne środki” z rozliczenia lat ubiegłych	17 096 399,64	17 096 399,64
5.	Rozchody	27 750 585,40	27 750 585,40
	w tym:		
	- spłaty kredytów i pożyczek	27 750 585,40	27 750 485,40

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta za 2017 r.

Wykres. Dochody budżetu Miasta Bielska-Białej w 2017 r. – wg źródeł powstania.

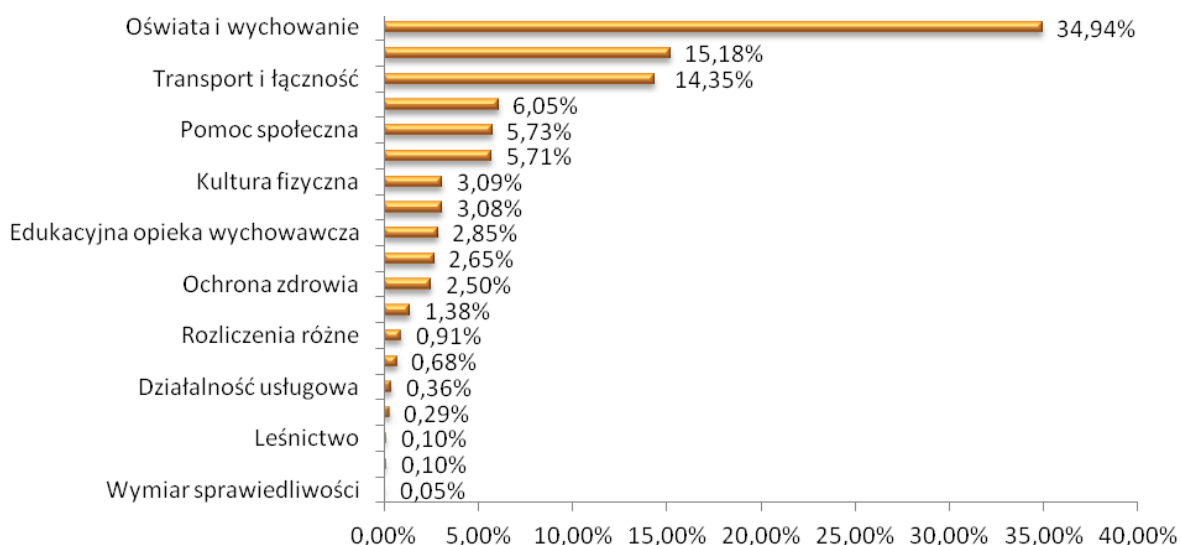

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta za 2017 r.

¹¹ Zasady prowadzenia gospodarki finansowej przez jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) określają: ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U.2017.2077 j.t., z późn. zm.), ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz.U.2018.1530 j.t.).

Plan dochodów budżetu miasta w 2017 r. został wykonany w wysokości 92,05% planu po zmianach. W ogólnej kwocie wpływów budżetu Miasta w 2017 r., największy udział mają dochody własne gminy i powiatu – wykonane w 102,98% planu po zmianach. Bardzo dobre wykonanie odnotowano tu w zakresie podatków i opłat powiatu (105,41% planu) oraz gminy (102,55% planu). Z kolei, udziały gminy i powiatu w PIT przyniosły 102,23% wykonania planu, dla porównania w 2016 r. było to 102,10%. Natomiast, udziały gminy i powiatu w CIT wykonano łącznie o 1,92 mln zł więcej, niż w 2016 roku. W 2017 r. uzyskano wysokie wpływy z dochodów z majątku gminy (103,63% planu). Otrzymano również ponadplanowe wpływy z pozostałych dochodów powiatu (110,99% planu). Wpływy z subwencji ogólnej otrzymano w pełnej wysokości planu po zmianach. W 2017 r. Miastu przyznane zostały także środki na uzupełnienie subwencji ogólnej powiatu.

Dotacje na zadania gminy i powiatu z zakresu administracji rządowej zostały wykonane w wysokości 99,42% planu po zmianach, natomiast dotacje na zadania gminy i powiatu realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej wykonano w wysokości 99,94% planu po zmianach, a dotacje na zadania własne gminy i powiatu wykonano w 98,56% planu po zmianach. Natomiast, zaplanowane w budżecie Miasta dotacje z funduszy celowych, zostały w 2017 r. wykonane w 97,91% planu po zmianach. W 2017 r. Miasto Bielsko-Biała korzystało również ze środków unijnych na realizację zadań gminy i powiatu. Wykonano z tego tytułu dochody w łącznej wysokości 36,86% planu po zmianach. Tak niski procent realizacji dochodów wynika głównie z faktu, że w planie na 2017 r. ujęto m.in. dwie duże inwestycje łącznie na kwotę 101,7 mln zł. Pierwsze z zadań pn. „Rozbudowa DK 52 (ul. Krakowskiej/ul. Żywieckiej) w Bielsku-Białej” zostało wykonane w 4,68% planu na rok 2017 co wynikało z przedłużającej się kontroli ex-ante postępowania o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie robót budowlanych w Centrum Unijnych Projektów Transportowych w Warszawie i skutkowało koniecznością przesunięcia terminu. Druga inwestycja pn. „Rozbudowa odcinka drogi wojewódzkiej nr 942 w Bielsku-Białej” została wykonana w 2017 r. w wysokości 11,77% planu z uwagi na trwające postępowanie sądowe dotyczące uchylecia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla rozbudowy ul. Cieszyńskiej i wynikowo doszło do zawieszenia rygoru natychmiastowej wykonalności decyzji, zezwalającej na realizację inwestycji drogowej.

Wykres. Struktura wydatków budżetu Miasta Bielska-Białej w 2017 r. wg działów.

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta za 2017 r.

Tabela. Wydatki budżetu Miasta Bielska-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Wykonanie za 2017 r. [zł]	% udział w wydatkach ogółem
Wydatki bieżące	847 725 803,08	87,36%
Wydatki majątkowe	122 679 183,89	12,64%
w tym: inwestycyjne	79 466 683,67	8,19%
Wydatki ogółem	970 404 986,97	100%

Źródło: Sprawozdanie z wykonania budżetu Miasta za 2017 r.

5.4. Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej

Tabela. Środki w budżecie Bielska-Białej w latach 2016-2017 pochodzące z budżetu Unii Europejskiej.

Wyszczególnienie	2016 r. [zł]	2017 r. [zł]
Wykonanie	14 707 641,18	60 508 357,41
w tym:	w tym:	w tym:
- gmina	gmina: 4 430 288,32	gmina: 47 731 032,37
- powiat	powiat: 10 277 352,86	powiat: 12 777 325,04
% wykonania	20,79%	36,86%
% udział w dochodach ogółem	1,61%	5,93%

Źródło: Biuro Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela. Wartość podpisanych umów o dofinansowanie projektów z Unii Europejskiej w latach 2016-2017.

2016 r.	2017 r.
265 391 914,09 zł + 22 440 Euro	186 452 338,03 zł + 318 595 Euro

Źródło: Biuro Funduszy Europejskich Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W 2017 r. Miasto pozyskało środki z UE w łącznej kwocie ponad 186 mln zł oraz 318 tys. Euro. W zakresie projektów inwestycyjnych – tzw. „projektów twardych” finansowanych ze środków unijnych realizowane rzeczowo były m.in. projekty: „Modernizacja bazy dydaktycznej dla kształcenia zawodowego w Bielsku-Białej”, „Rozbudowa odcinka drogi wojewódzkiej nr 942 w Bielsku-Białej”, „Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych subregionu południowego województwa śląskiego”, „Radosne Przedszkolaki w Bielsku-Białej”, „Termomodernizacja bielskich placówek oświatowych – I etap”, „Rozwój Zrównoważonego Transportu Miejskiego w Bielsku-Białej”. Natomiast w zakresie tzw. „projektów miękkich” realizowano m.in. projekty: „Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej”, „Stop wykluczeniu społecznemu - aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców Bielska-Białej”, „Realizacja zadań Instytucji Pośredniczącej RIT Subregionu Południowego Województwa Śląskiego”, „Dziecko – Rodzina – Przyszłość”, „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej”, „OWES subregionu Południowego”, „Bielsko-Biała łączy Ludzi”, a także projekty z Programu POWER SE: „Czas na kadrę- rozwój umiejętności językowych nauczycieli bielskiego Tuwima w celu podniesienia jakości pracy szkoły”, ERASMUS+: „Nowe umiejętności zdobywane w bielskim Hotelarzu istotnym krokiem ku zjednoczonej Europie”, „Motoryzacja bez granic” , „Gotowanie kluczem do sukcesu”, „Z bielskim Tuwimem do Europy”, i INTERREG CZ-PL: „Bielsko-Biała w Euroregionie Beskidy. Mapa małego turysty” oraz „Bielsko-Biała w Euroregionie Beskidy. Pora na seniora”.

5.5. Wieloletnie Plany Inwestycyjne

Władze Bielska-Białej od lat realizują aktywną politykę inwestycyjną w mieście. Jednym z narzędzi umożliwiających prowadzenie zaplanowanej i konsekwentnie realizowanej polityki inwestycyjnej jest opracowywany corocznie Czteroletni Plan Inwestycyjny. Dokument ten spełnia rolę bazy informacyjnej o zamierzeniach inwestycyjnych władz miasta w dłuższym horyzoncie czasu.

Nakłady na inwestycje określone w Czteroletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2017-2020 wyniosły ogółem: 1 014 881 000 zł, w tym 467 208 000 zł stanowiły środki budżetu miasta, a 547 673 000 zł środki zewnętrzne (dofinansowanie z Unii Europejskiej, budżet państwa, fundusze ochrony środowiska).

Tabela. Nakłady inwestycyjne w Czteroletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2017 – 2020. Dane w tys. zł.

Źródła finansowania	2017 r.	2018 r.	2019 r.	2020 r.	Razem lata 2017-2020
Budżet miasta	140 033	133 734	138 593	54 848	467 208
Środki pozabudżetowe	196 833	200 852	138 963	11 025	547 673
Razem	336 866	334 586	277 556	65 873	1 014 881

Źródło: „Czteroletni Plan Inwestycyjny na lata 2017-2020”, Zarządzenie Nr ON.0050.1743.2016.RG Prezydenta Miasta Bielska-Białej z dnia 15 listopada 2016 r.

5.6. Inwestycje miejskie 2017 r.

W 2017 r. wydatkowano na inwestycje łącznie 121,7 mln zł. Środki inwestycyjne wydatkowano głównie na następujące zadania:

1) inwestycje związane z transportem 72,5 mln zł, w tym między innymi:

- „Rozwój Zrównoważonego Transportu Miejskiego w Bielsku-Białej” w części realizowanej przez Miejski Zakład Komunikacyjny 25,4 mln zł - w tym środki z budżetu Unii Europejskiej w wysokości 21,1 mln zł;
- „Rozbudowa odcinka drogi wojewódzkiej nr 942 w Bielsku-Białej” 12,4 mln zł – w tym środki z budżetu Unii Europejskiej w wysokości 9,7 mln zł;
- „Rozbudowa ul. Stojałowskiego w Bielsku-Białej wraz z przebudową mostu na potoku Niwka oraz mostu na rzece Białej” – 6,2 mln zł (inwestycję zakończono);
- „Rozbudowa drogi gminnej (nr 160843 S) ul. Sobieskiego w Bielsku-Białej” 2,9 mln zł;
- „Rozbudowa ul. Zapora i ul. Tartacznej wraz z budową mostu w Bielsku-Białej” 2,2 mln zł (inwestycję zakończono);
- „Budowa parkingów” 1,7 mln zł;
- „Budowa chodników przy podstawowych ciągach komunikacyjnych” 1,6 mln zł;
- „Rozbudowa i modernizacja obiektów mostowych” 1,5 mln zł;
- „Rozbudowa skrzyżowania ul. Górskiej z ul. Złoty Potok wraz z budową kanalizacji deszczowej w ciągu ul. Saneczkowej i ul. Matecznik w Bielsku-Białej” 1,4 mln zł;
- „Rozbudowa ul. Ks. Jana Kusia w Bielsku-Białej” 1,4 mln zł;
- „Przebudowa ul. Łowieckiej i ul. Dębowiec w Bielsku-Białej” 1,4 mln zł;
- „Rozbudowa ul. Wita Stwosza w Bielsku-Białej na odcinku od ul. Piastowskiej do ul. Nad Potokiem” 1,2 mln zł;

2) w zakresie gospodarki mieszkaniowej (nie uwzględniając środków własnych Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej), wydatkowano kwotę 2,6 mln zł, w tym między innymi na:

- „Adaptację pomieszczeń na lokale mieszkalne w budynku przy ul. Krasińskiego 20c”, na kwotę 0,8 mln zł;
- „Wykupy nieruchomości” 0,5 mln zł;

3) inwestycje oświatowe wykonano na poziomie 16,6 mln zł, w tym między innymi:

- „Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 37 w Bielsku-Białej przy ul. Doliny Miętusiej 5” 4,8 mln zł;
- „Adaptacja budynku przy ul. Boruty Spiechowicza na potrzeby Bielskiego Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego” 2,2 mln zł;
- „Modernizacja boisk sportowych zlokalizowanych przy placówkach oświatowych w Bielsku Białej” 1,7 mln zł;
- „Modernizacja pomieszczeń w ZSSiO przy ul. Filarowej 52 oraz w BSP przy ul. Sixta 20” 1,1 mln zł;
- „Termomodernizacja bielskich placówek oświatowych - I etap” 0,9 mln zł, w tym środki z budżetu Unii Europejskiej w wysokości 0,7 mln zł;
- „Radosne Przedszkolaki w Bielsku-Białej. Rozbudowa przedszkoli miejskich” wydatkowano środki w wysokości 0,9 mln zł, w tym środki z budżetu Unii Europejskiej w wysokości 0,6 mln zł;
- „Wykonanie zabezpieczeń przeciwpożarowych w Szkole Podstawowej Nr 9 przy ul. Piłsudskiego 47” 0,8 mln zł;

4) w ramach zadania inwestycyjnego „Restrukturyzacja wraz z modernizacją Beskidzkiego Centrum Onkologii – Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej” wydatkowano środki w wysokości 12,1 mln zł (w tym środki w wysokości 10,1 mln zł przekazano jako dotację na zakup specjalistycznej aparatury i sprzętu medycznego). Ponadto przekazano również dotację na zakup i uruchomienie akceleratora w wysokości 1,2 mln zł.

5) inwestycje związane z pomocą społeczną zrealizowano na poziomie 5,6 mln zł, w tym wykonano przebudowę budynku przy Placu Ratuszowym 9 – 3,7 mln zł;

6) inwestycje w gospodarkę komunalną i ochronę środowiska 2,2 mln zł – między innymi zakończono rozbudowę kompleksu górskich ścieżek rowerowych enduro trails w Bielsku-Białej etap III – 0,4 mln zł;

7) inwestycje związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego - 3 mln zł, w tym między innymi „Modernizacja systemu oświetlenia na Dużej i Małej Scenie Teatru Polskiego w Bielsku-Białej” 0,5 mln zł oraz „Wykonanie klimatyzacji oraz wymiana pokrycia dachowego wraz z naprawą

elementów konstrukcji dachowej w Domu Kultury im. Wiktorii Kubisz w Bielsku-Białej przy ul. J. Słowackiego 17” 0,8 mln zł;

8) inwestycje związane z kulturą fizyczną 2,2 mln zł.

Niektóre zadania inwestycyjne realizowane były również w całości bądź w części ze środków własnych zakładów budżetowych i instytucji kultury. Środki te przeznaczono na:

1) Gospodarkę mieszkaniową – 0,9 mln zł. Zakład Gospodarki Mieszkaniowej przeznaczył środki na przebudowy nieruchomości;

2) Kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego – 0,5 mln zł. Inwestycje Teatru Polskiego, Teatru Lalek Białaluka oraz Galerii Bielskiej BWA i Miejskiego Domu Kultury.

Znaczną kwotę przeznaczono także na gospodarkę mieszkaniową, zarówno w zakresie wydatków bieżących jak i majątkowych, to jest łącznie 16,2 mln zł, są to środki z budżetu miasta oraz środki własne Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej.

Warto również zaznaczyć, że wiele zadań zarówno bieżących jak i majątkowych realizowanych jest w ramach budżetu (partycypacyjnego), tzw. obywatelskiego. I tak w 2017 r. w ramach budżetu obywatelskiego wydatkowano łącznie prawie 2 mln zł, z tego wydatki bieżące opiewały na kwotę 1 mln zł natomiast wydatki majątkowe stanowiły kwotę ponad 0,9 mln zł.

5.7. Bielsko-Biała w rankingach

W 2017 r. miasto Bielsko-Biała zajmowało wysokie pozycje w różnego rodzaju rankingach i konkursach, w tym m.in.:

- „Rzeczpospolita” Ranking Samorządów Rzeczpospolitej, Kategoria: Miasta na prawach powiatu, pozycja Bielska-Białej w rankingu: 2
- „Współnota” Zdolność kredytowa samorządów – Ranking 2014–2016, Kategoria: Miasta na prawach powiatu, pozycja Bielska-Białej w rankingu 4
- „Forbes” Miasta przyjazne dla biznesu, Kategoria: Miasta od 150 do 299 tys. mieszkańców, pozycja Bielska-Białej w rankingu 5
- „Współnota” Bogactwo samorządów - Ranking dochodów JST 2016, Kategoria: Miasta na prawach powiatu, pozycja Bielska-Białej w rankingu 11
- „Współnota” Ranking aktywności społecznej w polskich miastach, Kategoria: Brak, pozycja Bielska-Białej w rankingu 12

6. Zagospodarowanie przestrzenne

6.1. Miejskowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego

Tabela. Uchwalone plany miejscowe Bielska-Białej, stan na koniec 2017 r.

Powierzchnia uchwalonych planów miejscowych	4911 ha
Procent powierzchni miasta ogółem objętej planami	40%

Źródło: Biuro Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej

Tabela. Uchwalone plany miejscowe Bielska-Białej w latach 2016 – 2017 r.

Ilość	22 (w tym 5 zmian planu)
Powierzchnia	397 ha

Źródło: Biuro Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej

Tabela. Plany miejscowe Bielska-Białej w trakcie opracowania, stan na koniec 2017 r.

Ilość	14 (w tym 4 zmiany planów)
Powierzchnia	750,5 ha
Procent powierzchni miasta ogółem objętej planami	6%

Źródło: Biuro Rozwoju Miasta w Bielsku-Białej

Decyzje budowlane

Tabela. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu w 2017 r.

Lp.	Rodzaje budynków i obiektów	Ilość wydanych decyzji*
1.	Budynki jednomieszkaniowe	297
2.	Budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowych	22
3.	Budynki zbiorowego zamieszkania	4
4.	Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	2
5.	Budynki biurowe	6
6.	Budynki handlowo-usługowe	56
7.	Budynki transportu i łączności	20
8.	Budynki przemysłowe i magazynowe	20

9.	Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej	9
10.	Pozostałe budynki niemieszkalne	29
11.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej	87
12.	Pozostałe obiekty inżynierii lądowej i wodnej, gdzie indziej nie sklasyfikowane	67

**ilość decyzji o WZZT ustalających, odmownych, decyzji dla nowych obiektów, decyzji dla: rozbudowy, przebudowy, zmiany sposobu użytkowania istniejących obiektów*

Źródło: Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela. Pozwolenia na budowę obiektów budowlanych wydane w 2017 r.

Lp.	Rodzaje budynków i obiektów	Liczba pozwoleń
1.	Budynki mieszkalne jednorodzinne (jednomieszkaniowe)*	189
2.	Budynki o dwóch mieszkaniach*	26
3.	Budynki o trzech i więcej mieszkaniach*	10
4.	Rozbudowa budynków mieszkalnych i niemieszkalnych (prowadząca do powstania nowych mieszkań)	7
5.	Przebudowa pomieszczeń niemieszkalnych (prowadząca do powstania nowych mieszkań)	8
6.	Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego*	0
7.	Budynki biurowe*	3
8.	Budynki handlowo-usługowe*	13
9.	Budynki transportu i łączności*	5
10.	Budynki przemysłowe i magazynowe*	11
11.	Ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej*	3
12.	Obiekty inżynierii lądowej i wodnej*	156

**pozwolenia na budowę nowych budynków, obiektów*

Źródło: Wydział Urbanistyki i Architektury Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Ilość wydanych decyzji o pozwoleniu na budowę w 2017 r. (decyzje pozytywne, decyzje negatywne, decyzje na budowę nowych obiektów, decyzję na: rozbudowę, przebudowę, zmianę sposobu użytkowania istniejących obiektów, decyzję na rozbiórkę) wyniosła: 1 302.

6.2. Rewitalizacja

Prace nad „Programem Rewitalizacji Obszarów Miejskich na lata 2014-2020” (PROM) rozpoczęto w 2013 r. Ze względu jednak na brak Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (RPO WSL) na lata 2014-2020 zostały one zawieszone. W 2015 r., po przyjęciu RPO WSL oraz po ukazaniu się „Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” wydanych przez Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, wznowiono prace nad Programem i zakończono je w październiku 2015 r.

„Program Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku – Białej na lata 2014-2020” (kontynuacja PROM 2007-2013) został przyjęty uchwałą Nr XIII/214/2015 z dnia 24 listopada 2015 r. Następnie 9 grudnia 2015 r. został przekazany do oceny przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w zakresie zgodności z w/w wytycznymi. 29 grudnia 2015 r. Zarząd Województwa Śląskiego przyjął Uchwałę w sprawie „Zasad wsparcia rewitalizacji w ramach RPO WSL na lata 2014-2020”, będące podstawą do przeprowadzenia oceny programów rewitalizacji. Pozytywną ocenę PROM otrzymał 3 czerwca 2016 r. Program ten został przyjęty 21 czerwca 2016 r. przez Radę Miejską w Bielsku-Białej uchwałą nr XIX/368/2016.

Tabela. Stan realizacji projektów w 2017 r.

Sektor	Publiczny	Prywatny	Razem
Ilość projektów zgłoszonych do realizacji w 2015 r.	33	32	65
Projekty zakończone w 2017 r.	2	1	3
Projekty w trakcie realizacji w 2017 r.	5	9	14
Projekty rozpoczęte w 2017 r.	4	0	4

Źródło: opracowanie własne Biuro Rewitalizacji Obszarów Miejskich w Bielsku-Białej

I. PROJEKTY SEKTORA PUBLICZNEGO

1. Bielsko-Biała łączy ludzi	Projekt zakończony
2. MCUS - Wzgórze 14	Projekt rozpoczęty
3. Krasieńskiego 20c	Projekt w trakcie realizacji
4. Monitoring CCTV	Projekt w trakcie realizacji

5. Aktywne przestrzenie - rewitalizacja terenów miejskich w Bielsku-Białej – Etap II	Projekt rozpoczęty
6. Rozbudowa ul. Sobieskiego	Projekt zakończony
7. Wzmacnianie potencjału społeczności lokalnych poprzez kulturę	Projekt w trakcie realizacji
8. Zintegrowana animacja społeczna	Projekt w trakcie realizacji
9. Twoje nowe umiejętności zawodowe docenią inni	
10. Rozwój mieszkalnictwa socjalnego i chronionego w Bielsku-Białej	Projekt w trakcie realizacji
11. Remont elewacji, dachu – ul. Łukowa 5	Projekt rozpoczęty
12. Remont elewacji, dachu – ul. Wyzwolenia 6a	Projekt rozpoczęty
II. PROJEKTY SEKTORA PRYWATNEGO	
1. Bezpieczne i zdrowe dzieci - bezcenna wartość	Projekt w trakcie realizacji
2. Centrum kultury i nauki Leonardo	Projekt w trakcie realizacji
3. Inkubator przedsiębiorczości społecznej, rehabilitacji i profilaktyki uzależnień – inkubator społeczny	Projekt w trakcie realizacji
4. Zachowajmy przeszłość, aby ubogacić przyszłość – muzeum diecezjalne	Projekt w trakcie realizacji
5. Ośrodek rekreacji i rehabilitacji konnej	Projekt w trakcie realizacji
6. Termomodernizacja budynków	Projekt w trakcie realizacji
7. Kompleksowa renowacja zespołu nieruchomości „nowe miasto” - d. Befa	Projekt w trakcie realizacji
8. Stworzenie przestrzeni kulturalno-wystawowej „nowe miasto”- d. Befa	Projekt w trakcie realizacji
9. Miasteczko innowacji w Gemini Park	Projekt w trakcie realizacji
10. Klub integracji społecznej Złote Łany	Projekt zakończony

7. Transport i komunikacja

7.1. Transport drogowy i drogownictwo

Bielsko-Biała stanowi ważny węzeł drogowy na południu woj. śląskiego, przez miasto przebiega:

- droga krajowa nr 1 (Gdańsk – Cieszyn), na odcinku Bielsko-Biała – Cieszyn: jako droga ekspresowa S52,
- droga ekspresowa nr S1 (Bielsko-Biała – Zwardoń),
- droga krajowa S52 (Bielsko-Biała – Głogoczków),
- droga wojewódzka nr 940 (węzeł Rosta (S-1/S-69) – droga krajowa nr 52),
- droga wojewódzka nr 942 (Bielsko-Biała – Wiśła).

W mieście znajduje się rozrząd ruchu w kierunku granicy z Czechami (E75, E462) oraz Słowacją (S1, 945).

Do podstawowych połączeń drogowych w obrębie miasta należą:

- fragment ul. Warszawskiej oraz Bohaterów Monte Cassino – ruch tranzytowy: Katowice – Cieszyn,
- ul. Niepodległości, Wyzwolenia, Lwowska, Krakowska – ruch w kierunku Krakowa,
- ul. Żywiecka – ruch w kierunku Żywca,
- ul. Warszawska, 3 Maja, Zamkowa, Partyzantów, Bystrzańska – ruch w kierunku Szczyrku.

Tabela. Sieć drogowo – uliczna Bielska-Białej w 2017 r.

Elementy sieci drogowo-ulicznej	Liczba	Długość [km]
Układ podstawowy		
Drogi krajowe	2	13,7
Drogi wojewódzkie	3	18
Drogi powiatowe	78	106,7
Układ obsługujący		
Drogi gminne	1 147	450,7
Drogi wewnętrzne (w trwałym zarządzie MZD)	84	12,7
Obiekty (mosty, wiadukty, tunele) (szt.)	118	3,6
Kładki dla pieszych (szt.)	14	0,55
Przejścia podziemne (szt.)	8	0,3

Źródło: Miejski Zarząd Dróg w Bielsku-Białej

Standard obsługi miasta przez komunikację drogową wyrażony jest dostępnością komunikacyjną obszaru, której parametrami są:

- gęstość sieci dróg publicznych (Bielsko-Biała: 4,85 km/km²),
- długość dróg przypadająca na 1 000 mieszkańców (Bielsko-Biała: 3,53 km).

Stan techniczny sieci drogowej w Bielsku-Białej wykazuje znaczną dekapitalizację (22,5% układu podstawowego oraz 23% układu obsługującego). Poziom dekapitalizacji wyraża się relacją długości dróg wymagających remontu do całkowitej ich długości.

Tabela. Stan techniczny sieci dróg w Bielsku-Białej w 2017 r.

Poziom dekapitalizacji w %	
Układ podstawowy	22,5
Układ obsługujący	23

Źródło: Miejski Zarząd Dróg w Bielsku-Białej

Tabela. Sieć drogowo-uliczna Bielska-Białej w 2017 r. wymagająca remontu.

Elementy sieci drogowo-ulicznej	Długość [km]
Układ podstawowy	
Drogi krajowe	4,7
Drogi wojewódzkie	5,2
Drogi powiatowe	18,8
Układ obsługujący	
Drogi gminne	103,8
Drogi wewnętrzne	-

Źródło: Miejski Zarząd Dróg w Bielsku-Białej

W latach 2016-2017 w Bielsku-Białej na inwestycje drogowe wydatkowano środki w kwocie 84 690 855,28 zł w tym: 12 830 489,80 zł – z budżetu Unii Europejskiej, 4 640 831,00 zł – z rezerwy subwencji ogólnej; 1 163 952,59 zł – z Program Rozwoju Gminnej i Powiatowej Infrastruktury Drogowej.

7.2. Motoryzacja

Bielsko-Biała charakteryzuje się dużą ilością zarejestrowanych pojazdów (144 989) stan na koniec 2017 r. Wskaźnik motoryzacji w 2017 r. osiągnął wartość 619,3 pojazdów (samochodów osobowych) na 1000 mieszkańców (2016 r. wynosił on 589,7/1000 mieszkańców).

Tabela. Informacje dotyczące motoryzacji na terenie Bielska-Białej – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	Ilość
Pojazdy zarejestrowane ogółem	144 989
w tym:	
samochody osobowe	111 163
samochody ciężarowe	20 228
samochody specjalne	1 744
autobusy	401
motocykle i motorowery	6 822
naczepy (ciężarowe i specjalne), przyczepy ciężarowe, specjalne i rolnicze)	3 197
ciągniki siodłowe	1 069
ciągniki rolnicze	365
Pojazdy zarejestrowane po raz pierwszy na terytorium Polski	9 307
Wydane prawa jazdy	4 632 (w tym 176 międzynarodowych)
Wskaźnik motoryzacji (pojazdów - samochodów osobowych/1000 mieszkańców)	619,3

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

7.3. Publiczny transport zbiorowy – Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej

Sieć komunikacji zbiorowej w Bielsku-Białej obejmuje 46 linii autobusowych: 38 linii miejskich, 6 linii podmiejskich (w kierunkach: Czechowice-Dziedzice, Bestwina, Jasienica i Wilkowice) oraz 2 linie nocne.

Łączna długość linii komunikacyjnych MZK, na koniec 2017 r. wyniosła 518,2 km.

Tabela. Parametry sieci komunikacji zbiorowej MZK w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Ilość
Liczba linii autobusowych	46
w tym:	
miejskie	38
podmiejskie	6
nocne	2

Długość linii autobusowych	518,2 km
Liczba przewiezionych pasażerów wg sprzedanych biletów	15 731 366
Liczba przewiezionych pasażerów wg wyliczeń prowadzonych autobusami wyposażonymi w urządzenia do automatycznego zliczania pasażerów	26 075 820

Źródło: Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej

W 2017 r. MZK eksploatował 136 pojazdów, w tym 122 szt. przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. W latach 2016 - 2017 zakupiono 50 nowych autobusów.

Tabela. Stan taboru komunikacji zbiorowej MZK w Bielsku-Białej w 2017 r.

Elementy sieci autobusowej	Ilość
autobusy w inwentarzu	136
w tym:	
autobusy w ruchu	99+8 szkolnych
autobusy przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych	122
autobusy spełniające wymagania norm emisji spalin EURO	136
autobusy klasy mini (7,5 – 8 m)	12
autobusy klasy maxi (10,5 – 12 m)	99
autobusy klasy mega (16,5 – 18 m)	25

Źródło: Miejski Zakład Komunikacyjny w Bielsku-Białej

W 2017 r. MZK wykonał taborem autobusowym na liniach miejskich oraz podmiejskich łącznie 7 880 331 wozokilometrów, a z jego usług przewozowych skorzystało:

- 15 731 366 pasażerów (wg sprzedanych biletów),
- 26 075 820 pasażerów (wg wyliczeń prowadzonych autobusami wyposażonymi w urządzenia do automatycznego zliczania pasażerów).

8. Gospodarka komunalna

8.1. Gospodarka wodno-ściekowa

Na terenie Gminy Bielsko-Biała działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków prowadzi firma „AQUA” S.A. Na swoim obszarze działania „AQUA” S.A. dostarcza wodę do 83% mieszkańców (w tym do 99% w Bielsku-Białej). Firma rocznie sprzedaje ok. 14 mln m³ wody, która dostarczana jest do 44 tys. punktów, z których korzysta ok. 220 tys. osób.

Tabela. Struktura odbiorców wody w Bielsku-Białej ze względu na cel wykorzystywania wody w 2017 r.

Cel wykorzystania	Wielkość zużycia [m ³]	Procentowy udział
Gospodarstwa domowe	6 032 301	70,86%
Działalność gospodarcza	2 041 964	23,99%
Inne cele	439 116	5,16%
Razem	8 513 381	100,0%

Źródło: AQUA S.A.

W 2017 r. w Bielsku-Białej dobowe zużycie wody w litrach wyniosło 100 litrów/mieszkańca/dobę. Straty wody to 8,46 m³/km/dobę. „AQUA” S.A. eksploatuje dwie oczyszczalnie ścieków: w Komorowicach o przepustowości 90 tys. m³/dobę oraz w Wapienicy o przepustowości 8 tys. m³/dobę.

Tabela. Ilość odprowadzanych ścieków w Bielsku-Białej w 2017 r.

Rodzaj korzystających	Ilość ścieków [m ³]	Procentowy udział
Gospodarstwa domowe	6 557 192	59,78%
Działalność gospodarcza	2 657 523	24,23%
Inne	1 754 001	15,99%
Razem	10 968 716	100,0%

Źródło: AQUA S.A.

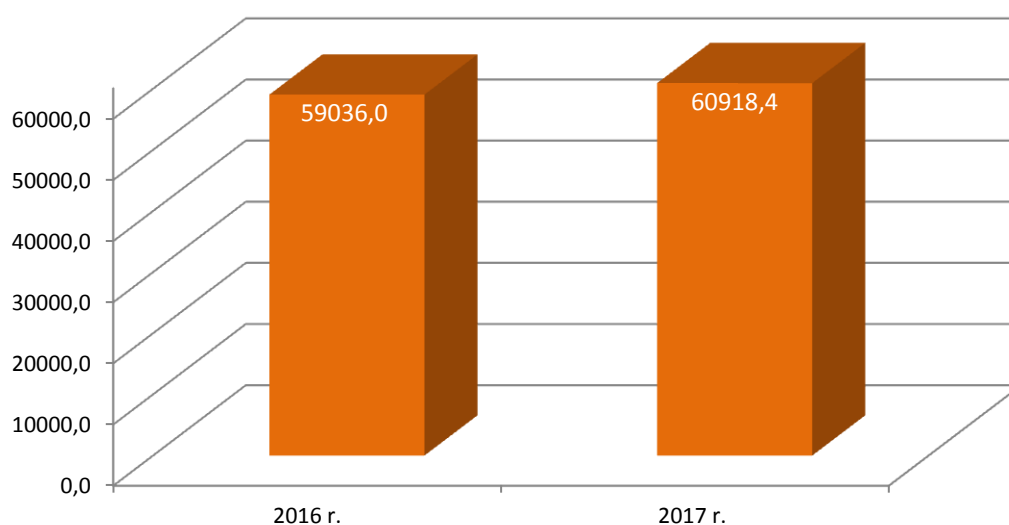
8.2. Gospodarka odpadami

Z dniem 1 lipca 2013 r. wprowadzona została organizacja systemu gospodarki odpadami komunalnymi w mieście, polegająca m.in. na podziale odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych na frakcje: „suchą” oraz „mokrą”. W wyniku przeprowadzenia analizy strumienia

odpadów oraz koniecznością uzyskania przez gminy coraz większych poziomów odzysku surowców wtórnych, z dniem 1 lipca 2016 r. wprowadzono selektywny odbiór „szkła” z nieruchomości zamieszkałych. Obowiązujący system gospodarki odpadami komunalnymi oparty na powszechnej selektywnej zbiórce jest podstawowym narzędziem do zrealizowania przez Miasto ustawowego obowiązku uzyskania wymaganych poziomów tzw. „odzysku”.

W 2017 r. od właścicieli nieruchomości zamieszkałych oraz niezamieszkałych w Bielsku-Białej odebrane zostały odpady komunalne w wielkości 48 239,000 Mg. Ponadto do Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) utworzonego na terenie ZGO S.A. w Bielsku-Białej, właściciele nieruchomości dostarczyli 12 679,419 Mg odpadów komunalnych, w tym 85,294 Mg odpadów niebezpiecznych pochodzących z gospodarstw domowych. Odpady dostarczone do PSZOK stanowiły 20,81% całego strumienia odpadów komunalnych zebranych z terenu miasta w 2017 r., a który wynosił 60 918,419 Mg.

Wykres. Porównanie strumienia zebranych odpadów komunalnych w Bielsku-Białej w latach 2016-2017. Dane w Mg.

Źródło: „Analiza systemu gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie miasta Bielska-Białej 2017 r.”, Biuro ds. Gospodarki Odpadami, Urząd Miejski w Bielsku-Białej

Dzięki wprowadzeniu nowej selektywnej zbiórki odpadów na terenie Miasta oraz kierowaniu całego strumienia odpadów komunalnych do instalacji w Zakładzie Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej, wysegregowano i oddano do recyklingu 7 342,378 Mg odpadów surowcowych – co pozwoliło na osiągnięcie 27,19% poziomu recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (wymagany minimalny poziom do osiągnięcia w 2017 r. wynosił 20%). Wg stanu na 31 grudnia 2017 r. firma wywozowa wyposażyla nieruchomości

w Bielsku-Białej łącznie w 111 327 szt. pojemników/kontenerów¹². Ponadto właścicielom nieruchomości dostarczono w 2017 r. 155 496 szt. worków na odpady zielone oraz 79 649 worków na szkło. Właściciele nieruchomości nie ponosili żadnych dodatkowych kosztów za dostarczenie wskazanych pojemników/kontenerów/worków.

Zakład Gospodarki Odpadami S.A. w Bielsku-Białej pełni rolę Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK), w sposób kompleksowy zagospodarowuje odpady z miasta Bielska-Białej oraz części gmin powiatu bielskiego¹³, poprzez ich: sortowanie, kompostowanie, demontaż, przetwarzanie, odzysk surowców wtórnych oraz unieszkodliwianie na składowisku pozostałości poprocesowych. ZGO S.A. w Bielsku-Białej w 2017 r. przyjął oraz przetworzył 102 769 Mg odpadów tj. o 13% więcej niż w 2016 r., w tym 89,9% stanowiły odpady komunalne dostarczone z Bielska-Białej i gmin objętych porozumieniem w sprawie wspólnego uregulowania gospodarki odpadami komunalnymi na terenie swoich gmin w zakresie wypełnienia obowiązku zapewnienia budowy, utrzymania i eksploatacji regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych, której realizacja jest współfinansowana ze środków unijnych w ramach przedsięwzięcia pn. „Budowa kompleksowego systemu gospodarki odpadami dla miasta Bielska-Białej i gmin powiatu bielskiego”.

Tabela. Struktura asortymentowa – ilościowa przyjętych odpadów przez ZGO S.A. w latach 2016-2017.

Wyszczególnienie	2016 r.		2017 r.	
	Ilość w Mg		Ilość w Mg	
Odpady ogółem w tym:	89 672	100%	102 769	100%
- odpady komunalne	63 591	71%	68 433	67%
- odpady budowlane	8 776	10%	13 083	13%
- odpady selektywne	5 285	6%	9 258	9%
- odpady pozostałe	12 018	13%	11 994	12%

Źródło: Sprawozdanie z działalności gospodarczej ZGO S.A. oraz działalności Zarządu Spółki za rok 2017

8.3. Ciepłownictwo

System Ciepłowniczy Bielska-Białej zasilany jest z następujących źródeł ciepła:

1. Elektrociepłownia EC1 Bielsko-Biała – TAURON Ciepło sp. z o.o. (moc cieplna: 182,4 MW_t, moc elektryczna: 50,82 MW_e),
2. Elektrociepłownia EC2 Bielsko-Północ w Czechowicach Dziedzicach – TAURON Wytwarzanie S.A. (moc cieplna: 171 MW_t, moc elektryczna: 55 MW_e),

¹² Odbiorem odpadów oraz ich transportem do miejsca unieszkodliwiania zajmuje się SUEZ Bielsko-Biała S.A.

¹³ tj. Bestwiny, Buczkowic, Jasienicy, Jaworza, Kóz, Porąbki, Szczyrku oraz Wilkowice.

3. Kotłownia gazowo-olejowa P.K. „Therma” Sp. z o.o. (moc cieplna: 5 MW_t),
4. Kotłownia gazowa P.K. „Therma” Sp. z o.o. (sumaryczna moc cieplna: 0,36 MW_t).

Struktura odbiorców wg zapotrzebowania mocy cieplnej – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	2017 r. [%]
Mieszkania	40
Przemysł, handel, usługi	46
Szkolnictwo	6
Służba zdrowia	2
Odbiorcy pozostali	6
Razem	100

Źródło: P.K. „Therma” Sp. z o.o.

P.K. „Therma” Sp. z o.o. na terenie miasta posiada 174,2 km sieci ciepłych, w tym 12,4 km sieci napowietrznych oraz 142,5 km sieci preizolowanych.

W 2017 r. wymieniono 1,5 km sieci ciepłych kanałowych na rurociągi z rur preizolowanych oraz 2,5 km przyłączy ciepłowniczych do nowych odbiorców ciepła.

Tabela. Sprzedaż ciepła przez P.K. „Therma” Sp. z o.o. w jednostkach rzeczowych [GJ] w latach 2016-2017.

Wyszczególnienie	2016 r. [GJ]	2017 r. [GJ]
Sprzedaż ciepła	1 723 948	1 771 308
- w nośniku parowym	-	-
- w nośniku wodnym	1 723 948	1 771 308

Źródło: P.K. „Therma” Sp. z o.o.

Sprzedaż ciepła P.K. „Therma” Sp. z o.o. w 2017 r. była wyższa o 2,7% niż w 2016 r. Wpływ na to miała średnia temperatura zewnętrzna okresu grzewczego i długość sezonu grzewczego. W 2016 r. średnia temperatura okresu grzewczego wynosiła 5,7°C, sezon trwał 243 dni podczas, gdy w 2017 r. średnia temperatura wynosiła 5,7°C przy 250 dniach grzania.

8.4. Cmentarnictwo komunalne

Na terenie Bielska-Białej znajdują się 2 cmentarze komunalne o łącznej powierzchni 13ha 25a 27m². Administratorem cmentarzy komunalnych jest „Zieleń Miejska” Sp. z o. o.

Tabela. Cmentarnictwo komunalne w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia [ha]	Stopień wypełnienia [%]	Ilość wolnych miejsc
Cmentarz komunalny ul. Karpacka	12ha 45a 62m ²	93	1 100
Cmentarz komunalny ul. Krasickiego	79a 65m ²	100	0

Źródło: Wydział Gospodarki Miejskiej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

9. Ochrona środowiska

9.1. Ochrona powietrza i monitoring wód

Na poziom zanieczyszczenia powietrza w Bielsku-Białej oddziałuje przede wszystkim emisja zanieczyszczeń z indywidualnych gospodarstw domowych, kotłowni zakładowych, zakładów przemysłowych, ciągów komunikacyjnych, a także napływ zanieczyszczeń z obszarów sąsiednich, tj. Górnego Śląska, Rybnickiego Okręgu Węglowego oraz Okręgu Ostrawsko-Karwińskiego.

Istotnym źródłem zanieczyszczenia powietrza w Bielsku-Białej jest ruch pojazdów samochodowych. Przez centrum miasta przebiegają drogi krajowe i wojewódzkie, prowadzony jest także ruch tranzytowy o charakterze krajowym i międzynarodowym.

Tabela. Bielsko-Biała: emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych (ton/rok) w latach 2016 – 2017 r.

Emisja zanieczyszczeń gazowych			
Rodzaje zanieczyszczeń	Jednostka miary	Wartość	
		2016 r.	2017 r.
ogółem	t/r	251 492	230 718
ogółem (bez dwutlenku węgla)	t/r	735	708
nie zorganizowana	t/r	23	16
dwutlenek siarki	t/r	217	187
tlenki azotu	t/r	199	214
tlenek węgla	t/r	134	132
dwutlenek węgla	t/r	250 757	230 010
metan	t/r	0	0
podtlenek azotu	t/r	43	38
Emisja zanieczyszczeń pyłowych			
Rodzaje zanieczyszczeń	Jednostka miary	Wartość	
		2016 r.	2017 r.
ogółem	t/r	36	34
ogółem (Polska = 100)	%	0,19	0,20
nie zorganizowana	t/r	0	0
ze spalania paliw	t/r	36	34
cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych	t/r	0	0

krzemowe	t/r	15	15
Zanieczyszczenia zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń			
Rodzaje zanieczyszczeń	Jednostka miary	Wartość	
		2016 r.	2017 r.
gazowe	t/r	341	355
pyłowe	t/r	14 487	11 726
gazowe	jako % zanieczyszczeń wytworzonych	31,7	33,4
pyłowe	jako % zanieczyszczeń wytworzonych	99,5	99,4

n - dane niedostępne

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Pomimo rozbudowanej sieci ciepłowniczej zasilanej centralnie przez elektrociepłownię – licznie występują na terenie miasta tradycyjne rozwiązania grzewcze z indywidualnymi kotłowniami węglowymi i gazowymi. Są to źródła emisji powierzchniowej, która wraz z emisją liniową (transport samochodowy) tworzy tzw. „niską emisję” odpowiedzialną za występowanie przekroczeń dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, a w konsekwencji do negatywnego oddziaływania na środowisko.

Ocena jakości powietrza na terenie miasta Bielska-Białej dokonywana jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach w oparciu o wyniki pomiarów wykonywanych przez automatyczną stację monitoringu zanieczyszczeń powietrza zlokalizowaną przy ul. Kossak-Szczuckiej oraz stanowiska pomiarowego przy ul. Sterniczej.

Tabela. Wyniki bieżącej oceny jakości powietrza Bielska-Białej za 2017 r.

Strefa	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń*											
	NO ₂	SO ₂	PM10	PM2,5	Pb	C ₆ H ₆	CO	As	B(a)P	Cd	Ni	O ₃
Miasto Bielsko-Biała	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A	A	A, D2

- - Klasa A - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- Klasa B - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny lecz nie przekracza poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji,
- Klasa C - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- Klasa D1 - poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- Klasa D2 - poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

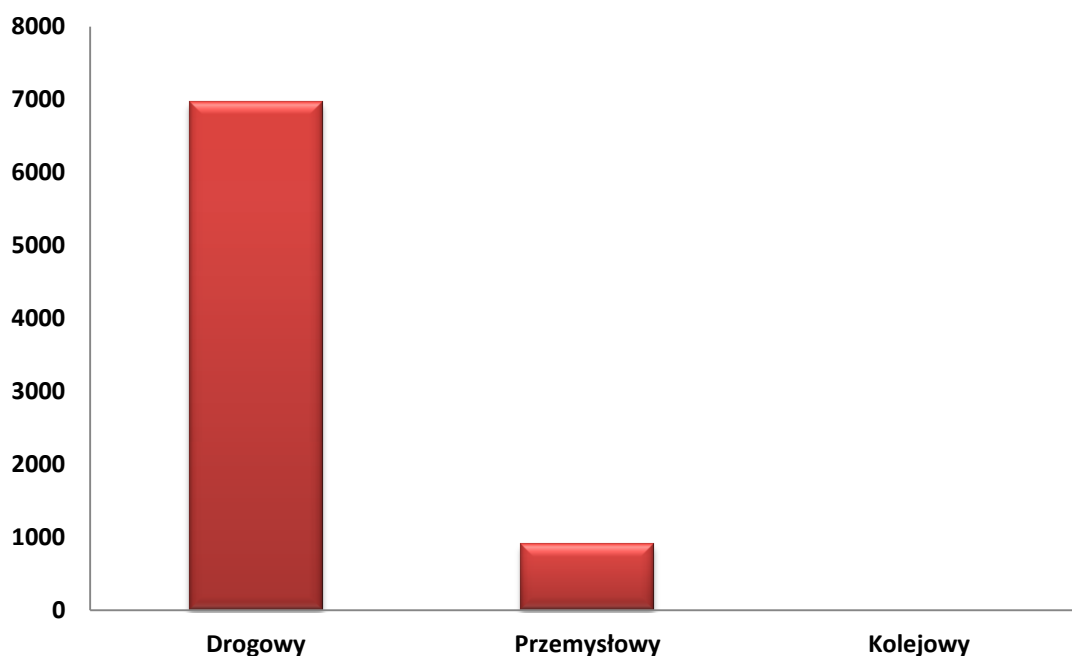
Źródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach

Dla większości badanych zanieczyszczeń na terenie miasta nie odnotowano przekroczeń. W przypadku pyłu PM₁₀ przekroczenie było spowodowane występowaniem ponadnormatywnej ilości dni z przekroczeniami dopuszczalnej jego wartości średniodobowej. W przypadku pyłu PM_{2,5} i benzo(α)pirenu przekroczenie wynikało z ponadnormatywnego stężenia średniorocznego związanego z oddziaływaniem emisji z indywidualnego ogrzewania budynków, niekorzystnymi warunkami klimatycznymi i meteorologicznymi oraz emisją wtórną zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych (dróg, chodników, placów).

Natężenie hałasu

W 2017 r. wykonana została mapa akustyczna miasta Bielska-Białej, charakteryzująca klimat akustyczny w obrębie miasta. Mapa ta odzwierciedla klimat akustyczny miasta, poprzez identyfikację poziomów emisji, imisji, wrażliwości akustycznej obszarów, jak również poziomów przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych wskaźnikami L_{DWN} (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia, pory wieczoru oraz pory nocy) i L_N (długookresowy średni poziom dźwięku, wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku).

Wykres. Liczba osób narażonych na oddziaływanie hałasu w Bielsku-Białej - porównanie głównych źródeł dźwięku na podstawie mapy akustycznej.

Źródło: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Monitoring wód

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach, Delegatura w Bielsku-Białej informuje, że w latach 2016 – 2017 w punktach pomiarowych: Biała – ujście do Małej Wisły, Kromparek – ujście do Białej, Straconka – poniżej źródłka oraz Zbiornik Wapienica – zaporą, realizowano program planowanych badań monitoringowych.

Rzeka Biała została objęta monitoringiem diagnostycznym i operacyjnym, potok Kromparek monitoringiem operacyjnym, natomiast na potoku Straconka i Zbiorniku Wapienica, prowadzony był program monitoringu diagnostycznego i obszarów chronionych przeznaczonych do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę do spożycia.

Punkt kontrolno-pomiarowy na rzece Białej zlokalizowany jest poza granicami miasta Bielska-Białej, ale jednolita część wód powierzchniowych (JCPW) „Biała”, która odwadnia zlewnię prawie całego miasta oceniana jest w oparciu o wyniki uzyskane z w/w punktu.

Na podstawie oceny JCWP „Biała” za 2016 r., stwierdzono zły potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego i w ocenie końcowej – zły stan wód.

Ponadto w ramach monitoringu operacyjnego w 2016 i 2017 r. badano potok Kromparek w punkcie „Kromparek – ujście do Białej”. Zarówno w 2016 jak i 2017 r. wody potoku oceniono jako – zły stan wód o słabym i umiarkowanym potencjale ekologicznym.

W pozostałych monitorowanych punktach (potok Straconka i Zbiornik Wapienica) w 2016 r., nie odnotowano przekroczeń wymagań dodatkowych dla obszarów chronionych. W 2017 r. badania w w/w punktach zostały wykonane, ale nie dokonano dla nich oceny, gdyż zgodnie z aktualnym Prawem Wodnym ocena należy do właściciela wody.

9.2. Lasy i tereny zieleni

Ponad 27% powierzchni Bielska-Białej stanowią tereny zielone – głównie lasy (3 282 ha). Zieleni urządzona na terenie miasta reprezentowana jest przede wszystkim w formie zabytkowych założeń zieleni parkowej, cmentarnej i przykościelnej oraz zieleńców, parków, skwerów i bulwarów o charakterze rekreacyjnym i estetycznym. Na terenie Bielska-Białej występują również obszary zieleni towarzyszącej zabudowaniom, ogródkom działkowym oraz zieleni izolacyjnej wokół tras komunikacyjnych.

W Bielsku-Białej znajduje się wiele miejsc i obszarów przyrodniczo cennych o różniącej się randze ważności oraz różnych statusach ochronnych. W granicach administracyjnych miasta mieszczą się obszary górskie i leśne charakteryzujące się wysokim w skali regionu stopniem naturalności. Bezpośrednie sąsiedztwo pasma gór ciągnącego się wzdłuż niemal całej południowej granicy kraju

warunkuje korzystny mikroklimat i atrakcyjną lokalizację pod względem możliwości uprawiania turystyki i rekreacji.

9.3. Formy ochrony przyrody

Tabela. Bielsko-Biała: obszary prawnie chronione – stan na koniec 2017 r.

Rodzaje obszarów	Jednostka miary	Wartość
udział obszarów prawnie chronionych w pow. ogółem	%	23,58
rezerваты przyrody	ha	94,99
parki krajobrazowe razem	ha	ok. 2 920
użytki ekologiczne	ha	1,01
zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	2 153,55
pomniki przyrody	szt.	67

Źródło: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W Bielsku-Białej zachowały się naturalne, cenne przyrodniczo tereny, które objęte zostały ochroną prawną. W granicy administracyjnej miasta znajdują się 2 rezerваты przyrody, 2 parki krajobrazowe, 4 zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz 2 użytki ekologiczne oraz 67 pomniki przyrody.

Ponadto w ramach międzynarodowej sieci NATURA 2000 utworzono dwa specjalne obszary ochrony siedlisk – Beskid Śląski /PLH 240005/ oraz Beskid Mały /PLH 240023/, których fragmenty zlokalizowane są w granicach administracyjnych Bielska-Białej.

Tabela. Wykaz form ochrony przyrody w Bielsku-Białej.

Nazwa	Powierzchnia	Powstanie	Akty prawne
Park Krajobrazowy Beskidu Małego	około 480 ha około 680 ha*	1998 r.	Rozporządzenie nr 9/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16.06.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Biel. nr 9/98, poz.110)
Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego	około 2 440 ha około 860 ha*	1998 r.	Rozporządzenie nr 10/98 Wojewody Bielskiego z dnia 16.06.1998 r. (Dz. Urz. Woj. Biel. nr 9/98, poz.111)
Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Dolina Wapienicy”	1 519,02 ha	2001 r.	Uchwała nr L/755/2001 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 06.11.2001 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 94/01 poz. 2737)
Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Sarni Stok”	11,19 ha	2002 r.	Uchwała nr LXII/954/02 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 02.06.2002 r. (Dz. Urz. Woj. Śl. nr 55/02 poz. 1846)

Zespół przyrodniczo – krajobrazowy „Cygański Las”	593,00 ha	2004 r.	Uchwała nr XXXVII/1193/2004 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 07.12.2004 r.
Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Gościńska Dolina”	30,34 ha	2013 r.	Uchwała nr XXVI/666/2013 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 29.01.2013 r.
Użytek ekologiczny „Żabieniec”	0,7986 ha	2006 r.	Uchwała nr LX/1911/2006 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 27.06.2006 r.
Użytek ekologiczny „Zbiornik Weldoro”	0,2131 ha	2008 r.	Uchwała nr XXIII/610/2008 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 01.04.2008 r.
Rezerwat przyrody „Stok Szyndzielni”	54,96 ha	1953 r.	Zarządzenie Ministra Leśnictwa z 05.11.1953 r. MP nr A-107, poz.1438
Rezerwat przyrody „Jaworzyna”	40,03 ha	2003 r.	Rozporządzenie nr 85, poz. 2281 Wojewody Śląskiego z 25.08.2003 r.

* - otulina parku krajobrazowego

Źródło: Wydział Ochrony Środowiska Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

10. Budownictwo i mieszkalnictwo

Tabela. Budownictwo w Bielsku-Białej w latach 2016 – 2017.

Budynki nowe oddane do użytkowania				
Wyszczególnienie		2016 r.	2017 r.	Zmiana [%] (2016 r. = 100)
Ogółem	budynki	278	286	102,88
mieszkalne	budynki	252	241	95,63
niemieszkalne	budynki	26	45	173
powierzchnia użytkowa mieszkań w nowych budynkach mieszkalnych	m ²	50 242	44 899	89,36
powierzchnia użytkowa nowych budynków niemieszkalnych	m ²	33 759	16 117	47,74
kubatura nowych budynków ogółem	m ³	554 856	318 773	57,45
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m ³	258 111	210 899	81,70
Budownictwo indywidualne – nowe oddane do użytkowania				
Wyszczególnienie		2016 r.	2017 r.	Zmiana [%] (2016 r. =100)
Ogółem	budynki	218	251	115,13
mieszkalne	budynki	208	217	104,32
kubatura nowych budynków ogółem	m ³	179 998	172 073	95,60
kubatura nowych budynków mieszkalnych	m ³	162 514	156 219	96,12

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela. Budownictwo niemieszkalne w Bielsku-Białej w 2017 r.

Budownictwo niemieszkalne – nowe oddane do użytkowania		
Wyszczególnienie		2017 r.
ogółem	budynki	45
kubatura	m ³	107 874
powierzchnia użytkowa	m ²	16 117
w tym:		
Budynki biurowe	budynki	3
kubatura	m ³	7 344
powierzchnia użytkowa	m ²	1 449
Budynki handlowo-usługowe	budynki	5
kubatura	m ³	8 320
powierzchnia użytkowa	m ²	1 607
Budynki garaże	budynki	23
kubatura	m ³	1 997
powierzchnia użytkowa	m ²	559
Budynki przemysłowe	budynki	5
kubatura	m ³	72 616
powierzchnia użytkowa	m ²	9 603
Budynki magazynowe, zbiorniki, silosy	budynki	5
kubatura	m ³	8 603
powierzchnia użytkowa	m ²	1 226
Budynki szpitali i zakładów opieki	budynki	2
kubatura	m ³	4 188
powierzchnia użytkowa	m ²	746
Budynki muzeów i bibliotek	budynki	0
kubatura	m ³	0
powierzchnia użytkowa	m ²	0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

10.1. Rynek mieszkaniowy

W 2017 r. w Bielsku-Białej oddano do użytku 467 mieszkań (w tym 213 w budownictwie indywidualnym), powierzchnia użytkowa lokali mieszkalnych wyniosła 46 475 m² (w tym budownictwo indywidualne 30 407 m²).

Tabela. Mieszkania oddane do użytkowania (wskaźniki) w Bielsku-Białej w 2017 r. na tle grupy porównawczej.

Wyszczególnienie	Jednostka miary	Bielsko-Biała	Katowice	Częstochowa	Rybnik	Gliwice
mieszkania na 1000 ludności	mieszk.	2,72	5,52	1,92	2,98	1,84
mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	mieszk.	582	1 122	398	560	344
mieszkania na 10 tys. ludności	mieszk.	27,18	55,25	19,22	29,77	18,44
izby w mieszkaniach na 1000 ludności	izba	10,48	16,00	7,90	12,40	7,18
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	m ²	99,5	64,7	118,4	90,2	95,2

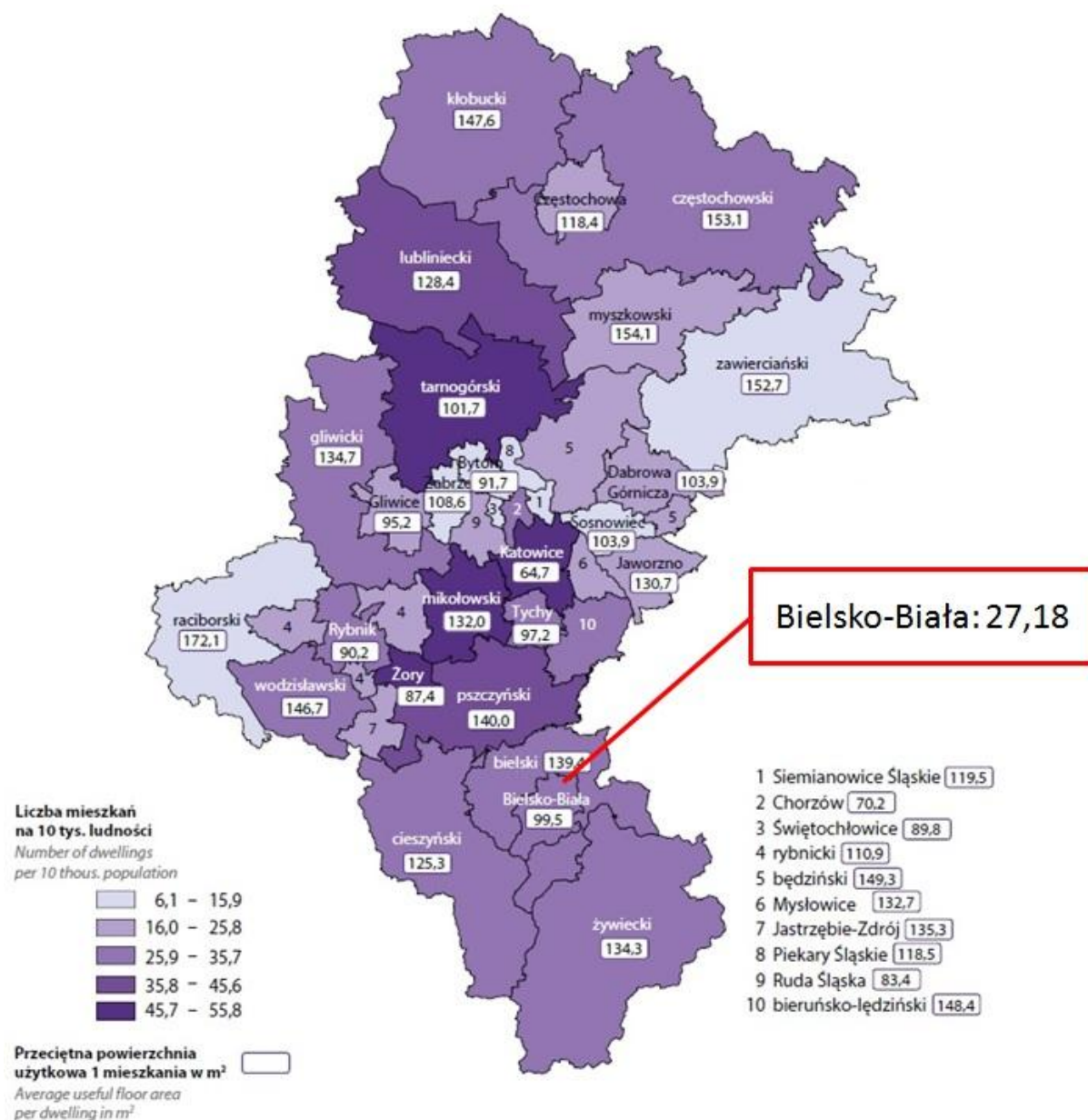
Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

Tabela. Mieszkania oddane do użytku w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Mieszkania	Izby	Powierzchnia użytkowa [m ²]
Mieszkania spółdzielcze	0	0	0
Mieszkania zakładowe	0	0	0
Mieszkania komunalne	0	0	0
Mieszkania społeczne czynszowe	0	0	0
Mieszkania przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	254	686	16 068
Mieszkania indywidualne	213	1 115	30 407
Ogółem	467	1801	46 475

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

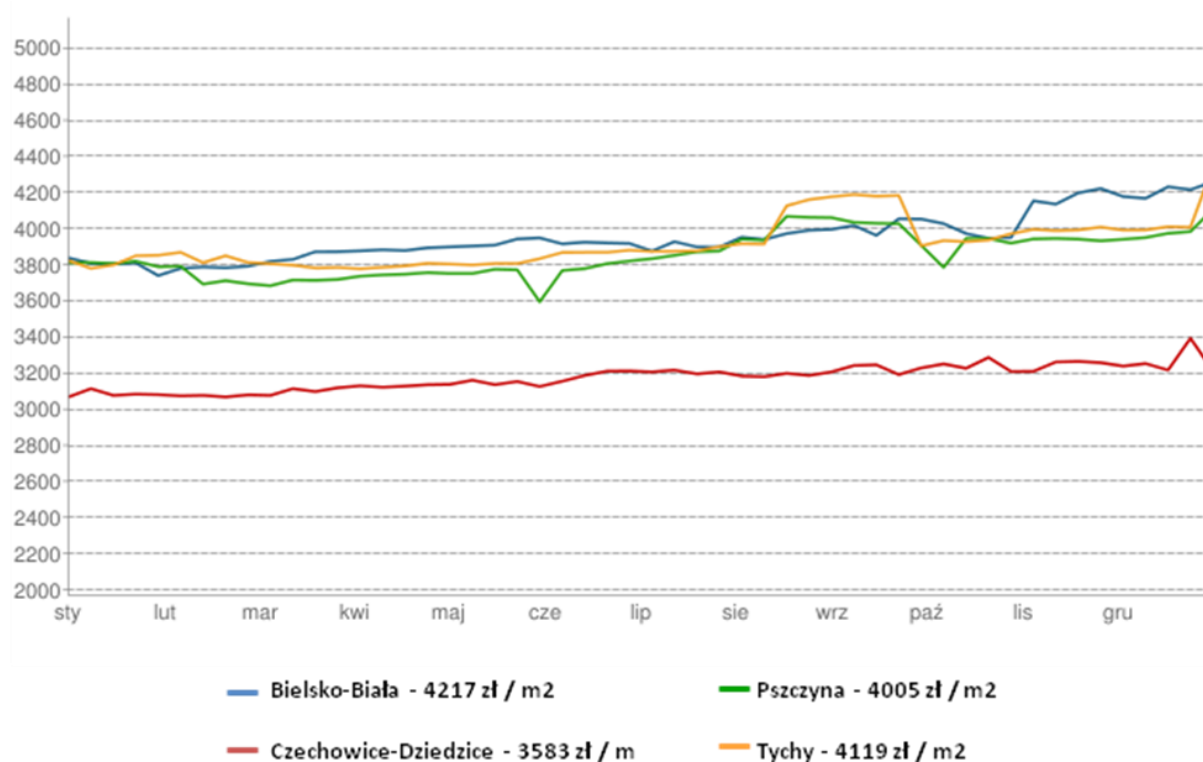
Wykres. Mieszkania oddane do użytkowania na 10 tys. ludności według powiatów w 2017 r.

Źródło: Urząd Statystyczny w Katowicach

Biorąc pod uwagę przekrój terytorialny województwa według powiatów, najwięcej mieszkań przekazano do użytkowania w mieście Katowice (13,4% ogółu mieszkań oddanych w województwie). Następne w kolejności były: powiat tarnogórski (6,4%), cieszyński (4,8%) oraz powiat żywiecki i bielski (odpowiednio: 4,2% i 4,1%). Średnia cena 1 m² mieszkania (sprzedaż) w Bielsku-Białej w 2017 r. wyniosła ok. 4 250 zł¹⁴.

¹⁴ Średnia cena 1m² na podstawie informacji opublikowanych na stronie internetowej:
<http://www.mojelokum.pl/nieruchomosci/statystyki.html>

Tabela. Średnia cena 1 m² mieszkania (sprzedaż) w wybranych miastach woj. śląskiego w 2017 r.

Źródło: Statystyka nieruchomości - mojelokum.pl

10.2. Gminna gospodarka mieszkaniowa

Gminnym zasobem mieszkaniowym w Bielsku-Białej zarządza Zakład Gospodarki Mieszkaniowej (ZGM), który powstał w 1991 r. w wyniku przekształcenia Miejskiego Zarządu Budynków Mieszkalnych działającego jako przedsiębiorstwo państwowe. ZGM kontynuuje jego działalność w formie samorządowego zakładu budżetowego.

Tabela. Liczba oraz powierzchnia zasobów komunalnych (lokalí mieszkalnych i użytkowych) w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkań	Powierzchnia mieszkań [m ²]	Liczba lokali użytkowych	Powierzchnia lokali użytkowych
Ogółem:				
lokale zarządzane przez ZGM:	6 602	312 802	1 096	101 402
- w tym lokale socjalne	282	8 794		
w tym:				

w budynkach Gminy i Miasta Bielska-Białej na prawach powiatu (i budynkach wspólnot mieszkaniowych z udziałem tych jednostek)*:	6 532	309 021	1 081	96 774
- w tym lokali socjalnych	280	8 742,69		
w budynkach prywatnych:	13	695	1	22
- w tym lokali socjalnych	0	0		
w budynkach będących współwłasnością**:	55	3 000	13	4561
- w tym lokali socjalnych	2	51,31		
w budynkach Skarbu Państwa***:	2	85	1	45
- w tym lokali socjalnych:	0	0		

* w przypadku wspólnot mieszkaniowych dane dotyczą jedynie lokali będących własnością Gminy lub Miasta Bielsko-Biała

** dotyczy współwłasności w częściach nie wydzielonych,

*** dotyczy współwłasności w częściach niewydzielonych z udziałem Skarbu Państwa

Źródło: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

Posiadane zasoby mieszkaniowe ZGM charakteryzują się niekorzystną strukturą wiekowo-technologiczną – dominują budynki wybudowane do 1945 r., które stanowią przeszło 70% ogólnej liczby budynków. Taki stan zasobu wiąże się ze znacznymi potrzebami remontowo-modernizacyjnymi, a tym samym wymaga ponoszenia znacznych nakładów finansowych na ich utrzymanie.

Tabela. Struktura zasobów mieszkaniowych zarządzanych przez ZGM według okresu budowy – stan na koniec 2017 r.

Lata budowy	Liczba budynków	% udziału w zasobach
do 1900	372	26,07
1900-1945	627	43,94
1946-1970	313	21,93
po 1970	115	8,06

Źródło: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

Prowadzona przez Bielsko-Białą polityka sprzyjająca sprzedaży mieszkań powoduje zwiększającą się ilość wspólnot mieszkaniowych, w których ZGM sprawuje funkcję zarządcy lokali i pełnomocnika Miasta.

Tabela. Wspólnoty mieszkaniowe z udziałem Gminy Bielsko-Biała w 2017 r.

Liczba wspólnot mieszkaniowych	Liczba lokali mieszkalnych Gminy	Powierzchnia mieszkań Gminy	Lokale użytkowe i samodzielne garaże Gminy	Powierzchnia lokali użytkowych i samodzielnych garaży Gminy
486	3 424	163 232	395	24 452

Źródło: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

Tabela. Liczba wyroków/wniosków oczekujących na realizację w Gminie Bielsko-Biała w latach 2016 i 2017.

Rodzaj lokalu	Liczba wyroków/wniosków	
	2016 r.	2017 r.
socjalny	132 wyroki	130 wyroki
komunalny	654 wnioski	619 wniosków
zamienny	3 wnioski	2 wnioski

Źródło: Zakład Gospodarki Mieszkaniowej

Bielsko-Bialskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego

Zasoby mieszkaniowe „Bielsko-Bialskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego” Sp. z o.o. w 2017 r. wynosiły 296 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 15 614,69 m². W trakcie 2017 r. zostało zamienionych w obrębie TBS: 11 mieszkań. Do Spółki wpłynęło 9 wniosków o przydział lokalu mieszkalnego. Obecnie ilość oczekujących wynosi 135 wniosków.

11. Bezpieczeństwo publiczne

Głównym celem instytucji i służb porządkowych zawodowo zajmujących się problematyką bezpieczeństwa jest przede wszystkim ograniczenie przestępczości pospolitej, zjawisk chuligaństwa i wandalizmu oraz podjęcie skutecznych działań zmierzających do ograniczenia lub eliminacji najbardziej uciążliwych zagrożeń dla mieszkańców.

11.1. Komenda Miejska Policji

Policja, jako umundurowana i uzbrojona formacja koncentruje się przede wszystkim na ochronie bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymaniu bezpieczeństwa i porządku publicznego. Realizacja tego celu w mieście należy do policjantów Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej oraz czterech podległych komisariatów.

Tabela. Liczba funkcjonariuszy Policji w Bielsku-Białej w 2017 r. z podziałem na poszczególne piony.

Nazwa pionu	Liczba etatów		
	Funkcjonariusze Policji	% zmiana w stosunku do 2016 r.	Pracownicy cywilni
Pion prewencji	394	101,8	14
Pion kryminalny	203	98,5	6
W tym Wydział dw. z Przestępczością Gospodarczą	25	0	2
Razem	597	-	20

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Przestępstwa stwierdzone na obszarach podległych poszczególnym komisariatom Policji w Bielsku-Białej w 2017 r. w oparciu o rezultaty przeprowadzonych postępowań przygotowawczych przez te jednostki.

Komisariat Policji	Ilość stwierdzonych przestępstw	
	2017 r.	% zmiana w stosunku do 2016 r.
Komisariat Policji I, ul. Składowa 2	890	- 1,66%
Komisariat Policji II, ul. Kamińskiego 8	680	- 30,97%
Komisariat Policji III, ul. Traugutta 2 c	1 056	- 4,35%
Komisariat Policji IV, ul. Komorowicka 235	338	10,09%
Razem	2 964	- 10,21%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Przestępstwa stwierdzone na terenie Bielska-Białej w 2017 r. w oparciu o rezultaty przeprowadzonych postępowań przygotowawczych przez Komisariaty Policji nr I-IV w Bielsku-Białej.

Kategoria	Ilość stwierdzonych przestępstw	
	2017 r.	% zmiana w stosunku do 2016 r.
Przestępstwa ogółem	2 964	- 10,21%
Kryminalne ogółem	2 116	- 12,17%
Przeciwko życiu i zdrowiu ogółem	139	29%
Przeciwko mieniu ogółem	1 569	- 19,95%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Procentowy wskaźnik wykrywalności przestępstw popełnionych na terenie Bielska-Białej w latach 2016 - 2017 r. w oparciu o rezultaty przeprowadzonych postępowań przygotowawczych przez komisariaty w Bielsku-Białej.

Kategoria	Wskaźnik wykrywalności przestępstw [%]	
	2016 r.	2017 r.
Przestępstwa ogółem	74,2%	71%
Kryminalne ogółem	61,1%	63,3%

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Najbardziej zagrożone miejsca w rejonie działania poszczególnych komisariatów Policji w Bielsku-Białej w 2017 r. z uwzględnieniem liczby popełnionych przestępstw.

Komisariat Policji	Dzielnica, rejon, ulica	Liczba stwierdzonych przestępstw
KP I	Centrum - 1 (rejon ul. 11 listopada i przyległych)	59
	Leszczyny	57
	Oś. Grunwaldzkie	62
	Centrum - 2 (rejon ul. 1-go Maja, Boh. Warszawy, Stojałowskiego oraz oś. Śródmiejskie)	50
KP II	oś. Beskidzkie (ul. Goleiszowska, ul. Sternicza)	40
	ul. Michałowicza, Batorego, Bystrzańska, Partyzantów	166
KP III	Centrum (od ul. Zamkowej do ul. Warszawskiej oraz rejon ul. Węglowej i Kwiatkowskiego do rzeki Białej)	390
	Dolne Przedmieście wraz z oś. Mieszka I	162
	Stare Bielsko i Sarni Stok	164

KP IV	Górne Przedmieście wraz z Osiedlem Piastowskim	112
	Wapienica	114
	Hałcnów	117
	Komorowice Krakowskie	118
	Bielsko-Biała Wschód	138
	Komorowice Śląskie	116

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Zagrożenie bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Bielska – Białej w 2016 i 2017 r.

Rodzaj zdarzenia			
Rok	Wypadki	Zabici	Ranni
2016	180	14	213
2017	199	14	240

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Zagrożenia bezpieczeństwa ruchu drogowego na terenie Bielska-Białej w 2017 r.

Najbardziej zagrożone wypadkowością „ulice”	
Lokalizacja	Zdarzenia
ul. Warszawska	199 zdarzeń , w tym 2 wypadki (2 rannych)
Aleja gen. Władysława Andersa	173 zdarzenia, w tym 6 wypadków (1 zabity i 6 rannych)
ul. Żywiecka	108 zdarzeń, w tym 5 wypadków (6 rannych)
ul. Cieszyńska	107 zdarzeń, w tym 7 wypadków (14 rannych)
ul. Bohaterów Monte Cassino	127 zdarzeń, w tym 3 wypadki (1 zabity i 5 rannych)
Aleja św. Jana Pawła II	121 zdarzeń, w tym 6 wypadków (1 zabity i 6 rannych)
Najbardziej zagrożone wypadkowością „skrzyżowania”	
Lokalizacja	Zdarzenia
Warszawska – Kwiatkowskiego – Sarni Stok	27 kolizji
Partyzantów – Andersa – Bora Komorowskiego	19 kolizji

rondo Hulanka	18 zdarzeń, w tym 1 wypadek (1 ranny)
Andersa – Boh. Monte Cassino	16 zdarzeń, w tym 2 wypadki (2 rannych)

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Liczba ujawnionych kierujących znajdujących się w stanie nietrzeźwości oraz po użyciu alkoholu na terenie Bielska-Białej i powiatu bielskiego w 2016 i 2017 r.*

Rok	Liczba nietrzeźwych kierujących
2016	698
2017	561

* brak możliwości podziału ilości ujawnionych nietrzeźwych w Bielsku-Białej i powiecie bielskim

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

Tabela. Działania prowadzone przez KMP w Bielsku – Białej w zakresie przeciwdziałania przestępczości i patologii w 2017 r.

Bezpieczeństwo w miejscach publicznych	
Cel do osiągnięcia	Podniesienie stanu bezpieczeństwa na terenie miasta
Opis działań	Jednym z kluczowych zadań i priorytetów Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej jest zapobieganie przestępczości, ograniczanie zjawisk patologicznych, reagowanie na naruszanie porządku publicznego oraz podejmowanie działań zwiększających poczucie bezpieczeństwa społeczności lokalnej. Celom tym służyło szereg przedsięwzięć realizowanych w 2017 r. W lutym 2017 r. Prezydent Miasta Bielska-Białej podpisał z Komendantem Miejskim Policji w Bielsku – Białej porozumienie, na mocy którego wystawiono dodatkowe patrole, których pracę w godzinach nadliczbowych pokryto ze środków samorządowych (270 000 zł). Dzięki temu dodatkowe patrole kierowano do służby w centrum Bielska-Białej oraz do najbardziej zagrożonych miejsc głównie w godzinach wieczorowo-nocnych, ze szczególnym nasileniem w dni wolne od pracy i święta oraz dni je poprzedzające. Najintensywniej pełniono je w okresie wakacyjnym. Miało to istotny wpływ na poziom przestępczości oraz poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Bielska-Białej. Dzięki pozyskanym środkom policjanci pełnili służbę w ramach dodatkowych 1 125 dwuosobowych patroli, podczas których wylegitymowali 4 555 osób, zatrzymali 54 osoby poszukiwane oraz 39 sprawców na gorącym uczynku przestępstwa. Ponadto w ramach służb ponadnormatywnych ujawniono 1 757 wykroczeń. Za popełnione wykroczenia funkcjonariusze nałożyli 603 mandatów karnych. W zakresie bezpieczeństwa w środkach komunikacji publicznej w 2017 r. zagrożenie na terenie KMP w Bielsku-Białej było niewielkie. Obserwacja sytuacji na przestrzeni kilku ostatnich lat wykazała systematyczny spadek zdarzeń notowanych w środkach komunikacji publicznej oraz na dworcach i przystankach autobusowych. Jednakże zagrożenia związane zwłaszcza z kradzieżami kieszonkowymi były poruszane na spotkaniach z osobami starszymi w ramach programu „Senior IV”. Istotnym czynnikiem jaki w 2017 r. miał duży wpływ na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców zwłaszcza w przestrzeni publicznej wśród dużych skupisk ludzi była sytuacja w Europie związana z zamachami terrorystycznymi oraz migracją uchodźców z państw objętych konfliktami. Z uwagi na powyższe policjanci z Wydziału Prewencji przeprowadzili szereg szkoleń z przedstawicielami różnych grup zawodowych (np. kierowcy, przedstawiciele oświaty czy przedstawiciele samorządu i instytucji), mających na celu przekazanie wiedzy na temat właściwych postaw i zachowania w obliczu zagrożenia zamachem terrorystycznym, w tym przez tzw. „strzelca aktywnego”. Takich szkoleń przeprowadzono 7, a udział w nich wzięło ponad 300 osób. Ponadto na terenie wielkopowierzchniowych obiektów handlowych, w rejonie delegatury Urzędu Wojewódzkiego, biur poselskich czy miejsc gromadzenia się dużych ilości osób, takich jak targowiska czy dworce autobusowe i kolejowe wystawiane były dodatkowe, wzmożone patrole zarówno prewencyjne, jak i operacyjne, których zadaniem było reagowanie na wszelkie sygnały mogące świadczyć o zagrożeniu

	dla życia lub zdrowia mieszkańców. Wspominając o bezpieczeństwie w przestrzeni publicznej nie sposób nie wspomnieć o nowym narzędziu jakie przygotowało Ministerstwo Spraw Wewnętrznych tzn. Krajowa Mapa Zagrożeń Bezpieczeństwa. Społeczeństwo z terenu podległego KMP w Bielsku – Białej wykazało się w tym zakresie dużą aktywnością korzystając z możliwości nanoszenia obserwowanych negatywnych zjawisk. Dla terenu podległego KMP w Bielsku – Białej w ciągu roku 2017 na Mapę naniesiono ponad 4 500 punktów. Bielska Policja efektywnie współpracowała z Samodzielnym Poddziałem Prewencji Policji w Bielsku-Białej (podległym Komendzie Wojewódzkiej Policji w Katowicach). Pododdział ten wielokrotnie kierował swoich policjantów do służby patrolowej na terenie Bielska-Białej. Podstawowym zadaniem tych służb było zapewnienie bezpieczeństwa ludzi, w tym przeciwdziałanie przestępstwom i wykroczeniom w miejscach publicznych. Dyslokacja patroli odbywała się w oparciu o zapotrzebowanie wynikające z analizy zagrożeń. Najczęściej służba była pełniona w godzinach popołudniowo – wieczornych, a więc gdy zagrożenie zazwyczaj jest największe. Aktualnie jedyna na terenie KMP w Bielsku-Białej subkultura, której aktywność ma znaczenie z punktu widzenia Policji to tzw. pseudokibice. Szacunkowa liczba pseudokibiców na terenie KMP w Bielsku – Białej nie zmieniła się od 2014 r. i wynosi 160, w tym na terenie powiatu – 20. Najistotniejsze kluby to TS Podbeskidzie, BKS Stal Bielsko-Biała oraz MRKS Czechowice – Dziedzice. Obecnie tylko BKS Stal dysponuje tzw. „bojówką”, która liczy około 30 osób. Około 10% kibiców TS Podbeskidzie to osoby nieletnie, kibice wywodzą się z różnych środowisk uczniowie, studenci itp. Kibice klubu BKS Stal to w 20% osoby nieletnie, wywodzą się głównie z tzw. "marginesu". W 2017 r. nie odnotowano poważniejszych zdarzeń z udziałem pseudokibiców, nie byli zatrzymywani. W toku służby prewencyjnej realizowanej w miejscach publicznych przez patrole oraz dzielnicowych policjanci często reagują na popełniane wykroczenia stosując postępowania mandatowe, upominając sprawców lub kierując do sądu wnioski o ukaranie. Swoją uwagę koncentrują przede wszystkim na zwalczaniu wykroczeń określanych jako szczególnie uciążliwe. Należą do nich m.in. zakłócanie spokoju porządku publicznego, czyny nieobyczajne, niszczenie mienia. Powszechnie wiadomo, że o skuteczności działań policji decyduje szybkość reakcji tej służby na zgłoszenia o naruszeniu prawa. Odpowiednia postawa w tym zakresie ma również wpływ na postrzeganie formacji w opinii społeczeństwa i kształtuje poczucie bezpieczeństwa wśród obywateli. W związku z powyższym podjęto starania mające na celu zminimalizować czas jaki upływa od zgłoszenia do faktycznego podjęcia interwencji przez patrol - szybkość działania jest monitorowana, a wyniki w tym zakresie podlegają analizie i wyciągane są wnioski. W przypadku braku wolnego patrolu w danym rejonie kieruje się we wskazane miejsce patrol z innej jednostki policji, a w uzasadnionych przypadkach uruchamiani są funkcjonariusze, którzy nie pełnią w tym czasie służby patrolowej (dzielnicowi, dochodzeniowcy).
Cel do osiągnięcia	Poprawa poziomu bezpieczeństwa dzieci poprzez wykształcenie nawyków bezpiecznych zachowań
Opis działań	W 2017 r. zrealizowano kolejny cykl spotkań pod hasłem "Siódemka", polegający na prowadzeniu spotkań z pierwszoklasistami z wykorzystaniem książeczek pt. "Bezpieczne to znaczy jak?". Wszystkie dzieci z klas pierwszych w Bielsku – Białej otrzymały od dzielnicowego książeczki edukacyjne dotyczące bezpiecznych postaw i zachowań w różnych sytuacjach życiowych.
Przemoc w rodzinie i patologie społeczne	
Cel do osiągnięcia	Zmniejszenie zagrożenia patologiami społecznymi poprzez uświadomienie młodzieży skutków społecznych i prawnych tych patologii
Opis działań	Społeczne skutki nadużywania alkoholu były tematem spotkań bielskich policjantów z młodzieżą szkół średnich. W ich trakcie funkcjonariusze przywoływali i opisywali przypadki jak alkohol oraz inne środki psychoaktywne mogą rujnować życie człowieka i uniemożliwiać normalne funkcjonowanie rodziny. Przedstawiają tragiczne konsekwencje zarówno dla osoby nadużywającej alkoholu, jej bliskich jak i osób trzecich. Problem alkoholu był omawiany m.in. w trakcie 29 spotkań, w których wzięło udział około 1 000 uczniów. Ponadto problem ten był sygnalizowany rodzicom i nauczycielom – wykonano 11 spotkań, w których uczestniczyło około 700 osób. W ramach realizacji zadań z obszaru prewencji kryminalnej, w 2017 r., realizując porozumienie z Książnicą Beskidzką w Bielsku-

Bielskiej, w ramach programu prewencji kryminalnej „Świat wokół nas – zagrożenia” prowadzone były spotkania policjantów z młodzieżą szkół średnich poświęcone m.in. przemocy rówieśniczej, środkami psychoaktywnymi, zagrożeniami związanymi z internetem czy konsekwencjami nieprzestrzegania praw autorskich i pokrewnych. Z uwagi na zastosowane metody aktywizujące, w tym różne formy dyskusji, dostrzegalna jest stopniowa ewolucja postaw młodych ludzi – od powszechnego przyzwolenia na nadużywanie alkoholu do refleksji nad negatywnymi, często tragicznymi skutkami, o istnieniu których wcześniej młodzież nie myślała lub nie dopuszczała do swej świadomości. W ramach programu „Świat wokół nas – zagrożenia” w 2017 r. przeprowadzono 9 spotkań z około 500 uczestnikami.

Dzielnicy współpracują także z pracownikami socjalnymi miejskich i gminnych ośrodków pomocy społecznej. Celem tej współpracy jest ustalenie strategii pomocy osobom i rodzinom dotkniętym alkoholizmem. Pozwala to na dostosowanie formy udzielanej pomocy do występujących skutków alkoholizmu oraz służy wzmocnieniu presji na rozwiązywanie problemu. Jest to wyjątkowo ważne w całym procesie motywowania do terapii odwykowej. Na terenie miasta Bielska-Białej oraz powiatu bielskiego dzielnicy oraz inni wyznaczeni policjanci biorą udział w pracach zespołów interdyscyplinarnych i grupach roboczych rozwiązujących problemy związane z przemocą domową. W dużej części spraw, jednym z ważnych czynników generujących w rodzinach sytuacje konfliktowe jest problemowe spożywanie alkoholu. Podejmując działania profilaktyczne policjanci koncentrują się na przygotowaniu do kontaktu z problemem zwłaszcza nauczycieli, wychowawców, pedagogów szkolnych oraz rodziców. Specjalnie dla nauczycieli, rodziców i osób zajmujących się pracą z dziećmi i młodzieżą policjanci Wydziału Prewencji i Referatu d/w z PN przygotowali prezentacje multimedialne dotyczące zagrożenia narkotykami, ich postaci oraz skutków związanych z uzależnianiem się od narkotyków. Podczas tych spotkań poruszane są zagadnienie wczesnego wykrywania przypadków używania narkotyków. Spotkania te cieszą się wielkim zainteresowaniem w szczególności u rodziców oraz nauczycieli, a ich efektem jest zwrócenie uwagi tych osób na prawdziwą skalę zagrożenia. Problem narkomanii jest również poruszany podczas spotkań z młodzieżą. W zasadzie dotyczy to głównie konsekwencji karnych i społecznych związanych z narkotykami i osadzone jest to w szerszym kontekście przemyślanych i komplementarnych działań szkół. W 2017 r. policjanci KMP w Bielsku-Białej przeprowadzili 20 spotkań, których tematem były zagrożenia związane z narkotykami oraz popularnymi w ostatnim okresie czasu środkami zastępczymi (dopalaczami). W spotkaniach tych uczestniczyło łącznie około 1 000 osób. Byli to nauczyciele, rodzice, dzieci w wieku szkolnym i młodzież. Problem stosowania środków psychoaktywnych jest jednym z zagadnień omawianych podczas realizacji programu profilaktyczno – edukacyjnego „Świat wokół nas – zagrożenia”. Ponadto zjawisko monitorowane jest również w oparciu o bieżącą współpracę z placówkami oświatowymi z terenu Miasta i powiatu bielskiego. W zakresie zwalczania „dopalaczy” funkcjonariusze Ref d/w z Przest. Narkotykową KMP w Bielsku-Białej na bieżąco współpracują z Państwowym Inspektorem Sanitarnym w Bielsku-Białej przeprowadzając cykliczne kontrole w miejscach, które są podejrzewane o handel tego typu „specyfikami”. Na chwilę obecną w Bielsku-Białej nie funkcjonuje żaden oficjalny stacjonarny sklep typu „Upominki” oferujący do sprzedaży taki asortyment, jednak jak wynika z praktyki, wiele osób zamawia tego typu substancje za pośrednictwem witryn internetowych, które są najczęściej zarejestrowane na zagranicznych serwerach co jest dużym utrudnieniem przy ustalaniu osób handlujących w sieci. Na bieżąco również monitorowane są sklepy sprzedające przetwory z konopi syntetycznych, w 2017 r. wspólnie z P.I.S przeprowadzono 3 kontrole w tego rodzaju sklepach. W przypadkach stwierdzenia podejrzenia wprowadzania do obrotu tzw. „dopalaczy” materiały z postępowań przygotowawczych są za pośrednictwem właściwych Prokuratur przekazywane do Państwowego Inspektora Sanitarnego w Bielsku-Białej, który zgodnie z treścią art. 52 a Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii jest organem właściwym do prowadzenia postępowania administracyjnego.

Problem „cyberprzemocy” omawiano w trakcie spotkań na temat prawnych aspektów korzystania z Internetu, konsekwencji łamania prawa oraz przemocy – w 2017 r. przeprowadzono 59 spotkań z młodzieżą szkolną, w których wzięło udział około 800 uczniów.

Na podległym terenie nie ujawniono żadnego przypadku handlu ludźmi. Tematykę handlu ludźmi oraz wykorzystywania i przemocy seksualnej policjanci Wydziału Prewencji KMP w Bielsku-Białej poruszali m.in. na spotkaniach w czasie realizacji programu „Świat wokół nas – zagrożenia”, Bezpieczne Ferie, bezpieczne Wakacje – łącznie tematykę poruszono w trakcie 24 spotkań, w których wzięło udział około 600 osób.

Bezpieczeństwo w szkole	
Cel do osiągnięcia	Zmniejszenie poziomu przemocy w szkołach
Opis działań	Temat przemocy rówieśniczej jest stałym elementem spotkań realizowanych w odpowiedzi na zapotrzebowanie szkół. W 2017 r. przeprowadzono spotkania, których głównym tematem była przemoc w szkole. Ponadto problematyka ta była poruszana w trakcie spotkań na temat unikania zagrożeń (75 spotkania, około 3 000 osób) oraz konsekwencji nieprzestrzegania prawa przez młodzież (64 spotkania, około 1 500 osób).
Cel do osiągnięcia	Zwiększenie efektywności zapobiegania i przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkomanii oraz przemocy w bielskich szkołach
Opis działań	Pomimo nacisku kładzionego na edukowanie i uświadamianie społeczeństwa – w szczególności osób nieletnich – a co za tym idzie rosnącej świadomości negatywnych konsekwencji nadużywania alkoholu, na terenie miasta Bielska – Białej i okolic nadal obserwuje się niekorzystną „modę” na lepszy sposób spędzania wolnego czasu i „uwolnienie się” od problemów dnia codziennego poprzez alkohol, bardzo często spożywany w obecności lub z nieletnimi. Spożywanie alkoholu przez nieletnich jest najczęściej odbiciem postaw i zachowań dorosłych z najbliższego i często najważniejszego środowiska w jakim funkcjonuje – rodziny. Innym równie ważnym czynnikiem wpływającym na negatywne zachowania nieletnich jest wpływ grupy rówieśniczej (presja otoczenia). Alkohol często przez młodych ludzi jest traktowany już nie tylko jako moda ale jako styl życia, przy milczącej akceptacji dorosłych. W odniesieniu do lokalnego środowiska miasta Bielska – Białej jak i miejscowości ościennych problem ze skutecznym dotarciem do świadomości młodych ludzi, leży w skutecznym dotarciu do świadomości dorosłych, szczególnie rodziców. Dane policyjne nie odzwierciedlają w pełni skali zagrożenia tym zjawiskiem. Jednak alkohol jest czynnikiem kryminogennym. Z miejsc publicznych izolowano 3 717 osób w tym (3 272) zostało doprowadzonych do wytrzeźwienia w Ośrodku Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku - Białej. Łącznie ujawniono 41 nietrzeźwych nieletnich. Przeciwdziałanie alkoholizmowi to stałe zadanie bielskiej Policji, realizowane przy współudziale innych kompetentnych instytucji takich jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Miejski Ośrodek Terapii Uzależnień, Poradnia Profilaktyki i Leczenia Uzależnień, organizacje abstynenckie zwłaszcza Bielskie Towarzystwo Trzeźwości w Bielsku-Białej. Policjanci ww. komórki organizacyjnej udzielali pomocy przy prowadzeniu czynności przez pracowników Sanepidu w związku z kontrolami ujawnionych na terenie Bielska-Białej sklepów w których prowadzona była sprzedaż „dopalaczy”. W związku z ujawnieniem wprowadzania do obrotu „środków zastępczych” inspektorzy Sanepidu nałożyli na sklepy kary grzywny zgodnie z obowiązującymi przepisami, w jednym wypadku ujawniono osobę, która oprócz „dopalaczy” posiadała również narkotyki - w tej sprawie przeprowadzono postępowanie przygotowawcze.
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	
Cel do osiągnięcia	Podniesienie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, zwłaszcza dzieci i młodzieży
Opis działań	Podczas prowadzonych działań profilaktycznych w 2017 r. przeprowadzono 122 prelekcji dotyczących bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjalnych oraz w szkołach ponadgimnazjalnych i uczelniach wyższych. W działaniach uczestniczyło blisko 15 000 osób, rozdano uczniom blisko 9 300 elementów odblaskowych. Odbyły się 43 spotkania profilaktyczno-edukacyjne z nauczycielami oraz opiekunami. W placówkach oświatowych powiatu bielskiego omawiano z dyrektorami szkół, nauczycielami bieżące zagadnienia związane z bezpieczeństwem ruchu drogowego. Rozwijano współpracę z Akademią Techniczno-Humanistyczną w Bielsku-Białej, gdzie zorganizowano XVIII Beskidzki Festiwal Nauki i Sztuki oraz przeprowadzono specjalnie dla dzieci program profilaktyczny dotyczący właściwego zachowania na drodze w ramach Akademii Młodych Talentów, w którym udział wzięło około 150 dzieci.

Przeprowadzono etap międzyszkolny, powiatowy i okręgowy Turnieju Wiedzy o Bezpieczeństwie Ruchu Drogowego dla szkół podstawowych i gimnazjalnych w ramach akcji „Kręci mnie bezpieczeństwo”. W turnieju udział wzięło:

- 29 szkół podstawowych,
- 17 szkół gimnazjalnych.

Objęto opieką merytoryczną zwycięzców etapu okręgowego Turnieju t.j. kategorii szkół gimnazjalnych. Gimnazjum w Mazańcowicach uzyskało dobre miejsce w etapie wojewódzkim.

Przeprowadzono Turniej Motoryzacyjny dla szkół ponadgimnazjalnych, w którym udział wzięło 7 szkół.

Rozwijano współpracę z Wojewódzkim Ośrodkiem Ruchu Drogowego w Bielsku-Białej, której efektem jest m.in. przeprowadzenie warsztatów dla seniorów w ramach kampanii p/n „Świadomy kierowca 50+” oraz wspólnej akcji „Nie bądź następny” skierowanej do motocyklistów. WORD przekazał elementy odblaskowe promujące zasady bezpieczeństwa wśród niechronionych uczestników ruchu drogowego w tym seniorów oraz listków zapachowych dla kierujących samochodami „Patrz w lusterka – spójrz dwa razy”. W celu zapewnienia bezpieczeństwa podczas pielgrzymek przeszkolono w Wojewódzkim Ośrodku Ruchu Drogowego blisko 100 osób w zakresie kierowania ruchem drogowym.

Kontynuowano współpracę z Fundacją na rzecz Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego w Bielsku-Białej, z którą przygotowano i przeprowadzono w dniu 28 maja 2017 r. XXIV Ogólnopolskie Dni Bezpieczeństwa Kultury Ruchu i Ratownictwa Drogowego. Po raz kolejny odbyła się ta duża impreza połączona z działaniami edukacyjnymi. W czasie jej trwania szczególnie podkreślano walory bezpiecznego zachowania pieszych na drodze. Ponadto, jak co roku imprezie towarzyszyły konkursy przygotowane dla dzieci i młodzieży w trzech kategoriach: szkół podstawowych, gimnazjalnych i szkół ponadgimnazjalnych. Uczestnicy mogli skorzystać z symulatora dachowania oraz poszerzyć swoje wiadomości z zakresu przepisów Prawa o ruchu drogowym. W imprezie wzięło udział około 1 200 osób. Przy współpracy z Fundacją przeprowadzono kolejną edycję imprezy pod hasłem „Bądź i Ty bezpieczny” promującą zasady bezpiecznego poruszania się po drogach dla dzieci klas pierwszych szkół podstawowych, podczas której rozdano ponad 1 300 sztuk elementów odblaskowych i książeczek „Bądź i Ty bezpieczny”. Kontynuowano kampanie „Bezpieczni – widoczni”, podczas której wspólnie z Fundacją i Radiem Bielsko, zachęcano do używania elementów odblaskowych przez pieszych oraz przypominano zasady bezpiecznego poruszania się po drogach. Akcja prowadzona na terenie miasta Bielska-Białej i miejscowościach powiatu bielskiego. Po raz kolejny w Miejskim Zarządzie Oświaty odbyło się spotkanie z nauczycielami wychowania komunikacyjnego, którzy przygotowują uczniów do egzaminu na kartę rowerową i turniejów BRD.

W ramach działań profilaktyczno-edukacyjnych zmierzających do zmniejszenia liczby zdarzeń drogowych z udziałem pieszych oraz kierujących kontynuowano współpracę ze stowarzyszeniem „ECO DRIVE”, Grupą Ratownictwa PCK, WORD Bielsko-Biała i WORD Katowice oraz z klubami i stowarzyszeniami motorowymi i motocyklowymi z rejonu Podbeskidzia m.in. Bielscy Motocykliści.

Wspólnie ze stowarzyszeniem Eco Drive zorganizowano konferencje nt. Ecomobilingu i zasad zrównoważonego transportu oraz zmniejszenia ilości wypadków drogowych.

W ramach prowadzonych działań „Bezpieczna Droga do Szkoły” wspólnie ze stowarzyszeniem Eco Drive i lokalnymi mediami zorganizowano event przypominający o bezpieczeństwie i koncentracji na drodze. Kierującym wręczano listki zapachowe „Skoncentrowani”. Natomiast jesienią odbyła się akcja „Bezpieczni jesienią”, mająca na celu poprawę relacji pomiędzy pieszymi i kierującymi. Pod patronatem stowarzyszenia przeprowadzono warsztaty dla uczniów szkół średnich w ramach kampanii „Z młodym kierowcą w drodze po doświadczenie”, podczas których omówiono główne przyczyny zdarzeń drogowych, problemy z jakimi muszą się zmierzyć młodzi kierujący, konsekwencje prawne jazdy po alkoholu i środków odurzających.

W ramach kampanii „Kieruj się bezpieczeństwem” wspólnie z lokalnymi mediami tj. Radio Bielsko, Bielskie Drogi, bielsko.biala.pl, na ulicach Bielska-Białej przypominano zasady i przepisy obowiązujące kierujących rowerami. Dodatkowo rowerzyści otrzymywali kamizelki odblaskowe, opaski odblaskowe, kodeksy rowerzysty otrzymane od Urzędu Miasta Bielsko-Biała i Fundacji BRD. W szkołach podstawowych miasta Bielsko-Biała i powiatu bielskiego m.in. SP 28, SP 31, Kozy, Mazańcowice, Ligocie-Miliadrowicach przeprowadzono egzaminy na kartę rowerową, które poprzedzone były prelekcjami.

	W ramach działań „Bezpieczne Wakacje” przy współpracy z Gminą Jaworze i Wydziału Prewencji KMP w Bielsku-Białej oraz Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej zorganizowano piknik rodzinny w trakcie, którego służby prezentowały pokaz ratownictwa z użyciem różnego rodzaju sprzętu m.in. inscenizację wypadku drogowego i postępowanie na miejscu zdarzenia drogowego, zachowanie osoby w symulatorze dachowania, symulatora zderzeń oraz jazdy samochodem ciężarowym. Uczestnicy pikniku mieli również możliwość sprawdzenia umiejętności na miasteczku ruchu drogowego, a dla najmłodszych utworzono strefę kolorowanek o tematyce bezpieczeństwa ruchu drogowego. Efektom kontynuowanej współpracy z Caritas diecezji Bielsko-Żywieckiej była akcja na bielskich drogach pn.: „Nie bądź następny - Ze Świętym Krzysztofem bezpiecznie do celu”, w ramach której omówiono główne przyczyny zdarzeń drogowych w szczególności motocyklistów, wpływ alkoholu na kierowanie pojazdem. Osoby, które popełniły wykroczenie drogowe zamiast mandatu miały do wykonania jedno z zadań: udzielenie pierwszej pomocy lub spacer w alcogoglach. Kierującym i podróżnym wręczono obrazki Św. Krzysztofa, zapachy samochodowe oraz dekalog bezpiecznego kierowcy. W akcję włączyli się motocykliści ze stowarzyszenia Bielscy Motocykliści oraz lokalne media. Wspólnie z Caritas przeprowadzono kolejny raz akcję „Świeć przykładem! Nie tylko w adwencie”, podczas której w 6 kościołach wygłoszono prelekcje dotyczące bezpieczeństwa pieszych, występujących zagrożeń w ruchu drogowym oraz sposobów ich unikania w szczególności ukierunkowana na seniorów. Honorowy patronat nad akcją objął Komendant Wojewódzki Policji w Katowicach. Akcja była promowana w prasie katolickiej, lokalnych mediach oraz TVP Katowice gdzie ukazały się artykuły i informacje poświęcone bezpieczeństwu na drogach zwłaszcza osób pieszych. Kontynuowano współpracę z Krajowym Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. W ramach kampanii „Bezpiecznie - chce się żyć” zorganizowano seminarium związane z poprawą bezpieczeństwa na polskich drogach, w szczególności z bezpieczeństwem pieszych. Przeprowadzono warsztaty dla seniorów z Bielska-Białej i Czechowic Dziedzic „60+ bezpieczni w ruchu drogowym”, podczas których każdy uczestnik otrzymał ulotki informacyjne dotyczące bezpiecznych zachowań pieszych, rowerzystów i kierujących oraz elementy odbłaskowe. Dla uczniów klas 1-3 z Czechowic-Dziedzic przeprowadzono kolejną edycję kampanii „Mistrzowie w pasach”, dotyczącą bezpieczeństwa pieszych i pasażerów. W ramach współpracy z 18 bielskim batalionem przeciwdesantowym organizowano „Dni Otwarte Koszar”, w trakcie których prezentowano sprzęt policyjny oraz prowadzono pogadanki dotyczące bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Równolegle podczas działań policyjnych prowadzono akcje profilaktyczno-edukacyjne dotyczące przestrzegania przepisów ruchu drogowego: Działania Trzeźwość, Prędkość, NURD. Rozwijano współpracę z przedstawicielami środków masowego przekazu o charakterze ogólnopolskim tj. Telewizja Polska, Polsat News, Gazeta Wyborcza, Dziennik Zachodni, Melo Radio, oraz największych przedstawicieli mediów w rejonie Podbeskidzia - Telewizja Bielsko, Radio Bielsko, portal Bielskie Drogi, info.bielsko.pl, bielsko.biala.pl, Kronika Beskidzka, Beskid News, Beskidzka 24 - efektem współpracy z w/w środowiskiem medialnym jest szereg audycji telewizyjnych, radiowych oraz liczne artykuły o tematyce bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
Cel do osiągnięcia	Przeciwdziałanie zagrożeniom spowodowanym przez nietrzeźwych kierowców i motywacja do leczenia osób uzależnionych od alkoholu
Opis działań	Mając na uwadze profilaktykę w obszarze zagrożeń spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego, rozwijano szeroką współpracę z przedstawicielami środków masowego przekazu o charakterze ogólnopolskim oraz lokalnym. Efektem tej współpracy był szereg audycji telewizyjnych, radiowych oraz liczne artykuły o tematyce bezpieczeństwa w ruchu drogowym, ze szczególnym uwzględnieniem skutków spowodowanych przez nietrzeźwych uczestników ruchu drogowego.

Źródło: Komenda Miejska Policji w Bielsku – Białej

11.2. Straż Miejska

Istotnym uzupełnieniem działań Policji związanych z zapewnieniem porządku publicznego w mieście jest funkcjonowanie Straży Miejskiej w Bielsku-Białej¹⁵. W 2017 r. liczba pracowników Straży Miejskiej wynosiła 81 osób, z czego 62 stanowili strażnicy miejscy. Straż Miejska w Bielsku-Białej w 2017 r. w ramach współpracy z policją podjęła 288 wspólnych służb patrolowych.

Tabela. Rodzaj i liczba podjętych przez Straż Miejską interwencji w 2017 r.

Interwencje	Liczba
Wykroczenia w ruchu drogowym, w tym również nieprawidłowe parkowanie pojazdów	7 770
Spożywanie i usiłowanie spożycia alkoholu w miejscach zabronionych	1 709
Zaśmiecanie miejsc dostępnych dla publiczności	465
Niszczanie roślinności na terenach do użytku publicznego	715
Wyprowadzanie psów bez nadzoru	135
Handel w miejscach zabronionych lub bez zezwolenia	113
Plakatowanie w miejscu niedozwolonym	79
Używanie słów nieprzyzwoitych w miejscach publicznych	60
Nieutrzymanie czystości w obrębie posesji (odsnieżanie, sople, liście na chodnikach)	54
Żebranie w miejscu publicznym	45
Spalanie odpadów i nieczystości	249

Źródło: Straż Miejska w Bielsku-Białej

Tabela. Liczba sankcji zastosowanych wobec sprawców wykroczeń w latach 2016 – 2017.

Rodzaj sankcji	Ilość	
	2016 r.	2017 r.
Pouczenia	7 615	6 845
Mandaty karne	5 194	4 499
Wnioski o ukaranie (do sądu)	187	167
Mandaty	Kwota [zł]	
Kwoty nałożonych mandatów	423 090	373 540
Średnia kwota mandatu	81,00	83,00

Źródło: Straż Miejska w Bielsku-Białej

¹⁵ Straż została powołana na mocy Uchwały Nr XXV/348/96 Rady Miejskiej w Bielsku-Białej z dnia 13 lutego 1996 r., jako jednostka budżetowa. Straż, jako samorządowa umundurowana formacja realizuje zadania własne miasta w zakresie porządku publicznego, a w szczególności zadania wynikające z art. 11 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz.U.2018.928 j.t.).

Tabela. Efekty programu Bezpieczne Bielsko-Biała realizowanego przez Straż Miejską w 2017 r.

Nazwa segmentu	Bezpieczeństwo w miejscach publicznych
Cel do osiągnięcia	Podniesienie stanu bezpieczeństwa na terenie miasta w najbliższych latach
Opis działań i osiągnięte efekty	W 2017 r. strażnicy miejscy zastosowali wobec sprawców wykroczeń ogółem 11 900 sankcji, w tym 4 499 mandatów karnych na kwotę 373 540 zł, wobec 6 845 osób zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, sporządzono i skierowano do Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej 157 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń oraz zakończono czynności w inny sposób (np. odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie, przekazanie sprawy innym organom) 399 spraw. Nadmienić należy, że oprócz wskazanych wyżej wykroczeń w 2017 r. strażnicy miejscy ujawnili 27 przestępstw oraz ujęli i przekazali według właściwości Policji 83 osoby (sprawców czynów karalnych oraz poszukiwanych) w tym 28 sprawców przestępstw. Ponadto w ocenianym okresie strażnicy ochraniali 7 obiektów komunalnych i urzędów użyteczności publicznej oraz 50 razy zabezpieczali miejsca przestępstwa, katastrofy lub innego podobnego zdarzenia albo miejsca zagrożonego takim zdarzeniem. Na podkreślenie należy również fakt, że w 2017 r. funkcjonariusze Referatu Wykroczeń Straży Miejskiej w Bielsku-Białej wszczęli ogółem 1 047 czynności wyjaśniające w trybie art. 54 § 1 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.
Cel do osiągnięcia	Ograniczenie zagrożeń powszechnie występujących i porządkowanie zachowań w centrum miasta
Opis działań i osiągnięte efekty	Przeprowadzona analiza wykazuje, że nie mniej niż 70% wykroczeń zostało ujawnionych w centrum miasta, gdzie występuje największa ilość miejsc i rejonów zagrożonych, w zakresie bezpieczeństwa osób i mienia oraz spokoju i porządku publicznego. W związku z powyższym w miarę możliwości największa ilość patroli Straży Miejskiej, jak również patroli mieszanych z funkcjonariuszami Policji dyslokowana jest właśnie w centrum miasta. Na podkreślenie zasługuje również fakt, że 48% ogólnej liczby wykroczeń w 2017 r. ujawnionych zostało za pośrednictwem monitoringu wizyjnego miasta, z czego nie mniej niż 70% w centrum gdzie zainstalowanych jest najwięcej kamer.
Cel do osiągnięcia	Przestrzeganie zasad obrotu napojami alkoholowymi w placówkach handlowych i gastronomicznych usytuowanych na terenie miasta
Opis działań i osiągnięte efekty	W 2017 r. Straż Miejska w zakresie przeciwdziałania skutkom spożywania alkoholu i rozwiązywania problemów alkoholowych realizowała głównie: • działania prewencyjne na terenach zagrożonych naruszeniem porządku publicznego, wymiana spostrzeżeń z Policją w zakresie występujących środowisk patologicznych, kontrole dworców i poczekalni, przystanków autobusowych, pustostanów, pod kątem gromadzenia się tam bezdomnych i spożywania alkoholu, także podwórek, bram, klatek schodowych, piwnic; • interweniowanie w przypadkach zakłócania ładu i porządku publicznego, bójek, pobic i używania słów nieprzyzwoitych z udziałem nietrzeźwych. W czasie realizacji tych zadań w 2017 r. strażnicy miejscy doprowadzili do Ośrodka Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym lub do miejsca zamieszkania 550 osób, w tym 522 mężczyzn i 28 kobiet. Natomiast w tym do miejsca zamieszkania doprowadzono i pozostawiono pod opieką rodziny 27 osób. Z pośród osób doprowadzonych do OPPA, 371 to bezdomni lub osoby bez stałego miejsca zameldowania. Należy nadmienić, że część z tych osób z uwagi na ich uzależnienie od spożywania alkoholu przewożonych było wielokrotnie. W 2017 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej zastosowali wobec sprawców wykroczeń z art. 43 ust. 1 i 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi ogółem 1 722 sankcje, w tym 758 mandatów karnych na kwotę 51,940 zł, wobec 914 osób zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia, sporządzono i skierowano do Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej 39 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń oraz w 11 przypadkach zakończono czynności w inny sposób (np. odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie, przekazanie sprawy innym

	organom). Ponadto w 2017 r. strażnicy miejscy Referatu ds. Ochrony Środowiska i Profilaktyki zrealizowali m.in. 68 kontroli i sprawdzeń punktów sprzedaży napojów alkoholowych na podstawie decyzji Prezydenta Miasta. Wobec 1 sprawcy wykroczenia przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia i 4 ukarano mandatem karnym.
Nazwa segmentu	Bezpieczeństwo w szkole
Cel do osiągnięcia	Zmniejszenie poziomu przemocy w szkołach
Opis działań i osiągnięte efekty	Realizując zadania profilaktyczne na terenie placówek oświatowych Bielska-Białej w roku 2017 funkcjonariusze Patrolu Szkolnego na terenie naszego Miasta przeprowadzili ogółem 643 prelekcje, w których uczestniczyło łącznie 16 232 dzieci. Realizacja programów profilaktycznych odbyła się w: • szkołach podstawowych (publicznych i niepublicznych), • przedszkolach (publicznych i niepublicznych), • świetlicach przy domach kultury, • świetlicach środowiskowych, • Zgromadzeniu Obozów Harcerskich w Wapienicy, • Domu Dziecka, • radach osiedli, • na ścieżkach edukacyjnych w Zakładzie Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej, • w Miejskim Schronisku dla Bezdomnych Zwierząt w Bielsku-Białej. Strażnicy uczestniczyli też w 22 festynach profilaktycznych i imprezach plenerowych. Do tego rodzaju działań zaliczyć należy m.in.: VII Festiwal Dobrej Energii, gdzie realizowano program profilaktyczny pt: "Strażnicy dobrej energii", XXV finał WOŚP, 50 urodziny Reksia, Rajd Rowerowy (wiosenny i jesienny), Dzień Dziecka w Domu Dziecka i Dzień Dziecka organizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej i 18 Bielski Batalion Powietrznodesantowy w Bielsku-Białej, XXIV Ogólnopolskie Dni Bezpieczeństwa Kultury Ruchu i Ratownictwa Drogowego, Senioralia Wojewódzkie (wiosenne i jesienne), X Przedszkoliada, Dni Otwarte 18 Bielskiego Batalionu Powietrznodesantowego w Bielsku – Białej. Funkcjonariusze Referatu ds. Ochrony Środowiska i Profilaktyki brali udział również w III Międzyprzedszkolnym Turnieju Wiedzy o Zdrowiu, Bezpieczeństwie, festynach organizowanych przez rady osiedli, prowadzili działania na Stadionie Miejskim w ramach kampanii społecznej „Bezpieczeństwo na stadionie” przy udziale TS Podbeskidzie. Ponadto niektóre imprezy zostały przeprowadzone przy współudziale ratowników Grupy Beskidzkiej Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, funkcjonariuszy Policji, Straży Pożarnej, żołnierzy 18 Bielskiego Batalionu Powietrznodesantowego. Część spotkań z dziećmi przeprowadzono wspólnie z pracownikami Zakładu Gospodarki Odpadami w Bielsku-Białej i pracownikami Miejskiego Schroniska dla Bezdomnych Zwierząt. W toku przeprowadzonych w 2017 r. spotkań poruszono następujące zagadnienia: „Strażnik Twój przyjaciel”, „Bezpieczna droga do szkoły/przedszkola”, „Bezpieczeństwo w kontaktach z osobami nieznanymi”, „Bezpieczeństwo na stadionie”, „Obrona przed atakiem agresywnego psa”, „Bezpieczne wakacje”, „Bezpieczna zima”, „Niechronieni uczestnicy ruchu drogowego”, „Stop uzależnieniom”, „Mali strażnicy przyrody”, „Cyberprzemoc i przemoc rówieśnicza” „Bezpieczeństwo, a materiały pirotechniczne”, „ABC pierwszej pomocy ze Strażą Miejską”, „Odpowiedzialność prawna nieletnich”. Większość prelekcji została przeprowadzona z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych o przedmiotowej tematyce, oraz filmów edukacyjno – profilaktycznych, co w dużym stopniu wzbudziło zainteresowanie osób uczestniczących we wskazanych prelekcjach i urozmaiciło przedmiotowe spotkania. Ponadto funkcjonariusze w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom, oraz wyeliminowaniu istniejących zagrożeń, każdorazowo po zrealizowanej prelekcji, dokonywali kontroli terenu placów zabaw, przyszkolnych boisk, czy terenów przyległych do placówek oświatowych i kulturalnych. Oprócz wymienionych działań profilaktycznych i środowiskowych funkcjonariusze Referatu ds. Ochrony Środowiska i Profilaktyki inicjowali i prowadzili następujące kampanie społeczne: „Oznakuj

	rower”, „Niska emisja”, „Uciążliwe plakaty”, „Droga pożarowa”, „DOG - adaj się ze mną”, „Wraki pojazdów”, „Czad i ogień obudź czujność”, „Numer porządkowy nieruchomości”.
Cel do osiągnięcia	Zwiększenie efektywności zapobiegania i przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu, narkomanii oraz przemocy w bielskich szkołach
Opis działań i osiągnięte efekty	Straż Miejska w Bielsku-Białej utrzymuje stały kontakt z Zespołem ds. Nieletnich i Patologii Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Bielsku-Białej w zakresie powiadamiania o czynach popełnianych przez nieletnich. W 2017 r. skierowano 23 takie przypadki dotyczące spożywania alkoholu przez nieletnich. Ponadto, realizując zadania profilaktyczne, w trakcie prelekcji z dziećmi omawiane są tematy m. in. „Stop uzależnieniom” i „Odpowiedzialność prawna nieletnich”.
Nazwa segmentu	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
Cel do osiągnięcia	Zapewnienie właściwej reakcji na zagrożenia płynności i porządku w ruchu drogowym
Opis działań i osiągnięte efekty	W 2017 r. funkcjonariusze Straży Miejskiej zastosowali wobec sprawców wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu i porządkowi w komunikacji ogółem 7 672 sankcji, w tym 2 625 mandatów karnych na kwotę 239 890 zł, wobec 4 735 osób zastosowano środek oddziaływania wychowawczego w postaci pouczenia oraz sporządzono i skierowano do Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej 55 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń. Ponadto w 257 przypadkach zakończono czynności w inny sposób (np. odstąpienie od skierowania wniosku o ukaranie, przekazanie sprawy innym organom).

Źródło: Straż Miejska w Bielsku-Białej

System monitoringu miejskiego

W 2017 r. w systemie pracowało 96 kamer przekazujących obraz do stanowiska kierowania w siedzibie Straży Miejskiej. W w/w okresie ze środków budżetu miasta wydatkowano kwotę 430 949,52 zł, z czego 51 220,40 zł na wykonanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej rozbudowy monitoringu CCTV miasta Bielska-Białej i 379 729,12 zł na wykonanie rozbudowy monitoringu CCTV o kolejne 13 kamer, rozpoczęcie przebudowy kamery na skrzyżowaniu ulic 11 Listopada i Wyzwolenia, doposażenie stanowiska kierowania SM w rejestrator video oraz zabudowanie w dwóch głównych punktach dostępowych miejskiej sieci szerokopasmowej dwa przełączniki sieciowe. Ponadto z budżetu obywatelskiego wydatkowano kwotę 61 198,54 zł z czego 11 451,30 zł na dokumentację projektowo-kosztorysową i 49 747,24 zł na wybudowanie 1 kamery monitoringu CCTV w rejonie Osiedla Mieszka I w rejonie placu zabaw i siłowni plenerowej.

Corocznie za pośrednictwem kamer monitoringu prowadzona jest obserwacja kilku tysięcy zdarzeń, w tym wykroczeń, z czego najczęściej występujące to wykroczenia: w ruchu drogowym, spożywanie alkoholu w miejscu zabronionym, (czemu towarzyszą przypadki zakłócania porządku publicznego) i handel w miejscach zabronionych (w 2017 r. operatorzy monitoringu wizyjnego miasta ujawnili ogółem 5 743 wykroczeń w tym 17 przestępstw).

Należy podkreślić, że system monitoringu miejskiego umożliwia całodobową kontrolę monitorowanej części miasta i stanowi istotne zabezpieczenie prewencyjne tych rejonów. Świadomość pracy kamery

na danym terenie podnosi poczucie bezpieczeństwa osób, jak również dyscyplinuje osoby chcące popełnić czyn zabroniony.

11.3. Straż Pożarna

Struktura jednostek Straży Pożarnej w Bielsku-Białej:

- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej,
- Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze PSP (2 JRG),
- Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej (10 OSP),
- Zakładowe Straże Pożarne w Bielsku-Białej (2 jednostki).

Tabela. Liczba pracowników i członków Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej w 2017 r.

Straż Pożarna w Bielsku-Białej	Liczba pracowników	
	2017 r.	% zmiana w stosunku do 2016 r.
Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej, w tym:		
• Strażacy	32	0%
• Osoby cywilne	3	0%
Jednostki Ratowniczo-Gaśnicze	184	1%

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej

Tabela. Ilość działań ratowniczych prowadzonych przez Komendę Miejską Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej w latach 2016-2017.

Rok	Ilość			
	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Fałszywe alarmy	Razem
2016	772	2643	443	3858
2017	802	4167	534	5503

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej

W 2017 r. na terenie Bielska-Białej miało miejsce 352 pożary. Głównymi przypuszczalnymi przyczynami pożarów były: nieostrożność (40,6%), nieprawidłowa eksploatacja urządzeń na paliwo stałe (13,9%), urządzenia i instalacje elektryczne (7,3%), wady środków transportu (3,1%), podpalenia (1,7%), inne przyczyny (10,4%), nie ustalono (23%).

Tabela. Miejsca powstania pożarów w Bielsku-Białej w 2017 r. wg rodzaju obiektów.

Rodzaj obiektów	Ilość pożarów
Budynki mieszkalne	143
Środki transportu	50
Budynki produkcyjne	13
Budynki użyteczności publicznej	9
Uprawy, rolnictwo	9
Magazyny	1
Lasy	2
Inne (nieużytki rolne, infrastruktura komunalna itp.)	125
Razem	352

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej

Na terenie Bielska-Białej znajduje się 10 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP), z czego 5 należy do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (KSRG). System ten, ma za zadanie ujednolicenie działań o charakterze ratowniczym podejmowanych w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska oraz prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń.

Tabela. Ilość wyjazdów do zdarzeń OSP w Bielsku-Białej należących do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Wyszczególnienie	Lata	
	2016 r.	2017 r.
Pożary	96	94
Miejscowe zagrożenia	193	428
Fałszywe alarmy	24	27
Razem	313	549

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej

Tabela. Ilość wyjazdów do zdarzeń OSP z Bielska-Białej należących do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego (na terenie powiatu bielskiego, z wyłączeniem terenu miasta Bielska-Białej).

Wyszczególnienie	Lata	
	2016 r.	2017 r.
Pożary	4	2
Miejscowe zagrożenia	10	14
Fałszywe alarmy	0	0
Razem	14	16

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Bielsku-Białej

11.4. Sądownictwo

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej obejmuje obszar właściwości Sądów Rejonowych w Bielsku-Białej, Cieszynie oraz Żywcu. Siedziba Sądu Okręgowego mieści się w Bielsku-Białej przy ul. Cieszyńskiej 10.

Tabela. Rodzaj i ilość spraw, którymi zajmował się Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Pozostałość z 2016 r.	Ilość wpływów	Ilość spraw załatwionych	Pozostałość na okres następny
Wydział I Cywilny	1 131	3 001	2 860	1 272
Wydział II Cywilny	327	1 924	2 083	168
Wydział III Karny	177	1 315	1 297	195
Wydział IV Penitencjarny i Nadzoru nad Wykonywaniem Orzeczeń Karnych	388	2 768	2 718	438
Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych	586	1 358	1 371	573
Wydział VII Karny Odwoławczy	246	2 018	1 937	327
Razem	2 855	12 384	12 266	2 973

Źródło: Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej

12. Zdrowie i pomoc społeczna

12.1. Ochrona zdrowia

Miasto Bielsko-Biała jest podmiotem tworzącym dla Beskidzkiego Centrum Onkologii – Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej – powstałego z dniem 1 marca 2012 r. z połączenia Szpitala Ogólnego im. dr E. Wojtyły oraz Beskidzkiego Centrum Onkologii im. Jana Pawła II.

Szpital posiada 464 łóżka, świadczy usługi o charakterze stacjonarnym i ambulatoryjnym w budynkach położonych w Bielsku-Białej przy ul. Wyzwolenia 18, ul. Wyspiańskiego 21 oraz przy ul. Emilii Plater 17.

W 2017 r. w Szpitalu w zakresie leczenia stacjonarnego, w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w zakresie medycyny paliatywnej oraz w Zakładzie Radioterapii hospitalizowano 30 822 pacjentów.

W 2017 r. w zakresie leczenia ambulatoryjnego w Szpitalu wykonano łącznie 133 622 porady specjalistyczne, w Izbie Przyjęć przy ul. Wyspiańskiego 21 wykonano 8 107 porad, a w Izbie Przyjęć przy ul. Wyzwolenia 1 343 porady. Łącznie w Szpitalu udzielono 143 072 porady.

Tabela. Placówki ochrony zdrowia w Bielsku-Białej wg stanu na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	2017 r.
Liczba szpitali ogółem (ogólne i psychiatryczne)	18
w tym:	
- szpitale, których organem założycielskim jest miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała	3 ¹⁶
- szpitale, których organem założycielskim jest powiat bielski	2
- szpitale, których organem założycielskim jest samorząd województwa	1
- szpitale prywatne	12

Uwaga: od roku 2017 w szpitalach ogólnych są wykazywane oddziały medycyny paliatywnej (dotychczas wykazywane jako zakłady stacjonarnej opieki długoterminowej)

Źródło: Wydział Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Opracowano na podstawie sprawozdań na formularzach MZ-29 o działalności szpitala ogólnego i MZ-30 roczne sprawozdanie podmiotu wykonującego działalność leczniczą w zakresie psychiatrycznej opieki stacjonarnej

¹⁶ Podmiot leczniczy (Beskidzkie Centrum Onkologii - Szpital Miejski) posiada 3 jednostki organizacyjne – filie szpitala, znajdujące się w różnych lokalizacjach na terenie m. Bielsko-Biała).

Tabela. Placówki ochrony zdrowia w Bielsku-Białej wg stanu na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	2017 r.
Liczba podmiotów leczniczych prowadzących działalność w zakresie „ambulatoryjne świadczenia zdrowotne”, w trybie: „HC 1.3.1. leczenie w ramach podstawowej opieki zdrowotnej”, rodzaje specjalności 0010-0015:	
ogółem:	48
w tym:	
- niepubliczne	40
- publiczne	8
Liczba podmiotów leczniczych prowadzących działalność w zakresie „ambulatoryjne świadczenia zdrowotne”, w trybie: „HC 1.3.3. leczenie ambulatoryjne specjalistyczne:	
ogółem:	120
w tym:	
- niepubliczne	110
- publiczne	10

Źródło: Rejestr podmiotów wykonujących działalność leczniczą: www.rpwdl.csioz.gov.pl

Tabela. Bielsko-Biała: łóżka szpitalne w szpitalach ogółem wg stanu na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	2017 r.
Łóżka szpitalne ogółem (w szpitalach ogólnych)	1293
Leczeni (w ciągu roku) w trybie stacjonarnym	68 219 ¹⁷ 61 174 ¹⁸
Wskaźnik łóżek szpitalnych na 10 000 ludności	75,4

Źródło: Wydział Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Opracowano na podstawie sprawozdań na formularzach MZ-29 o działalności szpitala ogólnego.

Tabela. Bielsko-Biała: personel medyczny (zatrudnienie) – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	2017 r.	
	w liczbach bezwzględnych	liczba ludności na 1 osobę personelu
Lekarze	736	233
Lekarze dentyści	112	1531
Pielegniarki	1411	122
Położne	184	932
Farmaceuci	184	932

Źródło: Wydział Zdrowia Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Dane opracowano na podstawie sprawozdań MZ-88 - o pracujących w podmiotach wykonujących działalność leczniczą oraz ZD-5 sprawozdanie apteki i punktu aptecznego.

¹⁷ Leczeni z ruchem międzyoddziałowym.

¹⁸ Leczeni bez ruchu międzyoddziałowego.

Tabela. Bielsko-Biała: apteki – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	2017 r.
Liczba aptek ogólnodostępnych	72
Liczba ludności na 1 aptekę ogólnodostępną	2 382

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

12.2. Profilaktyka i promocja zdrowia

Tabela. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie ochrony i promocji zdrowia w 2017 r.

Nazwa programu	Zakres
Domowa opieka hospicyjna nad osobami w terminalnym stadium choroby nowotworowej Realizator: Stowarzyszenie „Hospicjum św. Kamila w Bielsku-Białej”	W okresie realizacji zadania (1.01.2017 r. – 31.12.2017 r.) opieką hospicyjną w warunkach domowych zostało objętych 140 chorych (w równoczesnej opiece było ok. 50-60 chorych). Wolontariusze medyczni i niemedyczni zrealizowali 5 003 wizyty domowe u chorych. W ramach zadania prowadzona była także edukacja wolontariuszy, rodzin i opiekunów, wypożyczano sprzęt medyczny i pomocniczy, a ponadto wydrukowano plakaty i foldery informacyjne.
Zwiększenie dostępności do domowej opieki pielęgniarstwa i rehabilitacji osób obłożnie i przewlekle chorych oraz prowadzenie punktu medycznego dla osób przebywających w noclegowni w Bielsku-Białej Realizator: Caritas Diecezji Bielsko-Żywieckiej	W ramach zadania realizowane były: domowa opieka pielęgniarstwa oraz rehabilitacja osób przewlekle i obłożnie chorych, poradnictwo i instruktaże w zakresie opieki, pielęgnacji i rehabilitacji, prowadzenie punktu medycznego dla osób przebywających w noclegowni w Bielsku-Białej, wypożyczanie sprzętu niezbędnego do właściwej pielęgnacji i rehabilitacji chorego w domu. W okresie realizacji zadania (14.02.2017 r. – 18.12.2017 r.) opiekę pielęgniarstwa w warunkach domowych sprawowały 3 wykwalifikowane pielęgniarki. W trakcie realizacji zadania opieką zostało objętych 115 osób obłożnie i przewlekle chorych (w tygodniu realizowano średnio 34 wizyty u ok. 12 pacjentów). Rehabilitacja w warunkach domowych realizowana była przez 2 fizjoterapeutów. Rehabilitacją objęto 58 osób, w równoczesnej opiece pozostawało 8-9 osób. W okresie realizacji zadania rehabilitanci zrealizowali 856 wizyt. Punkt medyczny w noclegowni czynny był 1 raz w tygodniu, przez 1,5 godz. W trakcie 37 dyżurów zostały udzielone 153 porady pielęgniarstwa. Z wypożyczalni sprzętu w okresie realizacji zadania skorzystały 52 osoby.
Wyprzedzić i pokonać raka Realizator: Stowarzyszenie Amazonki w Bielsku-Białej	Zostały zrealizowane następujące działania: gimnastyka na sali, gimnastyka w wodzie, Zumba Gold, spotkania wolontariuszek ochotniczek z pacjentkami Beskidzkiego Centrum Onkologii-Szpitala Miejskiego im. Jana Pawła II w Bielsku-Białej, spotkania dla kobiet będących po diagnozie, w trakcie leczenia szpitalnego i po jego zakończeniu oraz ich rodzin – dla chętnych bezpłatne spotkania z psychologiem, spotkania szkoleniowo-dyskusyjne ochotniczek z psychologiem, szkolenie wyjazdowe wolontariuszek. Wolontariuszki Stowarzyszenia dwa razy w tygodniu pełniły dyżur stacjonarny w siedzibie Stowarzyszenia. Codziennie czynny był telefon zaufania. Ponadto zostały zorganizowane dwa spotkania edukacyjne dla młodzieży szkół średnich z terenu Bielska-Białej, w których uczestniczyło ogółem 410 uczniów z 11 szkół. Tematem spotkań był rak szyjki macicy i rak jądra.

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela. Programy profilaktyczne realizowane w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok”.

Lp.	Wyszczególnienie
1.	Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Bielsku-Białej na lata 2014-2020
2.	„Szkoła dla rodziców” – warsztaty umiejętności wychowawczych
3.	„Spójrz inaczej”
4.	„Debata”
5.	„Fantastyczne możliwości”
6.	„Program domowych detektywów – czyli Jaś i Małgosia na tropie”
7.	Program profilaktyczno – wychowawczy „Epsilon”
8.	„Program wspomagania rozwoju dzieci nieśmiałych”
9.	„Program wspomagania dzieci nie lubianych”
10.	„Drugi elementarz czyli program 7 kroków”

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W 2017 r. MOPS zorganizował dwie edycje warsztatów umiejętności wychowawczych p.n.: „Szkoła dla rodziców”. Każdy warsztat składał się z 10 spotkań po 3 godziny. Łącznie w warsztatach uczestniczyło 17 osób.

Profilaktyka uzależnień

Tabela. Zestawienie dotyczące podjętych terapii w specjalistycznych placówkach służby zdrowia w Bielsku-Białej w 2017 r.

Chorzy leczeni w jednostkach leczenia ambulatoryjnego w m. Bielsko-Biała w 2017 r.							
Wyszczególnienie	ogółem	w tym		w wieku			
		mężczyźni	kobiety				
				0-18 lat	19-29 lat	30-64 lata	65 lat i więcej
Liczba pacjentów z zaburzeniami psychicznymi (bez uzależnień)	9850	4273	5577	2136	919	5260	1535
Liczba pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi używaniem środków psychoaktywnych	286	219	67	14	116	148	8

Liczba pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi używaniem alkoholu	1510	1149	361	1	135	1275	99
--	------	------	-----	---	-----	------	----

Dane opracowano według miejsca położenia jednostki udzielającej świadczeń.

Źródło: Wydział Zdrowia Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach. Opracowano na podstawie sprawozdania na formularzu MZ-15 "Roczne sprawozdanie z działalności jednostki leczenia ambulatoryjnego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, osób uzależnionych od alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych".

Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym

Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku-Białej w 2017 r. dysponował 38 łózkami dla osób nietrzeźwych, w tym 34 miejscami podstawowymi z podziałem na: 22 miejsca męskie, 6 miejsc kobiecych oraz 3 miejsca dla nieletnich, 3 miejsca w izolatce, 4 miejsca w sali z pasami bezpieczeństwa.

Łączna liczba osób przyjętych w 2016 r. wyniosła 7076, w tym 2837 bielszczan.

Łączna liczba osób przyjętych w 2017 r. wyniosła 6773, w tym 2730 bielszczan.

12.3. Pomoc społeczna

W Bielsku-Białej w 2017 r. działalność w obszarze polityki społecznej tj. w zakresie: pomocy społecznej, wsparcia rodziny, pieczy zastępczej, opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3 – prowadziły niżej wymienione jednostki.

Tabela. Miejskie jednostki działające w zakresie: pomocy społecznej, wsparcia rodziny, pieczy zastępczej, opieki nad dzieckiem w wieku do lat 3.

Podmiot
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej (MOPS), ul. Karola Miarki 11
Dom Pomocy Społecznej „Dom Nauczyciela”, ul. Pocztowa 14a
Dom Pomocy Społecznej dla Osób Starszych, ul. Żywiecka 15
Dom Pomocy Społecznej dla Przewlekłe Chorych, ul. Olimpijska 11
Dom Pomocy Społecznej „Hospicjum”, al. Armii Krajowej 181
Środowiskowy Dom Samopomocy „Podkowa”, ul. Hugona Kołłątaja 8
Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (ZPOW), ul. Józefa Lompy 7, w skład, którego wchodzi:
– „Pogotowie Opiekuńcze”, ul. Józefa Lompy 7
– „Dom Dziecka”, ul. Józefa Lompy 9,
– „Dom Dziecka”, ul. Pocztowa 24,

– Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom”, ul. Cygańska 12
Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej, ul. Piękna 2
Żłobek Miejski, ul. Kazimierza Brodzińskiego 22
Środowiskowe Centrum Pomocy (SCP), ul. Legionów 9, w skład, którego wchodzi:
– Świetlice Środowiskowe i Klub Młodzieżowy
– Dom Dziennego Pobytu, ul. Sternicza 8a
– Dom Dziennego Pobytu dla Osób Dotkniętych Chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami otępiennymi, ul. Piastowska 86
– Klub Samopomocy dla Osób Starszych „Przystań”, ul. Piastowska 86
– Klub Samopomocy „Klub Seniora”, ul. Komorowicka 336d
– Klub Samopomocy „Milusińscy”, ul. Milusińskich 6

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela. Bielsko-Biała – wydatki na zadania realizowane w ramach polityki społecznej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Kwota [zł]
Ogółem wydatki, w tym:	206 472 648,30
Świadczenia rodzinne, świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego, świadczenie „Za życiem”	40 937 982,85
Świadczenia wychowawcze	88 009 701,52
Ośrodek Pomocy Społecznej	16 075 521,07
Domy Pomocy Społecznej	18 671 561,86
Dodatki mieszkaniowe	4 636 338,99
Dodatki energetyczne	126 586,13
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	6 657 212,26
Pozostała działalność w tym: Klub Integracji Społecznej, prace społecznie użyteczne	2 073 968,41
Pomoc w zakresie dożywiania	2 066 635,29
Zasiłki i pomoc w naturze oraz składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	1 328 682,91
Rodziny Zastępcze	7 235 775,19
Zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze	111 514,54
Przeciwdziałanie alkoholizmowi	4 149 532,50
Żłobki	3 661 619,28

Ośrodki wsparcia	1 188 128,68
Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych	3.676.929,67
Zasiłki stałe	1 975 852,38
Pomoc materialna dla uczniów	349 670,98
Pozostała działalność w zakresie polityki społecznej	200 000,00
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	753 400,33
Specjalistyczne poradnictwo, mieszkania chronione i ośrodki interwencji kryzysowej	398 853,96
Zespoły orzekania o niepełnosprawności	676 177,15
Wspieranie rodziny (m.in. asystenci rodziny i rodziny wspierające)	524 626,65
Składki na Ubezpieczenie Zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, niektóre świadczenia rodzinne oraz uczestniczące w zajęciach CIS	423 305,57
Przeciwdziałanie narkomanii	205.701,67
Rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych (WTZ)	342 187,00
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15 181,46
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	0,00

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

1. Świadczenia i pomoc realizowana przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2017 r.

a) świadczenia realizowane przez MOPS

W 2017 r. MOPS w Bielsku-Białej pomocą społeczną objął 2 900 środowisk. Liczyły one 5 679 osób, (tj. 3,49% ogółu mieszkańców miasta). Liczba rodzin objętych pracą socjalną zmniejszyła się o 222, natomiast liczba osób w tychże rodzinach zmniejszyła się o 964 w stosunku do roku 2016. Ogółem przeprowadzono 11 422 wywiady środowiskowe, co stanowi spadek w stosunku do 2016 r. o 11%.

b) pomoc osobom bezdomnym

Obowiązek zapewnienia schronienia osobom bezdomnym realizowany jest przez MOPS w ramach działalności dwóch placówek dla bezdomnych, tj. Schroniska dla Bezdomnych przy ul. Stefanki 7 oraz Noclegowni przy ul. Krakowskiej 2a. Ogółem, w 2017 r. ze schronienia w placówkach dla bezdomnych funkcjonujących w strukturze MOPS skorzystało 427 osób¹⁹.

c) aktywizacja społeczno-zawodowa

W 2017 r. „Gminny Program Prac Społecznie Użytecznych” realizowany był w trzech formach:

- na podstawie umowy zlecenia zatrudniono 98 osób, w tym 17 osób z orzeczoną stopniem niepełnosprawności i 12 osób bezdomnych;
- w systemie do 10h/tydzień pracowały 52 osoby, w tym 14 niepełnosprawnych i 9 bezdomnych;
- w ramach robót publicznych na podstawie umowy o pracę, zatrudniono 47 osób, w tym 2 osoby niepełnosprawne i 1 bezdomną.

Aktywizacja społeczno-zawodowa prowadzona była do 30 września 2017 r. w projekcie pozakonkursowym pn.: „Bielsko-Biała łączy ludzi”²⁰ współfinansowanym z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego (RPO WSL). Usługami objęto 116 beneficjentów. Od 1 października 2017 r. realizowany jest projekt konkursowy pn.: „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej”, w ramach którego wsparciem objęto 26 osób.

d) pomoc osobom uwięzonym w przemoc w rodzinie

W 2017 r. pracownicy socjalni Zespołu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie objęli wsparciem ogółem 547 środowisk (w tym 302 nowych), w których stwierdzono występowanie przemocy domowej, przeprowadzono 164 wywiady środowiskowe oraz 1 535 wizyt w środowiskach, w których występuje problem przemocy. Pomocą objęto 365 osób w ramach poradnictwa specjalistycznego (socjalnego)²¹.

¹⁹ Osoby bezdomne aktywizowane były również w ramach „Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych”.

²⁰ Projekt skierowany jest do osób bezrobotnych poszukujących pracy lub niepozostających w zatrudnieniu, będących w wieku aktywności zawodowej i korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Integralną część Projektu stanowi Program Aktywności Lokalnej (PAL), działający na rzecz rozwoju i integracji społeczności lokalnej na terenie osiedla Wapienica, Śródmieście Bielsko oraz Grunwaldzkie.

²¹ Pracownicy socjalni przeprowadzają wywiady środowiskowe, sporządzają „Niebieskie Karty”, monitorują sytuację rodziny w związku z występującą przemocą, przeprowadzają interwencje środowiskowe w sytuacjach przemocy domowej, zaniedbań wobec dzieci oraz zaniedbań wobec osób starszych. Ww. prowadzą również indywidualne konsultacje z ofiarami i sprawcami przemocy, udzielają pomocy w formie wsparcia psychologicznego, informacji prawnej lub kierują do innych placówek zajmujących się pomocą. W ramach współpracy z instytucjami wspierającymi osoby lub rodziny w ich trudnej sytuacji życiowej, pracownicy socjalni koordynują pracę Grup Roboczych w celu podjęcia spójnego działania na rzecz osób/rodzin z doświadczeniem przemocy.

2. Wsparcie rodziny i pieczy zastępcza w 2017 r.

Uchwałą Rady Miejskiej z dnia 24 marca 2015 r. przyjęto „Program Wspierania Rodziny oraz Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017”. Program skierowany jest do rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze oraz określa działania na rzecz rozwoju pieczy zastępczej²².

a) poradnictwo

W 2017 r. Zespół Poradnictwa Specjalistycznego MOPS udzielił około 1 200 porad psychologicznych w tym m.in. 186 porad dotyczących problemów rodzinnych, 142 porady dotyczące problemów opiekuńczo-wychowawczych, 350 porad dotyczących problemów alkoholowych. Ogółem wsparciem objęto 380 osób. Pomocą w formie terapii objęto 74 rodziny. Zorganizowano także grupę wsparcia dla rodzin zastępczych, w której uczestniczyło 11 rodzin oraz prowadzono poradnictwo i terapię dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą (dla 154 osób) i dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej (47 dzieci).

b) placówki wsparcia dziennego

W 2017 r. na terenie miasta funkcjonowało 14 placówek wsparcia dziennego. 11 wchodzących w skład Środowiskowego Centrum Pomocy (ŚCP), (w tym: 7 Świetlic Środowiskowych i 3 Świetlice Socjoterapeutyczne oraz 1 Klub Młodzieżowy) oraz 3 których prowadzenie zostało powierzone podmiotom prowadzącym działalność w sferze pożytku publicznego. W 2017 r. wsparciem objęto łącznie 703 dzieci. Wydatki poniesione na działalność Placówek Wsparcia Dziennego wyniosły 2 888 907,18 zł.

c) rodzinna pieczy zastępcza

Na koniec 2017 r. opiekę nad dziećmi sprawowało ogółem 195 rodzin zastępczych, w tym 116 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem. W rodzinach spokrewnionych z dzieckiem przebywało 145 dzieci, a łączna kwota świadczeń wypłaconych rodzinom spokrewnionym wyniosła 1 305 226 zł.

Na koniec 2017 r. funkcjonowały także 63 rodziny zastępcze niezawodowe, w których było umieszczonych 74 dzieci. Łączna kwota świadczeń na rzecz tych rodzin wyniosła 970 455,00 zł. Wśród rodzin zastępczych zawodowych była także 1 rodzina zastępcza pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, sprawująca opiekę nad 2 dziećmi. Na koniec 2017 r. funkcjonowało na terenie miasta 6 rodzinnych domów dziecka, w których przebywało 31 dzieci. Indywidualnym programem usamodzielniania objęto 103 osoby, natomiast 95 pełnoletnich osób, które opuściły rodziny

²² Prezydent Bielska-Białej wyznaczył organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, którym został Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W celu sprawnej realizacji zadań z zakresu wsparcia rodzin oraz pieczy zastępczej funkcjonuje w Ośrodku Zespół Poradnictwa Specjalistycznego (realizujący zadania własne Gminy) oraz Dział Pieczy Zastępczej.

zastępcze otrzymywały pomoc: na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie. Ogółem w 2017 r. w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Bielska-Białej przebywało 254 dzieci²³.

d) instytucjonalna piecza zastępcza²⁴

W ramach instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie miasta Bielska-Białej działa Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych (ZPOW)²⁵. Na koniec 2017 r. w placówkach wchodzących w skład ZPOW przebywało 63 dzieci. Miasto umieszcza również dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów²⁶.

e) pomoc pełnoletnim osobom opuszczającym pieczę zastępczą²⁷

W celu zapewnienia pomocy mieszkaniowej usamodzielnianej młodzieży, funkcjonują w mieście 2 mieszkania chronione. W 2017 r. zamieszkiwało w nich 14 osób, które po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, bądź rodziny zastępczej, z uwagi na brak możliwości powrotu do rodziny biologicznej, wymagały pomocy mieszkaniowej.

3. Opieka nad dziećmi w wieku do lat 3

Na dzień 31 grudnia 2017 r. w rejestrze żłobków i klubów dziecięcych wpisanych było:

- 1 żłobek publiczny funkcjonujący w dwóch lokalizacjach posiadający łącznie - 193 miejsca,
- 10 żłobków niepublicznych posiadających łącznie - 196 miejsc,
- 5 klubów dziecięcych niepublicznych posiadających - 70 miejsc.

łącznie na terenie miasta Bielska-Białej zarejestrowanych było 389 miejsc żłobkowych i 70 miejsc w klubach dziecięcych.

4. Pomoc osobom niepełnosprawnym w 2017 r.

MOPS realizował w 2017 r. zadania z zakresu rehabilitacji społecznej dofinansowane ze środków PFRON. Dofinansowaniem objęto: działalność Warsztatów Terapii Zajęciowej, sport, kulturę, rekreację i turystykę osób niepełnosprawnych, likwidację barier architektonicznych i technicznych,

²³ Miasto umieszcza również dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów. łącznie przez cały 2017 r. w rodzinnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 76 dzieci.

²⁴ Formami instytucjonalnej pieczy zastępczej są: a) placówka opiekuńczo-wychowawcza, b) regionalna placówka opiekuńczo-terapeutyczna, c) interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

²⁵ W placówkach wchodzących w skład ZPOW przebywają dzieci skierowane przez MOPS w Bielsku-Białej na podstawie postanowienia sądu o umieszczeniu w instytucjonalnej pieczy zastępczej: „Pogotowie Opiekuńcze” jest placówką interwencyjną przeznaczoną dla 20 dzieci, przyjmowanych w sytuacjach kryzysowych, wymagających natychmiastowego zapewnienia dziecku opieki; „Dom Dziecka” przy ul. Józefa Lompy 9 jest placówką socjalizacyjną z funkcją placówki interwencyjnej przeznaczoną dla 30 dzieci; natomiast „Dom Dziecka” przy ul. Pocztowej 24 jest placówką socjalizacyjną z funkcją placówki interwencyjnej dla młodszych wychowanków, przeznaczoną dla 28 dzieci; „Słoneczny Dom” przy ul. Cygańskiej 12 jest placówką socjalizacyjną przeznaczoną dla 12 dzieci.

²⁶ łącznie przez cały 2017 r. w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie innych powiatów przebywało 20 dzieci, a wydatki poniesione przez Miasto z tego tytułu wyniosły: 844 307,00 zł.

²⁷ Po osiągnięciu pełnoletniości osobie opuszczającej różne formy pieczy zastępczej przysługują pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie oraz zagospodarowanie.

w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, ortopedyczny i środki pomocnicze, jak również uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. Łączna wartość dofinansowania wyniosła 2 815 706,68 zł. Dodatkowo, w ramach realizacji zadania: dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, udzielono wsparcia ze środków własnych Miasta w wys. 200 000 zł dla 242 osób.

MOPS wdrażał również pilotażowy program pn.: „Aktywny Samorząd”, który ma na celu dofinansowanie osób niepełnosprawnych w eliminowaniu lub zmniejszeniu barier ograniczających ich uczestnictwo w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. W 2017 r. z ww. Programu skorzystało 98 osób niepełnosprawnych. W 2017 r. w ramach projektu pozakonkursowego pn.: „Bielsko-Biała łączy ludzi” aktywizacją społeczno-zawodową objęto 21 osób niepełnosprawnych, a także zapewniono wsparcie Doradcy ds. Osób Niepełnosprawnych dla mieszkańców Bielska-Białej (udzielono łącznie porad 923 osobom). W projekcie pn.: „Zintegrowana Animacja Społeczna w Bielsku-Białej” z usług Asystenta Osoby Niepełnosprawnej skorzystało 8 osób. Osoby niepełnosprawne aktywizowane były również w ramach Gminnego Programu Prac Społecznie Użytecznych. Ponadto, pomoc na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych świadczyło 36 wolontariuszy – współpracujących z MOPS w ramach programu „Giełda Wolontariatu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Bielsku-Białej”.

W 2017 r. Powiatowy Urząd Pracy na rehabilitację zawodową wydatkował z PFRON łącznie kwotę 231 099,48 zł, w tym: finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy, przyznanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej, zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Miasto Bielsko-Biała kontynuowało realizację projektu pn.: „Dostęp do Internetu oknem na świat”. Z Projektu korzysta 100 osób niepełnosprawnych z orzeczoną znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności.

W 2017 r. dofinansowano również działalność organizacji pozarządowych, z którymi zawarto umowy na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych w łącznej kwocie 217 500,00 zł.

W 2017 r. Miasto realizowało projekt w ramach programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pn.: „Program wyrównywania różnic między regionami III”. W ramach projektu, Miasto uzyskało dofinansowanie do zakupu 4 busów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, wykorzystywanych na rzecz podopiecznych: Domu Pomocy Społecznej „Dom Nauczyciela”, Domu Pomocy Społecznej dla Osób Starszych, Domu Pomocy Społecznej dla Przewlekłe

Chorych oraz Domu Dziennego Pobytu dla Osób dotkniętych chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami otępiennymi.

W 2017 r. Urząd Miejski w Bielsku-Białej wydał „Informator dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami” w nakładzie 2500 egzemplarzy, który zawierał informacje nt. instytucji / organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych oraz informacje nt. ulg i uprawnień dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

5. Pomoc osobom starszym w 2017 r.

W 2017 r. MOPS objął pomocą w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych²⁸ 494 środowiska – łączna liczba świadczeń wyniosła 95 590 (kwota świadczeń ogółem 2 605 298,00zł). Z omawianej formy pomocy skorzystały 422 osoby starsze. W ramach projektu konkursowego pn.: „Efektywniejsze usługi opiekuńcze w Bielsku-Białej” (RPO WSL 2014-2020) z usług opiekuńczych i wsparcia w formie teleopieki skorzystało łącznie 71 osób starszych. W 2017 r. MOPS organizował spotkania na rzecz osób starszych z osiedla Grunwaldzkiego („Klub Aktywnego Seniora”).

Miasto Bielsko-Biała prowadzi 4 Domy Pomocy Społecznej (DPS): „Dom Nauczyciela” dysponujący 92 miejscami, DPS dla Osób Starszych dysponujący 57 miejscami, w tym: 42 miejscami dla osób starszych oraz 15 miejscami dla osób niepełnosprawnych), DPS dla Przewlekłe Chorych posiadający 48 miejsc oraz DPS „Hospicjum” przeznaczony dla 25 osób przewlekłe somatycznie chorych. W 2017 r. w w/wym. domach przebywało 251 starszych i niepełnosprawnych mieszkańców Bielska-Białej. Natomiast 147 przebywało w 39 domach pomocy społecznej na terenie innych powiatów, głównie w domach przeznaczonych dla osób: przewlekłe psychicznie chorych, dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie, uzależnionych od alkoholu, dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie.

Na terenie miasta funkcjonują również 4 ośrodki wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych: 2 Domy Dziennego Pobytu (w tym 1 przeznaczony dla osób dotkniętych chorobą Alzheimera lub innymi zaburzeniami otępiennymi) oraz 2 Kluby Samopomocy. W 2017 r. wsparciem objęto łącznie 173 seniorów, a wydatki poniesione na działalność tych ośrodków wyniosły 692 162,36 zł.

Ponadto, Miasto Bielsko-Biała prowadzi zajęcia aktywizująco-integracyjne dla seniorów poprzez organizowanie m.in. Dni Seniora w Bielsku-Białej, Dnia Otwartego dla Osób Starszych i Osób Niepełnosprawnych oraz prowadzenie wielu zajęć w zakresie ww. tematyki w ośrodkach wsparcia.

²⁸ MOPS przyznawał także specjalistyczne usługi opiekuńcze dzieciom z syndromem autyzmu lub upośledzeniem umysłowym. Głównym celem przyznanej pomocy tej grupie usługobiorców było rozwijanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych przy zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności społecznego funkcjonowania.

6. Interwencja kryzysowa w 2017 r.

W 2017 r. pracownicy sekcji interwencyjno-terapeutycznej Podbeskidzkiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej (POIK) przeprowadzili 6236 interwencji z 1 559 bielszczanami²⁹. Schronienie w hostelu POIK otrzymało 62 bielszczan, którzy przebywali w nim 2 106 osobodni. Z tej formy pomocy korzystały głównie kobiety z dziećmi, dotknięte problemami przemocy w rodzinie, problemami alkoholowymi oraz towarzyszącymi im problemami wychowawczymi i socjalnymi³⁰.

7. Realizacja Programu Rodzina Plus w 2017 r.

Kluczowym elementem realizowanego w Bielsku-Białej od 2010 r. Programu Rodzina Plus jest karta „Rodzina+”, którą otrzymują rodziny wychowujące troje lub więcej dzieci oraz rodziny zastępcze, bez względu na ich sytuację materialną. Od początku funkcjonowania Programu do końca 2017 r. z jego oferty skorzystało ponad 14 000 osób. Wg stanu na koniec 2017 r. 7 269 osób/1 480 rodzin posiadały karty „Rodzina+”. Wartość ulg udzielonych dla posiadaczy karty w 2017 r. wyniosła 276 721,78 zł. Do Programu włączyły się również spółki kapitałowo powiązane z Miastem: AQUA S.A., oferując najlepszym uczniom i studentom stypendia za wyniki w nauce oraz ZIAD Bielsko-Biała S.A., wprowadzając ulgę na przejazdy kolejką linową na Szyndzielnię. Do Programu w roli Partnera przystępują także przedsiębiorcy, proponując posiadaczom karty, rabaty na swoje produkty i usługi (90 podmiotów – stan na koniec 2017 r.).

W 2017 r. rodziny posiadające karty „Rodzina+” korzystały z dodatkowych ulg w przejazdach komunikacją miejską, w formie: weekendowego biletu rodzinnego (870 biletów), specjalnych biletów ulgowych (1 346 biletów) oraz „BILETU WOLNEJ JAZDY” (470 biletów).

Ponadto, znaczącym działaniem w ramach polityki prorodzinnej Miasta jest wsparcie finansowe rodzin poprzez zwiększenie kwoty dodatków do zasiłku rodzinnego z trzech tytułów: wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego oraz rozpoczęcia roku szkolnego, którymi w 2017 r. objętych zostało 2 525 rodzin. MOPS wypłacił podwyższone dodatki na łączną kwotę 1 275 084,00 zł.

W 2017 r. na dofinansowanie wypoczynku zimowego w budżecie Miasta przeznaczono kwotę 239 213,69 zł oraz na wypoczynek letni kwotę 818 305,35 zł.

Niezależnie od realizacji „Programu Rodzina Plus” na terenie Miasta wydawane są również ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny. Według stanu na dzień 31.12.2017 r. 1 862 rodziny, w tym 9 508 osób posiadało Karty Dużej Rodziny.

²⁹ Problemy, z którymi zgłaszano się dotyczyły głównie konfliktów rodzinnych, problemów w związku, przemocy ze strony bliskich, zaburzeń osobowościowych i psychopatologicznych, problemów socjalnych i bytowych, często powiązanych z problemem alkoholowym. Podjęto działania interwencyjne, w tym również w środowisku zamieszkania, udzielono informacji i porad.

³⁰ Na terenie POIK pełnione są również dyżury radców prawnych (w 2017 r. udzielono pomocy prawnej 830 bielszczanom).

13. Oświata i edukacja

13.1. Miejski Zarząd Oświaty ³¹

Tabela. Finansowanie oświaty w Bielsku-Białej w 2017 r.

Subwencja oświatowa dla gminy	109 870 895,00 zł	
Subwencja oświatowa dla powiatu	103 353 845,00 zł	
Razem subwencja	213 224 740,00 zł (wszyscy dysponenci)	213 224 740,00 zł (MZO)
Płace i pochodne	219 693 915,62 zł (wszyscy dysponenci)	219 689 415,62 zł (MZO)
Wydatki rzeczowe	146 788 518,35 zł (wszyscy dysponenci)	128 054 243,35 zł (MZO)
Razem na oświatę	366 482 433,97 zł (wszyscy dysponenci)	347 743 658,97 zł (MZO)
Różnica pokryta z dochodów własnych miasta	153 257 693,97 zł (wszyscy dysponenci)	134 518 918,97 zł (MZO)

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

Tabela. Nauczanie integracyjne, specjalne w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Wyszczególnienie	Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Szkoły ponadgimnazjalne	Razem
Liczba oddziałów integracyjnych	8	21	11	7	47
Liczba dzieci/młodzieży niepełnosprawnej w oddziałach integracyjnych	38	94	46	21	199
Liczba oddziałów specjalnych	6	31	29	14	80
Liczba dzieci/młodzieży w oddziałach specjalnych	22	167	197	95	481

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

13.2. Wychowanie przedszkolne

Tabela. Informacje o samorządowych przedszkolach w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Liczba przedszkoli	43
Liczba uczęszczających dzieci	4 498
Liczba oddziałów w przedszkolach	191
Średnia liczebność oddziału w przedszkolach	23,55
Liczba osób zatrudnionych ogółem	750,54
Liczba etatów nauczycielskich	438,54

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

³¹ Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej (MZO) jest jednostką budżetową powstałą 1 lipca 2007 r. Przedmiotem działalności podstawowej MZO jest organizacja, zapewnienie warunków działania oraz nadzór nad funkcjonowaniem szkół, przedszkoli i placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę Bielsko-Biała i Miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała, jak również obsługa ekonomiczno – administracyjna tychże jednostek.

W 2017 r. miesięczny wydatek z budżetu gminy, na jedno dziecko w publicznej placówce wychowania przedszkolnego w Bielsku-Białej wynosił: 717,27 zł.

W roku szkolnym 2016/2017 nauczyciele wychowania przedszkolnego zatrudnieni byli na 438,54 etatach.

W 2017 r. wydatki miejskiego budżetu na 73 przedszkola, 6 oddziały przedszkolne a także 4 inne formy wychowania przedszkolnego wyniosły łącznie 74 318 654,02 zł.

W ramach tych wydatków zawierają się dotacje w łącznej wysokości 21 715 167,18 zł, którymi objęte zostało 30 przedszkoli niepublicznych, 4 inne formy wychowania przedszkolnego oraz 6 oddziałów przedszkolnych w szkołach nie prowadzonych przez jednostkę samorządu terytorialnego. Powyższa dotacja została przekazana na 1 966 dzieci.

13.3. Szkoły podstawowe

W Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017 w 27 miejskich placówkach uczyło się 8 028 dzieci, w tym 556 uczniów rozpoczynało naukę w klasach pierwszych.

W roku szkolnym 2016/2017 nauczyciele w szkołach podstawowych zatrudnieni byli na 897,95 etatach.

Tabela. Informacje o samorządowych szkołach podstawowych w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Liczba szkół podstawowych	27
Liczba uczniów	8 028
Liczba oddziałów w szkole	411
Średnia liczba dzieci w klasie	19,53
Liczba dzieci rozpoczynających naukę w klasach pierwszych	556
Liczba osób zatrudnionych ogółem	1 096,07
Liczba etatów nauczycielskich	897,95
Liczba szkół prowadzących świetlice	26
Liczba klas integracyjnych	21

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

W 2017 r. wydatki miejskiego budżetu na 44 szkoły podstawowe (także szkoły podstawowe specjalne) wyniosły łącznie 103 596 079,91 zł. W ramach tych wydatków zawierają się: dotacje w wysokości 15 056 222,81 zł, którymi objęte zostało 14 podstawowych szkół niepublicznych, 6 262 074,51 zł na dwie szkoły publiczne prowadzone przez Towarzystwo Szkolne im. M. Reja (SP Nr 2, SP Nr 10) oraz jedną szkołę publiczną prowadzoną przez Zgromadzenie Córek Bożej Miłości.

13.4. Gimnazja

W roku szkolnym 2016/2017 do 23 samorządowych placówek gimnazjalnych uczęszczało 3 815 uczniów. W roku szkolnym 2016/2017 nauczyciele w gimnazjach zatrudnieni byli na 473,16 etatach.

Tabela. Informacje o samorządowych gimnazjach (z gimnazjami dla dorosłych) w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Liczba gimnazjów	23
Liczba uczniów	3 815
Liczba oddziałów w szkole	172
Średnia liczba uczniów w klasie	22,18
Zatrudnienie – liczba etatów ogółem	536,79
Liczba etatów nauczycielskich	473,16
Liczba klas integracyjnych	11

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

W 2017 r. wydatki miejskiego budżetu na 33 placówki gimnazjalne (w tym gimnazja specjalne) wyniosły łącznie 44 104 510,24 zł, w tym 3 815 613,66 zł na rzecz 9 gimnazjów niepublicznych oraz 2 594 020,50 zł na klasy gimnazjalne w Szkole Podstawowej Zgromadzenia Córek Bożej Miłości.

Tabela. Bielsko-Biała: uczący się języków obcych w szkołach podstawowych i gimnazjach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2016/2017.

Nauczanie obowiązkowe						
Szkoły podstawowe			Gimnazja			
j. angielskiego	j. niemieckiego	innego	j. angielskiego	j. niemieckiego	j. francuskiego	innego
7 956	0	0	3 768	2 785	149	670

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

W przeprowadzonym w 2017 r. egzaminie gimnazjalnym bielscy uczniowie osiągnęli bardzo dobre wyniki. W Bielsku-Białej do części humanistycznej przystąpiło 1 532 uczniów, a do części matematyczno-przyrodniczej 1 532 uczniów (liczba uczniów z uwzględnieniem szkół niepublicznych). Średnie wyniki przedstawiały się następująco:

Część	Zakres egzaminu	Średni wynik w Bielsku – Białej	Średni wynik w woj. śląskim
humanistyczna	jęz. polski	74,43	69,76
	historia, wos	64,12	58,62
matematyczno – przyrodnicza	matematyka	52,83	45,76
	przedmioty przyrodnicze	56,67	51,69
język obcy	jęz. angielski - poziom podstawowy	74,41	68,18
	jęz. angielski - poziom rozszerzony	55,09	49,36

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

13.5. Szkoły ponadgimnazjalne

W roku szkolnym 2016/2017 do samorządowych szkół ponadgimnazjalnych w Bielsku-Białej uczęszczało 8 087 uczniów.

W roku szkolnym 2016/2017 w szkołach ponadgimnazjalnych nauczyciele zatrudnieni byli na 959,53 etatach.

Tabela. Informacje o samorządowych szkołach ponadgimnazjalnych w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Wyszczególnienie	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia liczebność oddziałów
Licea ogólnokształcące dla młodzieży	2 716	90	30,17
Szkoły ponadgimnazjalne zawodowe i licea profilowane dla młodzieży	5 203	238	21,86
Razem szkoły dla młodzieży	7 919	328	24,14
Licea ogólnokształcące dla dorosłych	168	7	24,00
Szkoły zawodowe dla dorosłych (w tym szkoły dla młodzieży na podbudowie szkoły zasadniczej i liceum)	0	0	0
Razem szkoły dla dorosłych	168	7	24,00
Razem	8 087	335	24,14

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

Tabela. Informacje o samorządowych liceach ogólnokształcących dla młodzieży i dorosłych w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Liczba jednostek	8
Liczba uczniów	2 881
Liczba oddziałów w szkołach	97
Średnia liczba uczniów w klasie	29,7
Liczba klas integracyjnych	3

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

W 2017 r. wydatki miejskiego budżetu na utrzymanie 7 liceów wyniosły 30 740 829,06 zł, w tym dofinansowanie w wysokości 961 653,47 zł na działalność jednej szkoły publicznej prowadzonej przez inny niż Miasto organ oraz 8 529 860,63 zł na działalność 17 szkół niepublicznych.

Tabela. Informacje o samorządowych szkołach zawodowych (dla młodzieży i dorosłych) w Bielsku-Białej w roku szkolnym 2016/2017.

Liczba jednostek	19
Liczba uczniów	5 203
Liczba oddziałów w szkole	238
Średnia liczba uczniów w klasie	21,86
Liczba klas integracyjnych	4

Źródło: Miejski Zarząd Oświaty w Bielsku-Białej

W 2017 r. wydatki miejskiego budżetu na utrzymanie szkół zawodowych (w tym Zespołu Szkół Specjalnych) wyniosły 61 111 865,50 zł, w tym dofinansowanie w wysokości 6 432 950,74 zł jako dotacje dla 13 szkół zawodowych niepublicznych (w tym szkół policealnych). Wydatki na utrzymanie Bielskiego Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego wyniosły w 2017 r. 8 988 223,57 zł.

Bielskie szkoły, jak co roku trafiają do czołówki ogólnopolskiego rankingu publikowanego przez dziennik "Rzeczpospolita" oraz miesięcznik "Perspektywy". W 2017 r., w skali kraju, na 26 miejscu (2 miejsce w woj. śląskim) znalazło się V Liceum Ogólnokształcące w Bielsku-Białej.

13.6. Edukacyjna opieka wychowawcza

Świetlice szkolne

W 2017 r. przy placówkach oświatowych w mieście działało 27 świetlic szkolnych. Miasto w 2017 r. wydatkowało na prowadzenie świetlic szkolnych kwotę 6 748 558,56 zł.

Specjalne ośrodki szkolno – wychowawcze (SOS-W)

W 2017 r. w mieście znajdowała się 1 tego typu placówka. Z budżetu miasta w 2017 r. na działanie placówki wydatkowano kwotę 1 609 271,47 zł. W roku szkolnym 2016/2017 w placówce SOS-W nauczyciele zatrudnieni byli na 40,67 etatach.

Poradnie psychologiczno – pedagogiczne

W 2017 r. w mieście znajdowała się 1 tego typu placówka. Z budżetu miasta w 2017 r. na działanie placówki wydatkowano kwotę 5 237 726,72 zł. W roku szkolnym 2016/2017 w Zespole Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych nauczyciele zatrudnieni byli na 68,70 etatach.

Placówki wychowania pozaszkolnego

W 2017 r. w mieście działały 2 tego typu placówki. W 2017 r. z budżetu miasta na działanie placówek wydatkowano kwotę 3 260 590,11 zł. W roku szkolnym 2016/2017 w placówkach wychowania pozaszkolnego nauczyciele zatrudnieni byli na 29,71 etatach.

Internaty i bursy szkolne

Na prowadzoną przez Zespół Szkół i Placówek Oświatowych bursę (ul. Starobielska 10), jak również prowadzoną przez Zgromadzenie Sióstr de Notre Dame „Bursę dla Dziewcząt” (ul. Schodowa 6) oraz Bursę Szkolną BTS „Rekord” prowadzoną przez Beskidzkie Towarzystwo Sportowe „Rekord” miasto wydatkowało w 2017 r. kwotę 2 396 959,78 zł.

Szkolne schroniska młodzieżowe

Na wchodzące w skład Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych – Szkolne Schronisko Młodzieżowe (ul. Starobielska 10) wydatkowano z budżetu miasta w 2017 r. kwotę 544 639,63 zł.

Młodzieżowe ośrodki socjoterapii

Na działalność Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii (ul. Starobielska 9) z budżetu miasta w 2017 r. wydatkowano kwotę 2 988 619,45 zł. W roku szkolnym 2016/2017 w Młodzieżowym Ośrodku Socjoterapii nauczyciele zatrudnieni byli na 36,63 etatach.

Pomoc materialna dla uczniów

W 2017 r. uczniowie bielskich szkół objęci zostali pomocą materialną z budżetu miasta w wysokości 606 862,47 zł. Udzielone wsparcie dotyczyło w szczególności:

- wypłata stypendiów dla dzieci i młodzieży za wyniki w nauce: 230 544,00 zł;

- wypłata na dofinansowanie zakupu podręczników dla uczniów w ramach rządowego programu pomocy uczniom: 26 647,49 zł;
- wypłata stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych dla uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej: 349 622,19 zł.

13.7. Szkolnictwo wyższe

W roku 2017 na terenie Bielska-Białej funkcjonowało łącznie 7 uczelni wyższych. Łączna liczba studentów tych uczelni w roku akademickim 2016/2017 wyniosła ponad 7 073³².

Tabela. Liczba studentów z podziałem na dziennych i zaocznych na poszczególnych bielskich uczelniach w roku akademickim 2016/2017.

Lp.	Nazwa uczelni	Liczba studentów ogółem	Liczba studentów na studiach stacjonarnych	Liczba studentów na studiach niestacjonarnych	Liczba kierunków kształcenia
1.	Akademia Techniczno - Humanistyczna	5 482	3 577	1 905	17
2.	Wyższa Szkoła Administracji	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
3.	Wyższa Szkoła Finansów i Prawa	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
4.	Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza	287	71	216	3
5.	Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna	180	0	180	4
6.	Instytut Teologiczny im. św. Jana Kantego afiliowany do Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
7.	Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Razem		5 949	3 648	2 031	24

Źródło: Dane uzyskane przez Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego od uczelni wyższych

³² Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych.

Tabela. Kierunki kształcenia na uczelniach wyższych w Bielsku-Białej w roku akademickim 2016/2017.

Uczelnie publiczne		
Nazwa uczelni	Adres uczelni	Kierunki kształcenia
Akademia Techniczno – Humanistyczna	ul. Willowa 2	automatyka i robotyka, mechanika i budowa maszyn, informatyka, zarządzanie i inżynieria produkcji, inżynieria środowiska, ochrona środowiska, budownictwo, inżynieria materiałowa, włókiennictwo, zarządzanie, socjologia, transport, filologia, Filologia polska, pedagogika, pielęgniarstwo, ratownictwo medyczne
Uczelnie niepubliczne		
Bielska Wyższa Szkoła im. J. Tyszkiewicza	ul. Nadbrzeżna 12	zarządzanie, architektura wnętrz, kosmetologia
Wyższa Szkoła Administracji	Plac Marcina Lutra 7	administracja, pedagogika
Wyższa Szkoła Finansów i Prawa	ul. Czesława Tańskiego 5	prawo, bezpieczeństwo wewnętrzne, informatyka, administracja, finanse i rachunkowość
Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania	ul. Legionów 81	Informatyka inżynierska
Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna	ul. gen. Władysława Sikorskiego 4	zarządzanie, filologia, praca socjalna
Instytut Teologiczny im. św. Jana Kantego	ul. Stefana Żeromskiego 5	b.d.

Źródło: Dane uzyskane przez Wydział Strategii i Rozwoju Gospodarczego od uczelni wyższych oraz pozyskane ze stron internetowych Uczelni.

Bielskie uczelnie w ogólnopolskich rankingach szkół wyższych

Według rankingu szkół wyższych 2017 przeprowadzonego przez Fundację Edukacyjną „Perspektywy” Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej zajęła 75. miejsce w kategorii uczelni akademickich w kraju (w 2015 r. było to 74. miejsce).

W zestawieniu niepublicznych uczelni magisterskich w 2017 r. Wyższa Szkoła Ekonomiczno-Humanistyczna zajęła 14 lokatę.

14. Kultura i sztuka

Bielsko-Biała cieszy się w kraju opinią dynamicznie rozwijającego się ośrodka gospodarczego, co odzwierciedlają publikowane rankingi. Jednakże sukcesy miasta, to nie tylko gospodarka, ale także znaczące osiągnięcia w innych dziedzinach, wśród których pierwszoplanowe miejsce zajmuje kultura. Z roku na rok Bielsko-Biała staje się coraz silniejszym kulturalnym centrum Polski południowej. Szczególnym zadaniem infrastruktury kulturalnej jest upowszechnianie wartości kultury, tworzenie wzorów życia kulturalnego oraz wprowadzanie kultury do życia codziennego. Wydatki na kulturę i sztukę w roku 2017 w Bielsku-Białej wyniosły 28 324 130,92 zł.

Tabela. Najważniejsze wydarzenia kulturalne 2017 r. odbywające się pod patronatem Prezydenta Miasta Bielska-Białej.

Wydarzenie kulturalne	Termin
Festiwal Sacrum In Musica	24-27 kwietnia
Dni Bielska-Białej	2-4 czerwca
Festiwal Kompozytorów Polskich	5-7 października
Pożegnanie Lata	27 sierpnia
Jazzowa jesień w Bielsku-Białej	14-19 listopada
Festiwal Muzyki Crossover	23-25 marzec
Operacja Południe	15-17 sierpnia
IKAR	14 stycznia
Festiwal Chórów Gaude Cantem	19-22 października

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

14.1. Miejskie instytucje kultury

W Bielsku-Białej funkcjonuje 6 samorządowych instytucji kultury, tj. Teatr Polski, Teatr Lalek Białaluka, Bielskie Centrum Kultury, Miejski Dom Kultury, Galeria Bielska BWA, Książnica Beskidzka.

Bielskie Centrum Kultury

Samorządowa instytucja kultury działająca od 1988 r. Prowadzi działalność w oparciu o dwie placówki: Dom Muzyki (ul. Słowackiego 27) oraz Dom Muzyki (ul. Grunwaldzka 20A, 20B).

W ramach Bielskiego Centrum Kultury działają:

- Bielska Orkiestra Kameralna,
- Bielska Orkiestra Dęta (formacja paradna i wojskowa),
- Bielski Chór Kameralny,
- Młodzieżowy Mieszany Chór „Ave Sol”,
- Zespół Pieśni i Tańca „Bielsko”,
- Bielska Estrada,
- Zespół Tańca i Piosenki „Jarzębinki”,
- Galeria Środowisk Twórczych.

W 2017 r. Bielskie Centrum Kultury zorganizowało lub współorganizowało 266 imprez dla 213 754 widzów. W ramach tych imprez odbyły się m.in. koncerty estradowe, opery, operetki, kabarety, recitale, spektakle teatralne.

Bielskie Centrum Kultury zorganizowało w 2017 r. 3 festiwale muzyczne:

- XVIII Międzynarodowy Festiwal Muzyki Sakralnej na Podbeskidziu „Sacrum in Musica”,
- XXII Festiwal Kompozytorów Polskich im. Prof. Henryka Mikołaja Góreckiego w Bielsku-Białej,
- XV Jazzowa Jesień w Bielsku-Białej.

W ramach ww. Festiwali odbyły się koncerty wielkich gwiazd: m.in. Danilov Monastery Choir, Gospel Jubilee Featuring Akwaba Gospel Choir & Black Soul Tenors, Jan Garbarek, Alexi Tuomarila, Dave Holland, Chris Potter, David Virelles, Tarkovsky Quartet, Tomasz Stańko, The Buck Clayton Legacy Band.

W 2017 r. koncerty organizowane w ramach Festiwali zgromadziły w sumie 8 100 widzów.

Bielskie Centrum Kultury współpracuje przy organizacji i współorganizacji imprez ze wszystkimi instytucjami kultury na terenie miasta Bielska-Białej. Przy Domu Muzyki działa Klub Mecenasa Kultury skupiający ok. 40 firm i instytucji z Bielska-Białej i okolic.

Miejski Dom Kultury w Bielsku-Białej**Tabela. Placówki Miejskiego Domu Kultury w Bielsku-Białej.**

Lp.	Placówka	adres
1.	Miejski Dom Kultury (Dyrekcja) – Dom Kultury Włókniarzy	ul. 1 Maja 12
2.	Dom Kultury w Kamienicy	ul. Karpacka 125
3.	Dom Kultury w Komorowicach	ul. Olimpijska 16
4.	Dom Kultury w Lipniku	ul. Podgórna 29
5.	Dom Kultury w Olszówce	ul. Olszówka 20
6.	Dom Kultury w Wapienicy	ul. Cieszyńska 398
7.	Dom Kultury w Hałcnowie	ul. Siostry Małgorzaty Szewczyk 1
8.	Starobielski Ośrodek Edukacji Kulturalnej	ul. Zaptocie Duże 1
9.	Dom Kultury w Starym Bielsku	ul. Jana Sobieskiego 307A
10.	Świetlica Bielsko-Biała Północ	ul. Anieli Krzywoń 17a
11.	Świetlica w Mikuszowicach Krakowskich	ul. Żywiecka 302
12.	Galeria Fotografii "B&B"	ul. 1 Maja 12

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W 2017 r. zrealizowano 1 064 imprezy dla 98 619 widzów oraz uczestników. Były to imprezy własne lub współorganizowane z innymi partnerami w placówkach Miejskiego Domu Kultury, jak i poza nimi. Przy MDK działają liczne zespoły artystyczne: zespoły wokalne, wokально – instrumentalne, instrumentalne, zespoły taneczne, zespoły teatralne oraz chóry.

Tabela. Działalność wystawiennicza Miejskiego Domu Kultury w Bielsku-Białej w 2017 r.

Lp.	Nazwa galerii	Ilość wystaw	Ilość osób odwiedzających wystawy
1.	Galeria B&B	9	4 100
2.	Galeria DK. Włókniarzy	11	2 100
3.	Galeria „Spojrzenia Wybrane” DK. w Lipniku	5	920
4.	Galeria „Na Piętrze” – DK im. Wiktorii Kubisz	10	1 600

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Galeria Bielska BWA³³

W 2017 r. Galerię Bielską BWA odwiedziło 26 389 widzów (w tym także uczestnicy zajęć edukacyjnych, koncertów, projekcji filmowych i innych aktywności, bez wydarzeń plenerowych).

Galeria Bielska BWA zorganizowała 29 wystaw, w tym:

- 17 w salach wystawowych,
- 9 w Klubokawiarni Aquarium,
- 2 wystawy za granicą (w Czechach),
- 1 wystawę zamiejscową (w Gorzowie Wielkopolskim).

Oprócz tego BWA zorganizowała jeszcze 3 prezentacje wystaw wirtualnych na platformie Google Open Gallery, <http://galeriabielska.culturalspot.org/home> oraz 1 prezentację blisko 4 000 obrazów na stronie internetowej: www.bielskajesien.pl.

Tabela. Działalność wystawiennicza Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej w 2017 r.

Lp.	Tytuł wystawy	Zawartość wystawy	Charakter wystawy	Ilość osób odwiedzających wystawę
1.	Fotografia Dzikiej Przyrody 2016	fotografia	wystawa międzynarodowa	8 649
2.	Andrzej i Jerzy Głuszek – SYNCHRONIE II 2017	malarstwo (obrazy oraz prace na papierze)	wystawa indywidualna	8 649
3.	Bartłomiej Otocki – Zostało mniej czasu, niż się wydaje	malarstwo	wystawa indywidualna	1 071
4.	Joanna Pawlik – Czy to jest nierealny taki plan? – odłona druga	wideo, multimedia	wystawa indywidualna	1 071
5.	2 kwietnia – Agata Agatowska – Dzień na Marsie / One Day on Mars	rzeźba	wystawa indywidualna	2 774
6.	13. Ogólnopolskie Biennale Rysunku i Malarstwa Uczniów Średnich Szkół Plastycznych	malarstwo, rysunek	wystawa zbiorowa	2 738
7.	Zbigniew Blukacz – Tylko malarstwo	malarstwo	wystawa indywidualna	1 787

³³ Galeria Bielska BWA w Bielsku-Białej jest miejską galerią promującą najciekawsze zjawiska sztuki współczesnej – od malarstwa, grafiki i rzeźby, po fotografię, performans, instalację i sztukę nowych mediów. Galeria prezentuje wystawy, festiwale i akcje w przestrzeni publicznej. Prowadzi działalność wydawniczą, edukacyjną i dokumentacyjną, gromadzi kolekcję dzieł sztuki. Realizuje program międzynarodowych rezydencji artystycznych oraz projekty finansowane z funduszy europejskich.

8.	Usłyszeć Ziemię wystawa Instytutu Sztuki i Instytutu Muzyki w Cieszynie	obiekty, wystawa multimedialna	wystawa zbiorowa	1 787
9.	Dora Hara – Malarstwo nieoznaczoności	malarstwo na jedwabiu	wystawa indywidualna	1 759
10.	TANCEBA	multimedia, obiekty, malarstwo	wystawa zbiorowa	1 459
11.	13. Wystawa – Kolekcja Małopolskiej Fundacji Muzeum Sztuki Współczesnej	malarstwo, obiekty, multimedia	wystawa zbiorowa	1 170
12.	„Inside – Outside” – wystawa finałowa rezydencji Beyond Time 2017	multimedia (mapping, wideo), ilustracja, fotografia	wystawa międzynarodowa zbiorowa	400
13.	Martyna Czech – Jad	malarstwo	wystawa indywidualna	871
14.	Ewa Świdzińska – Selfować!	fotografia, dokumentacja działań performatywnych	wystawa indywidualna	871
15.	Andreas Franke – „Tonący świat A. Frankego” w ramach 7. Foto Art Festival (	fotografia	wystawa zagraniczna	1 883
16.	Otto Snoek – „Why Not” – w ramach 7. Foto Art Festival	fotografia	wystawa zagraniczna	1 883
17.	43. Biennale Malarstwa Bielska Jesień 2017	malarstwo	wystawa zbiorowa	4 466
wystawy w Klubokawiarni Aquarium				
1.	Jerzy Głuszek – Ilustracje dla dzieci i plakaty	malarstwo na papierze, plakaty	wystawa indywidualna	-
2.	Marta Fonferek – Malarstwo	malarstwo	wystawa indywidualna	-
3.	Ewa Szulkin – Dialog z pięknem	malarstwo	wystawa indywidualna	-
4.	Paweł Mszyca – Doskonałe	fotografia	wystawa indywidualna	-
5.	Beata Tarnawa – W sercu drzewa stoję	malarstwo na papierze, rysunek	wystawa indywidualna	-
6.	Wystawa laureatów konkursu fotograficznego „Migawka”	fotografia	wystawa zbiorowa	-
7.	Wojtek Kukuczka – Śląsk – Obrazy nieuchwycone	fotografia, multimedia	wystawa indywidualna	-

8.	– Andrzej Baturo – „Fotograficzne urywki”	fotografia	wystawa indywidualna	-
9.	„Panoramiczny happening morski” Tadeusza Kantora w fotografii Eustachego Kossakowskiego w 50. rocznicę realizacji happeningu na Plenerach w Osiekach (1967)	fotografi, dokumentacja działań performatywnych	wystawa indywidualna	-

Uwaga: Frekwencja na wystawach trwających równocześnie w na sali górnej, dolnej i w kawiarni – liczona była tylko raz.

Źródło: Galeria Bielska BWA

Tabela. Wystawy zorganizowane przez Galerię Bielską BWA w 2017 r. poza siedzibą galerii.

Lp.	Tytuł wystawy	Zawartość wystawy	Charakter wystawy	Miejsce
1.	Na druhé straně (zrcadla)/ Po drugiej stronie (lustra) – wystawa Kolekcji Sztuki Galerii Bielskiej BWA	malarstwo	wystawa zbiorowa	Regionalna Galeria Sztuki w Igławie – Czechy
2.	Na druhé straně (zrcadla)/ Po drugiej stronie (lustra) – wystawa Kolekcji Sztuki Galerii Bielskiej BWA	malarstwo	wystawa zbiorowa	Regionalna Galeria Sztuki w Zlinie – Czechy
3.	„Doświadczenie ciała” – prace z Kolekcji Sztuki Galerii Bielskiej BWA w Bielsku-Białej	malarstwo, rzeźba, fotografia	wystawa zbiorowa	Galeria BWA MOS w Gorzowie Wlkp.

Źródło: Galeria Bielska BWA

Tabela. Wydarzenia, projekcje i działania edukacyjne realizowane przez Galerię Bielską BWA w 2017 r.

Lp.	Przedsięwzięcia	Ilość wydarzeń	Liczba widzów
1.	Wydarzenia artystyczne	21	1 543
2.	Konkursy	9	2 163
3.	Wykłady i spotkania autorskie	34	1 714
4.	Projekcje filmowe	14	732
5.	Warsztaty	99	1 937
6.	Koncerty	7	1 460
7.	Działania edukacyjne	30	1 650

Źródło: Galeria Bielska BWA

Ponadto galeria zorganizowała:

- kolejną, 5 edycję Międzynarodowych Rezydencji Artystycznych – Beyond Time / Poza czasem 2017 (1 lipca – 31 sierpnia),

była twórcą:

- 2 murali w przestrzeni miasta:
 - Mural „Back to the Roots” hiszpańskiej grupy Olliemoonsta,
 - Bezt – Blue Monday – mural w projekcie oBBraz miasta #4, ul. Adama Mickiewicza 3,
- 6 filmów dokumentujących Bielską Jesień, które zrealizowano z inicjatywy galerii,

była wydawcą:

- 4 katalogów wystaw, w nakładzie 1 500 szt.,
- 19 tytułów zaproszeń do wystaw, w ogólnym nakładzie 23.800 egzemplarzy,
- 21 tytułów plakatów do wystaw i wykładów w ogólnym nakładzie: 748 egzemplarzy.

Galeria pozyskała także 17 dzieł sztuki na łączną kwotę: 48 709 zł, z tego 16 prac to dary artystów.

Galeria otrzymała z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego granty na łączną kwotę 123 600 zł.:

- w wysokości 102 300 zł na organizację Bielskiej Jesieni 2017,
- w wysokości 21 300 zł na organizację wystawy laureatki Bielskiej Jesieni 2017 – Martyny Czech.

Galeria Bielska BWA w Bielsku-Białej zajęła 1 miejsce w rankingu czasopisma "Artluk" na 15 najciekawszych instytucji sztuki współczesnej pod względem programu w 2017 r. (publikacja w styczniu 2018 roku).

14.2. Teatry

Na terenie miasta działają dwa teatry: Teatr Polski (ul. 1 Maja 1) oraz Teatr Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana (ul. Mickiewicza 20).

Teatr Polski

W 2017 r. Teatr Polski wystawił 344 przedstawień (w tym: 298 spektakli własnych oraz 46 wydarzeń wydarzeń gościnnych) oraz zrealizował 7 premier (5 na Dużej i 2 na Małej Scenie). Łączna ilość widzów na wszystkich spektaklach Teatru wyniosła 88 421 widzów.

Tabela. Premiery Teatru Polskiego w Bielsku-Białej w 2017 r.

Lp.	Wydarzenie artystyczne
1.	Wszystko w rodzinie, reż. Witold Mazurkiewicz (6 stycznia 2017)
2.	Ostatnia randka z Sinatrą, reż. Witold Mazurkiewicz (6 stycznia 2017)
3.	DyBBuk, reż. Paweł Passini (11 marca 2017)
4.	Pustostan, reż. Agata Puszcz (20 maja 2017)
5.	św. Idiota, reż. Janusz Opryński (30 września 2017)
6.	Wanda, reż. Joanna Grabowiecka, Maria Sadowska (14 października 2017)
7.	Miarka za miarkę, reż. Mikołaj Grabowski (25 listopada 2017)

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Ponadto w 2017 r. w Teatrze Polskim odbyły się:

1. Przedstawienia kabaretowe – Bielska Scena Kabaretowa 7 spektakli,
2. Spotkania teatralno-edukacyjne:

W 2017 r. kontynuowany był cykl „Spektakle bez barier”, zainicjowany w 2013 r. W pierwszym półroczu zostały zrealizowane 3 przedstawienia dla osób niesłyszących z tłumaczeniem na język migowy: „Człowiek z La Manczy”, w reżyserii Witolda Mazurkiewicza, „Wujaszek Wania” w reżyserii Waldemara Śmigasiewicza, „Wszystko w rodzinie” w reżyserii Witolda Mazurkiewicza oraz jedno przedstawienie z audiodeskrypcją dla osób niewidomych: „Wujaszek Wania” w reżyserii Waldemara Śmigasiewicza. W drugim półroczu projekt był kontynuowany w nowej, rozszerzonej formule dzięki pozyskaniu dofinansowania z Narodowego Centrum Kultury w ramach programu „Kultura Interwencje”. Dzięki dotacji możliwe było zaproszenie na spektakle także osób spoza Bielska-Białej: z Krakowa, Chorzowa, Pszczyny. W ramach projektu odbyło się aż sześć przedstawień dostosowanych do potrzeb osób z dysfunkcjami wzroku i słuchu: „Boeing, Boeing” w reżyserii Witolda Mazurkiewicza, „Z twoją córką? Nigdy!” Sceny Inicjatyw Aktorskich Teatru Polskiego, „DyBBuk” w reżyserii Pawła Passiniego oraz trzy prezentacje „Humanki” w reżyserii Agaty Puszcz. W projekcie wzięło udział 1 048 uczestników (773 widzów na spektaklach oraz 275 uczestników warsztatów i spotkań). Przedstawieniom towarzyszył szereg innych wydarzeń takich jak spotkania i warsztaty – dla osób niesłyszących były one tłumaczone na język migowy, osoby niewidome przez dotyk mogły poznać topografię sceny, scenografię, kostiumy, peruki i rekwizyty. Na potrzeby warsztatów powstała także tyflografika (druk wypukły z opisem w alfabecie Braille’a) odwzorowująca wygląd fasady budynku Teatru Polskiego.

3. Spektakle gościnne w Teatrze Polskim:
 - a) w ramach cyklu „Primus Inter Pares”:

- pokazy spektakli Teatru Narodowego: „Kotka na gorącym blaszanym dachu” w reżyserii Grzegorza Chrapkiewicza w obsadzie m.in. z Edytą Olszówką, Grzegorzem Małeckim, Barbarą Ścibakówną i Januszem Gajosem oraz „Msza za miasto Arras” – monodram Janusza Gajosa,
 - prezentacja „Scenariuszu dla trzech aktorów” w wykonaniu Mikołaja i Andrzeja Grabowskich oraz Jana Peszka.
 - w ramach wymiany z innymi teatrami spektakl „Wszystko w rodzinie” został zaprezentowany w Teatrze im. Adama Mickiewicza w Częstochowie. We wrześniu spektakl „Humanka” został zaproszony do Częstochowy na Festiwal „Przez dotyk”.
4. Gale muzyczne, wieczory poezji i muzyki, festiwale etc.:
- a) w czerwcu 2017 r. Teatr Polski zorganizował pierwszy FUNfest – Festiwal Komedii Południa, w którym wzięło udział 5 teatrów spoza Bielska-Białej: Teatr Korez (spektakl „Wiwisexia”), Teatr im. Adama Mickiewicza z Częstochowy („Historie łóżkowe”), Teatr Nowy w Zabrzu („O co biega?”), Teatr im. Wandy Siemaszkowej w Rzeszowie („Chory z urojenia”) oraz Teatr Knjażevsko-Srpski z partnerskiego miasta, Kragujevac („Dusigrosz”). Teatr Polski zaprezentował spektakl „Boeing Boeing”, który w związku z zainteresowaniem publiczności miał dwa pokazy. Publiczność przyznała „Złoty Rehot” spektaklowi Teatru Korez. FUNfest jest z założenia wydarzeniem „samofinansującym” – wpływy z biletów pokrywają koszty prezentacji poszczególnych spektakli. Dzięki tej inicjatywie w okresie okołowakacyjnym w ciągu tygodnia Teatr Polski odwiedziło prawie 2,5 tysiąca widzów. Projekt będzie kontynuowany i rozwijany w kolejnych latach.
 - b) Teatr Polski w Bielsku-Białej udostępniał swoje sale organizacjom z regionu z przeznaczeniem na: koncert noworoczny Orkiestry im. Telemanna organizowany przez Piotra Sadowskiego, Bielską Zadymkę Jazzową, spektakl Juliusza Wątroby „Pociąg pośpieszny do miłości”, finał konkursu recytatorskiego organizowanego przez Regionalny Ośrodek Kultury, Finał Parady organizowanej przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej oraz bielską odsłonę wykładów TED-ex (we współpracy z Urzędem Miasta), koncert charytatywny organizowany przez Liceum Ogólnokształcące Creative oraz jeden z punktów Rodzinnego Rajdu Bielskiego, inaugurację Foto Art Festival.
 - c) w czerwcu gościnnie zostały zaprezentowane na Małej Scenie spektakle „Zero” oraz „Dobry wieczór z Kreatywną” – efekt warsztatów dla dzieci, młodzieży i dorosłych prowadzonych przez aktorów Teatru Polskiego: Rafała Sawickiego, Martę Gzowską-Sawicką, Marię Suprun oraz Michała Czadernę.
 - d) Teatr był także współorganizatorem trzeciej edycji pokazów spektaklu „Dziady” na Cmentarzu Żydowskim oraz koncertu „Tribute to Leonard Cohen”. Oba wydarzenia zostały przygotowane przez artystów związanych z Teatrem.

e) Teatr uczestniczył również w „Dniach Seniora w Bielsku-Białej” organizowanym przez Prezydenta Miasta Bielska-Białej oraz Radę Seniorów Miasta Bielska-Białej. W ramach „Senioraliów” odbył się pokaz spektaklu „Kogut w rosole” w specjalnych cenach biletów oraz oprowadzanie po budynku Teatru Polskiego.

Tabela. Nagrody i wyróżnienia Teatru Polskiego w 2017 r.

Lp.	Nazwa nagrody/wyróżnienia
1.	Laureat prestiżowego konkursu Marka Śląskie w kategorii Kultura.
2.	Spektakle „Wanda” oraz „Pustostan” zostały zakwalifikowane do 24. Ogólnopolskiego Konkursu na Wystawienie Polskiej Sztuki Współczesnej.
3.	Złota Maska dla Rafała Sawickiego za rolę Miguela de Cervantesa w spektaklu „Człowiek z La Manczy”.
4.	Nominacja do Złotej Maski za najlepszy spektakl 2016 dla „Człowieka z La Manczy”.
5.	Nominacja do Złotej Maski za choreografię w spektaklu „Człowiek z La Manczy” dla Jarosława Stańka.
6.	Nominacja do Złotej Maski za w spektaklu „Wujaszek Wania” dla Macieja Preyera.
7.	Nagrody Prezydenta Miasta Bielska-Białej w dziedzinie teatru otrzymały: Grażyna Caputa, Jagoda Krzywicka i Oriana Soika.
8.	Nagrodą im. Zbigniewa Grucy, przyznawaną przez redakcję „Dziennika Teatralnego”, wyróżniona została Daria Polasik-Bułka.
9.	Nagrodę Artystyczną ZASP w Bielsku-Białej „Laur Dembowskiego” otrzymał Artur Pałyga (dramaturg współpracujący z Teatrem Polskim w Bielsku-Białej) za wykorzystywanie w twórczości dramatycznej wątków i motywów związanych z Bielskiem-Białą.
10.	Podczas XXI Ogólnopolskiego Festiwalu Komедii Talia Oriana Soika otrzymała nagrodę aktorską za rolę w spektaklu pt. „Humanka” w reżyserii Agaty Puszczy.
11.	Piotr Gajos został wyróżniony przez Jacka Sieradzkiego w 25. Subiektywnym Spisie Aktorów, opublikowanym na portalu e-teatr.pl jako aktor „na fali”.

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Ważnym aspektem działalności Teatru Polskiego był udział w festiwalach i przeglądach:

„Humanka” w czasie Festiwalu Komедii Talia w Tarnowie,

„DyBBuk” w czasie Festiwalu Konfrontacje w Lublinie,

„św. Idiota” w czasie Festiwalu Nowego Teatru – Rzeszowskich Spotkań Teatralnych w Rzeszowie.

Teatr Lalek Banialuka w Bielsku-Białej im. Jerzego Zitzmana

Teatr Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana w Bielsku-Białej w 2017 r. zagrał 399 spektakli (w siedzibie: 381, w terenie: 18), w tym 4 premiery. Łączna frekwencja na wszystkich przedstawieniach Teatru wyniosła 70 007 widzów.

Tabela. Premiery Teatru Banialuka w Bielsku-Białej w 2017 r.

Lp.	Wydarzenie artystyczne
1.	„Król Maciuś Pierwszy” na motywach powieści Janusza Korczaka adaptacja i reżyseria: Konrad Dworakowski scenografia: Marika Wojciechowska muzyka: Piotr Klimek ruch sceniczny: Anatolij Ivanov projekcje wideo: Michał Zielony aktorzy: Małgorzata Bulska, Magdalena Obidowska, Dagmara Włoszek, Władysław Aniszewski, Mateusz Barta, Konrad Ignatowski, Ziemowit Ptaszkowski, Ryszard Sypniewski Premiera: 26 lutego
2.	„Po nitce do kłębka czyli jak to z wdzięcznością było” Lilianny Bardijewskiej reżyseria: Lucyna Sypniewska scenografia: Ewa Pietrzyk muzyka: Krzysztof Maciejowski aktorzy: Katarzyna Pohl, Mateusz Barta, Radosław Sadowski, Piotr Tomaszewski Prapremiera: 23 kwietnia
3.	„Buratino” na motywach <i>Złotego kluczyka</i> Aleksego Tołstoja teksty piosenek: Wojciech Szlachowski reżyseria: Marián Pecko lalki, kostiumy: Eva Farkašová dekoracje: Pavol Andraško muzyka: Robert Mankovecký aktorzy: Małgorzata Bulska, Magdalena Obidowska, Lucyna Sypniewska, Dagmara Włoszek, Mateusz Barta, Konrad Ignatowski, Eugeniusz Jachym, Ziemowit Ptaszkowski, Ryszard Sypniewski, Piotr Tomaszewski Premiera: 22 września
4.	„Smacznego, proszę Wilka!” Marty Guśniowskiej Reżyseria: Marta Guśniowska Scenografia: Pavel Hubička Muzyka: Piotr Klimek aktorzy: Maria Byrska, Katarzyna Pohl, Barbara Rau, Władysław Aniszewski, Włodzimierz Pohl, Radosław Sadowski, Tomasz Sylwestrzak. Premiera: 26 listopada

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W dniu 22 września 2017 r. odbyły się uroczyste obchody 70-lecia Teatru Lalek Banialuka. Z okazji jubileuszu przygotowane zostało dwujęzyczne (polsko-angielskie) wydawnictwo albumowe „Banialuka. Bielsko-Biała. 70 lat” pod redakcją Lucyny Kozień. Album zawiera bogato ilustrowane

podsumowanie działalności teatru. Historia bielskiej sceny lalkowej została zaprezentowana przez teksty o profilu krytyczno-teatralnym oraz obszerne biogramy dyrektorów artystycznych. Istotnym elementem książki jest część dokumentacyjna poświęcona działalności teatru w latach 2007-2017.

Publikacja „Banialuka. Bielsko-Biała. 70 lat” została dofinansowana ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

W dniu 14 maja w teatrze odbyła się prezentacja spektaklu „Zielona Gęś” Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w reżyserii Pawła Aignera w ramach akcji „Bilet za 500 groszy” zorganizowanej z okazji Dnia Teatru Publicznego. Sprzedaż biletów za symboliczne 500 groszy odbyła się 13 maja i była prowadzona tylko w kasie teatru.

W grudniu teatr zrealizował projekt dofinansowany ze środków gminy Bielsko-Biała oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Zakup środków transportu służących działalności kulturalnej dla Teatru Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana w Bielsku-Białej (program: Infrastruktura kultury 2017). Zakup samochodu osobowego dla 9 osób i dwóch przyczep.

W 2017 r. teatr prowadził działalność edukacyjną wśród dzieci i młodzieży. Regularnie odbywały się zajęcia edukacyjne połączone z pokazywaniem magicznych miejsc w teatrze i demonstrowaniem technik lalkarskich – 104 spotkania; oraz warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży (warsztaty aktorskie, warsztaty teatralno-muzyczne, warsztaty animacji, warsztaty ekologiczno-teatralne) – 34 zajęcia. Ponadto opracowany został konspekt lekcji do przedstawienia „Król Maciuś Pierwszy” na motywach Janusza Korczaka w reżyserii Konrada Dworakowskiego. Teatr zorganizował również 19 inscenizacji Mikołajowych dla 2 620 widzów.

W 2017 r. Teatr Lalek Banialuka uczestniczył w licznych festiwalach: Małe Warszawskie Spotkania Teatralne, XXVIII Ogólnopolskim Festiwalu Teatrów Lalek w Opolu, Festiwalu Teatrów Ożywionej Formy „Maskarada” w Rzeszowie, VII Międzynarodowy Festiwal Teatralna Karuzela, 2. Minifestiwal Teatralny w Nowym Sączu, XXI Międzynarodowy Festiwal Teatrów dla Dzieci i Młodzieży KORCZAK, XXIV Międzynarodowy Festiwal Teatrów Lalek SPOTKANIA w Toruniu oraz prezentował przedstawienia w ramach występów gościnnych w Tychach, Tarnowie, Tarnowskich Górach, Rydułtowach, Katowicach, Zakopanem, Lublinie.

Tabela. Nagrody i wyróżnienia Teatru Banialuka w 2017 r.

Lp.	Nazwa nagrody/wyróżnienia
1.	Nominacja do Ikara 2016 (Nagrody Prezydenta Miasta Bielska-Białej w dziedzinie kultury i sztuki) za dotychczasową wybitną działalność dla aktorki Marii Byrskiej.
2.	Nominacja do Ikara 2016 (Nagrody Prezydenta Miasta Bielska-Białej w dziedzinie kultury i sztuki) za szczególne osiągnięcia w dziedzinie kultury i sztuki w roku 2016 dla aktora Ziemowita Ptaszkowskiego za rolę Czarodzieja w spektaklu "Chłopiec z gwiazd" oraz Dyrektora/Konferansjera w przedstawieniu "Zielona Gęś".
3.	Nagroda dla najbardziej obiecującego aktora lalkarza młodego pokolenia za rok 2016 dla Dagmary Włoszek za rolę w „Księżdzie džungli” Roksany Jędrzejewskiej Wróbel w reżyserii Ewy Piotrowskiej (nagroda przyznawana przez Polski Ośrodek Lalkarstwa POLUNIMA). W uzasadnieniu podkreślone zostały "imponująca świadomość formy teatralnej jaką jest maska, umiejętność komponowania ruchu, rytmu i linii dramatycznej postaci oraz nasycenia roli energią, która przenosi się na cały spektakl".
4.	Wyrazy najwyższego uznania dla talentu i osiągnięć artystycznych (wyróżnienie Sekcji Teatrów Lalkowych ZASP – Stowarzyszenia Polskich Artystów Teatru, Filmu, Radia i Telewizji) dla Lucyny Sypniewskiej – aktorki i reżyserki teatru lalek.
5.	Dyplom Sekcji Teatrów Lalkowych ZASP – Stowarzyszenia Polskich Artystów Teatru, Filmu, Radia i Telewizji „w uznaniu osiągnięć artystycznych oraz działań na polu edukacji teatralnej” dla Barbary Rau – aktorki Teatru Banialuka.
6.	„Złota Maska 2017” – Nagroda Artystyczna Marszałka Województwa Śląskiego w kategorii Reżyseria dla Pawła Aignera za reżyserię przedstawienia „Zielona Gęś” Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego w Teatrze Lalek Banialuka.
7.	Nagroda Jury Dziecięco-Młodzieżowego Festiwalu Teatrów Ożywionej Formy MASKARADA 2017 w Rzeszowie za najlepszy spektakl za przedstawienie Król Maciuś Pierwszy. Jury postanowiło nagrodzić problematykę poruszoną w spektaklu, grę aktorów oraz oprawę scenograficzną. W szczególny sposób komisja doceniła interakcję głównego bohatera z widownią, co pozwoliło głębiej wniknąć w jego świat.
8.	Złoty Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla Teatru Lalek Banialuka im. Jerzego Zitzmana.
9.	Złoty Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla Lucyny Kozień - Dyrektora Naczelnego i Artystycznego Teatru.
10.	Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla Ryszarda Sypniewskiego - aktora Teatru.
11.	Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla aktorki Teatru Magdaleny Obidowskiej.
12.	Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla aktorki Teatru Lucyny Sypniewskiej.
13.	Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla aktora Teatru Włodzimierza Pohla.
14.	Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze - Gloria Artis" (przyznawane przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego) dla aktora Teatru Piotra Tomaszewskiego.
15.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Marii Byrskiej (aktorka).

16.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Haliny Piprek (pracownia krawiecka).
17.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Barbary Rau (aktorka).
18.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Stanisławy Stołowskiej (pracownia krawiecka).
19.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Władysława Aniszewskiego (aktor).
20.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Krzysztofa Byrskiego (operator światła i dźwięku).
21.	Złoty Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Eugeniusza Jachyma (aktor).
22.	Srebrny Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Rafała Budnika (specjalista rzemiosł teatralnych - rzeźbiarz).
23.	Srebrny Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Lucjana Rodaka (maszynista sceny).
24.	Brązowy Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Katarzyny Jacewicz-Marciniak (promocja i reklama).
25.	Brązowy Medal za Długoletnią Służbę (przyznawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej): dla Roberta Marciniaka (specjalista rzemiosł teatralnych - stolarz).
26.	Nagrody Jury XXI Międzynarodowego Festiwalu Teatrów dla Dzieci i Młodzieży KORCZAK 2017 w Warszawie za przedstawienie Król Maciuś Pierwszy: "ZŁOCISTY" - Nagroda Grand Prix.

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

14.3. Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej

Największą na terenie miasta placówką muzealną jest Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej mające swoją siedzibę na Zamku Książąt Sułkowskich (ul. Wzgórze 16). Muzeum Historyczne posiada trzy oddziały: Dom Tkacza w Bielsku-Białej (ul. Jana III Sobieskiego 51), Stara Fabryka w Bielsku-Białej (ul. Sukiennicza 7) oraz Fałatówka w Bystrej Śląskiej (ul. Juliana Fałata 34).

Tabela. Statystyka muzealna dla Bielska-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba
zwiedzający muzea i oddziały	35 723
zwiedzający muzea i oddziały na 10 tys. mieszkańców	2 101

Źródło: Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej

14.4. Biblioteki**Książnica Beskidzka w Bielsku-Białej**

Samorządową instytucją kultury – biblioteka publiczna, której organizatorem jest miasto na prawach powiatu Bielsko-Biała³⁴.

Tabela. Dane dotyczące czytelnictwa w 2017 r.

Wyszczególnienie	Charakterystyka
Księgozbiór Książnicy Beskidzkiej	584 828 książki 41 626 zbiorów specjalnych (w 2017 r. przybyło 20 224 książek oraz 4 245 zbiorów specjalnych)
Liczba placówek Książnicy Beskidzkiej	18
Zarejestrowani czytelnicy, w tym: młodzież i studenci	42 682 13 016 (30,5% ogółu czytelników)
Liczba odwiedzin placówek Książnicy Beskidzkiej	422 206
Liczba wypożyczeń (na zewnątrz, z czasopismami nieoprawnymi) Liczba wypożyczeń (na zewnątrz, bez czasopism nieoprawnych)	844 247 materiałów bibliotecznych 817 201 materiałów bibliotecznych
Liczba udzielonych informacji	264 995
wskaźnik zasięgu czytelnictwa (liczba czytelników w stosunku do mieszkańców)	25 (średnia wojewódzka: 17)
suma wypożyczeń zbiorów na miejscu i na zewnątrz – bez czasopism nieoprawnych (w przeliczeniu na 100 mieszkańców)	513 (średnia wojewódzka: 351)

Źródło: Książnica Beskidzka

Wg indeksu aktywności przygotowanego przez Bibliotekę Śląską, Książnica Beskidzka w 2017 r. osiągnęła wśród grupy powiatów grodzkich 3 miejsce.

W 2017 r. w sieci bielskich bibliotek zorganizowano 3 336 różnych imprez, akcji, form pracy kulturalno-informacyjnej. Odbyło się, w ramach tzw. szkolenia bibliotecznego użytkowników 800 lekcji bibliotecznych, europejskich i tematycznych, przygotowano 95 wystaw, przeprowadzono

³⁴ Książnica działa w ogólnokrajowej sieci bibliotecznej, służy rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych oraz informacyjnych społeczności lokalnej poprzez popularyzację książki i czytelnictwo.

28 konkursów. W Książnicy Beskidzkiej odbyło się łącznie 46 spotkań literackich, w tym 30 spotkania autorskie, 14 promocji książek, 2 spotkania poetyckie, 40 prelekcji i wykładów. Spotkania literackie realizowane były również w ramach programu Dyskusyjnych Klubów Książek – zrealizowano 118 spotkań.

Tabela. Najważniejsze wydarzenia zrealizowane w Książnicy Beskidzkiej w 2017 r.

Lp.	Wydarzenia
1.	„Ekumeniczny Maraton Biblijny” odbywa się zawsze w styczniu danego roku w Tygodniu Modlitw o Jedność Chrześcijan. Słowo Boże czytają duchowni i świeccy, przedstawiciele różnych wyznań chrześcijańskich.
2.	„Literacki Orient Express” – program adresowany do wszystkich mieszkańców miasta. Obejmował następujące działania: a) konkurs wiedzy o Józefie Piłsudskim adresowany do nauczycieli historii oraz młodzieży z bielskich szkół oraz spotkanie okolicznościowe pt. „Podwieczorek u Marszałka” zorganizowane w celu uczczenia 150 rocznicy urodzin Marszałka Józefa Piłsudskiego. b) 3 Razy Kobieta – babskie, czyli jakie? – spotkania autorskie z wybitnymi przedstawicielkami literatury, muzyki i sztuki: Magdaleną Grzebańkowską, Magdą Umer i Małgorzatą Czyńską. c) Wyszehradzki Express – Festiwal literatury i kultury węgierskiej, czeskiej i słowackiej. Gościliśmy pisarzy, krytyków, znawców literatury m. in.: Annę Butrym hungarystkę, tłumaczkę literatury węgierskiej, Petre Hulovą - najwybitniejszą przedstawicielkę młodego pokolenia pisarzy czeskich oraz słowacką pisarkę, dziennikarkę, ilustratorkę książek dla dzieci Monikę Kompanikową. d) O życiu w literaturze. Biografie i wspomnienia. W ramach cyklu gościliśmy: Krzesimira Dębskiego, Jaska Mele, Artura Barcisia.
3.	„Bielsko-Bialski pociąg do literatury” – projekt, którego celem było wzmocnienie roli biblioteki, jako ośrodka Kultury i edukacji, a także stworzenie przestrzeni do dialogu oraz miejsca, gdzie w sposób ciekawy, interesujący można spędzić czas wolny. Mieszkańcy miasta mogli spotkać się osobiście i porozmawiać z: Michałem Ogórkim, Jakubem Ćwiekiem, Mariuszem Czubajem, Jackiem Hugo-Baderem, Aleksandrem Kaczorowskim.
4.	Noc w Bibliotece pt. „Biblioteka palce lizać”- o tym jak smakuje biblioteka mogli przekonać się wszyscy mieszkańcy Bielska-Białej, którzy w majowy wieczór odwiedzili Książnicę Beskidzką. Każdy czy to dorosły, czy dziecko mógł tego wieczoru znaleźć w Bibliotece coś dla siebie. Dotknąć, poczuć, powąchać. Pierwszym daniem serwowanym w bibliotecznej kuchni było spotkanie z Anną Jurkiszewicz. Znana i lubiana wokalistka, producentka muzyczna, autorka piosenek wystąpiła w nietypowej dla siebie roli – autorki książki kucharskiej IQuchnia, czyli jak inteligentnie jeść i pić. Drugim wykwintnym daniem Nocy było spotkanie z Arturem Michną, krytykiem kulinarnym, podróżnikiem, smakoszem i publicystą. Podczas, gdy dorośli uczestniczyli w spotkaniu z Anną Jurkiszewicz i Arturem Michną, dzieci mogły wziąć udział w wielu, przygotowanych specjalnie na tę jedyną noc, atrakcjach. W ramach Bajkowej kuchni Cecylki Knedelek i Ignasia Ziółki odbyły się dwa spotkania autorskie połączone z warsztatami kulinarnymi z Joanną Krzyżanek. Dużym zainteresowaniem cieszyły się warsztaty carvingu, czyli rzeźbienia w owocach i warzywach. W dwóch różnych miejscach zlokalizowanych na terenie biblioteki zainteresowane dzieci uczyły się sztuki rzeźbienia w warzywach i owocach realizując swoje fantazje. A ponieważ była to noc kulinarnych atrakcji, że Palce lizać! goście mogli wziąć udział w degustacji smakołyków regionalnych przygotowanych przez Koło Gospodyń Wiejskich z Hecznarowic. Wśród serwowanych pyszności nie zabrakło przekąsek słonych i słodkich takich, że Palce lizać!
5.	Książnica Beskidzka zorganizowała między innymi promocje książek: • Promocja książki Władysława Motyki pt. Beskidy i Tatry straż góralskiej watry, • Promocja książki prof. Karola Daniela Kadłubca pt. Płyniesz Olzo,

	• Promocja książki Patrycji Korczago pt. Niepowtarzalni. Piwnica na Wójtowskiej, • Promocja książki Mieczysława Tarnawy pt. Tarnawa. Rodzinna firma mistrzów rzemiosła i społeczników 1934 – 2017.
6.	„Świat wokół nas – zagrożenia” - program profilaktyczny realizowany we współpracy z Miejską Komendą Policji w Bielsku-Białej. Adresowany jest do młodzieży ze szkół średnich oraz pedagogów szkolnych. Celem programu jest służyć fachową informacją i poradą. Do przybliżenia problemu sprowokowały nas: konflikty młodych ludzi z prawem, narkomania, która dotyka coraz to nowe środowiska, przemiany społeczne generujące powstawanie niebezpiecznych subkultur i sekt, korzystanie coraz większej części społeczeństwa z Internetu i coraz większe zagrożenia wynikające z praktycznie nieograniczonego dostępu do treści przekazywanych tą drogą. Omawiane tematy to: • Zagrożenia związane z funkcjonowaniem Internetu i innych nowoczesnych środków komunikacji, • Konsekwencje prawne, społeczne i osobiste przemocy domowej i rówieśniczej - społeczne postawy wobec przemocy, • Konsekwencje prawne i społeczne stosowania środków psychoaktywnych, • Współpraca z Policją, jako warunek niezbędny dla poprawy stanu bezpieczeństwa, • Konsekwencje prawne nieprzestrzegania praw autorskich i praw pokrewnych.

Źródło: Wydział Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

14.5. Stypendia twórcze

Stypendia Bielska-Białej w dziedzinie kultury i sztuki (stypendia twórcze) przyznawane są za szczególne działania artystyczne na rzecz Bielska-Białej – bielskim twórcom i artystom, jak również bielskim studentom wyższych uczelni artystycznych lub studiów podyplomowych na kierunkach artystycznych.

W 45 edycji stypendiów twórczych w maju 2017 r. wpłynęło 6 wniosków, stypendia otrzymały 3 osoby. W 46 edycji w listopadzie 2017 r. wpłynęło 9 wniosków, stypendia otrzymały 2 osoby.

- Stypendyści – 45 edycja (maj 2017 r.): Agnieszka Nowińska, Julia Kania, Bartłomiej Noszka,
- Stypendyści – 46 edycja (listopad 2017 r.): Zbigniew Grzywa, Leszek Oprządek.

14.6. IKAR – Nagrody Prezydenta Miasta Bielsko-Białą w dziedzinie kultury i sztuki

Laureatami 25 edycji nagrody IKAR 2017 r.³⁵ zostali:

- za szczególne osiągnięcie artystyczne ubiegłego roku: Grzegorz Madej, Piotr Kenig i Jakub Krajewski - historycy, kuratorzy i twórcy wystawy „Pod znakiem róży nad Białą” zorganizowanej w Muzeum Historycznym w Bielsku-Białej z okazji 500-lecia Reformacji. Stworzyli oni wystawę bogatą w eksponaty i źródła historyczne, świetnie zaaranżowaną i popartą wnikliwymi badaniami dokumentującymi historię naszego miasta i rolę reformacji w jego rozwoju,
- za wybitną działalność w dziedzinie kultury i sztuki otrzymał Grzegorz Sikora - utalentowany, wszechstronny aktor teatralny i filmowy.

³⁵ Począwszy od 1993 r. przyznawane są Nagrody Prezydenta Miasta Bielska-Białej w dziedzinie kultury i sztuki – IKAR, w kategoriach za szczególne osiągnięcia w roku kalendarzowym oraz za wybitną dotychczasową działalność. Prezydent Miasta może także przyznać honorowy dyplom Dobrodzieja Kultury szczególnie zaangażowanym w sprawy kultury mecenasom i sponsorom.

15. Turystyka i sport

Bielsko-Biała dzięki niezwykle korzystnemu położeniu u stóp Beskidu Śląskiego i Małego, wyróżnia się bogatą ofertą turystyczną oraz sportową.

15.1. Miejskie Centrum informacji Turystycznej

Miejskie Centrum Informacji Turystycznej (MCIT) oraz System Informacji Turystycznej Bielska-Białej w 2017 r.: 64 261 obsłużonych turystów/interesantów (ilość udzielonych informacji) - w tym: goście z Polski - 50 431 oraz z zagranicy – 3 388, telefony z Polski – 5 161 oraz z zagranicy - 292, maile z Polski – 4 698 oraz z zagranicy - 291.

15.2. Szlaki turystyczne

O atrakcyjności krajobrazowej oraz turystycznej Bielska-Białej stanowią otaczające miasto górskie tereny. Bielsko-Biała jako jedyne, tej wielkości miasto w Polsce, posiada w granicach administracyjnych kilkanaście górskich szczytów. Na terenie Bielska-Białej mają swój początek liczne szlaki turystyczne Beskidu Śląskiego i Beskidu Małego.

Tabela. Wykaz szlaków turystycznych w Bielsku-Białej.

Rodzaj szlaku turystycznego	Liczba szlaków ogółem
Górskie szlaki turystyczne (piesze)	19 szlaków – łącznie 104,5 km
Nizinne szlaki turystyczne (piesze)	<i>Nie występują (dwa nizinne szlaki na terenie miasta przeniesiono do grupy szlaków górskich – dane PTTK O/Podbeskidzie w Bielsku-Białej)</i>
Narciarskie szlaki turystyczne	9 szlaków, w tym 7 w Beskidzie Śląskim i 2 w Beskidzie Małym - ogółem 36,2 km

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W Bielsku-Białej działa Beskidzkie Towarzystwo Cyklistów, które zajmuje się organizowaniem i rozpowszechnianiem turystyki rowerowej oraz innych form aktywnego wypoczynku, jak również propagowaniem budowy ścieżek rowerowych i wytyczaniem nowych tras rowerowych.

Tabela. Trasy i ścieżki rowerowe w Bielsku-Białej – stan na 2017 r.

Liczba ogółem	10 tras (wyznaczonych przez BTC)
Długość tras i ścieżek rowerowych ogółem	142,2 km tras; 26 km ścieżek – ogółem 168,2 km

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

15.3. Baza turystyczna

Tabela. Turystyczne obiekty noclegowe oraz miejsca noclegowe w Bielsku-Białej w 2017 r.

Rodzaje obiektów	Wartość	
	Obiekty	Miejsca noclegowe
hotele	13	1 345
inne obiekty hotelowe	4	190
ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	1	48
schroniska	2	71
szkolne schroniska młodzieżowe	1	60
hostele	0	0
kempingi	1	60
inne	2	46
Ogółem	24	1820

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

(dane dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdania statystyczne)

Tabela. Hotele w Bielsku-Białej – stan na koniec 2017 r.

Hotele – wyszczególnienie	Wartość
kategorii *****	0
kategorii ****	5
kategorii ***	3
kategorii **	4
kategorii *	1

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

(dane dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdania statystyczne)

Tabela. Obiekty hotelowe* w Bielsku-Białej w latach 2016 – 2017.

Zakres przedmiotowy	Wartość		Zmiana (2016 r. = 100)
	2016 r.	2017 r.	
obiekty ogółem	17	18	105,88
pokoje	787	786	99,87
miejsca noclegowe	1 502	1 551	103,26

korzystający rezydenci (Polacy)	80 550	86 997	108
udzielone noclegi rezydentom (Polakom)	140 439	154 837	110,25
turyści zagraniczni korzystający	22 099	23 543	106,53
udzielone noclegi turystom zagranicznym	55 878	60 841	108,88

* - hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

(dane dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdania statystyczne)

Tabela. Obiekty zbiorowego zakwaterowania w Bielsku-Białej w 2017 r. na 1000 ludności.

Miejsca noclegowe		
Ogółem	miejsce	10,59
Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	miejsce	9,03
Udzielone noclegi		
Ogółem	nocleg	1 409,30
Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	nocleg	b.d.
Korzystający z noclegów		
Ogółem	osoba	694,73
Hotele, motele, pensjonaty, inne obiekty hotelowe	osoba	b.d.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny – Bank Danych Lokalnych

(dane dotyczą tylko tych jednostek, które złożyły sprawozdania statystyczne)

15.4. Baza sportowo – rekreacyjna

Tabela. Baza sportowo – rekreacyjna w Bielsku-Białej w 2017 r.

Wyszczególnienie	Liczba obiektów
Hale sportowe z widownią	9
Stadiony piłkarskie	3
Stadiony lekkoatletyczne	1
Boiska sportowe, piłkarskie oraz wielofunkcyjne, w tym boiska przyszkolne	1
Boiska osiedlowe trawiaste	31
Baseny kryte	4
Kąpieliska	6
Korty tenisowe oraz boiska do squasha	2
Tereny zielone (rekreacyjne)	24 korty tenisowe 12 kortów do squasha
Pozostałe obiekty sportowo-rekreacyjne i turystyczne	3

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Wyszczególnienie	2016 r.	2017 r.
Liczba użytkowników miejskiej bazy sportowo-rekreacyjnej	ok. 1 097 tys.	ok. 1 068 tys.

Źródło: Bielsko-Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Bielsku-Białej

15.5. Inwestycje sportowe w 2017 r.

W 2017 r. w ramach realizacji zadań związanych z kulturą fizyczną i sportem kontynuowano Program Budowy Boisk Przyszkolnych, w ramach którego oddano do użytku boiska wielofunkcyjne i na koniec 2017 r. jest 31 boisk. Oddano do użytku kolejne trasy górskich ścieżek rowerowych Enduro Trails, długość wszystkich to 30 km. Inwestycje stanowiły 3,09% wydatków Miasta ogółem łączna kwota nakładów inwestycyjnych (Dział 926 – Kultura Fizyczna) w 2017 r. wyniosła 30 mln zł.

15.6. Organizacje sportowe

W Bielsku-Białej funkcjonuje 110 organizacji sportowych, w tym: 69 klubów sportowych, 19 uczniowskich klubów sportowych, 5 parafialnych klubów sportowych, 2 towarzystwa krzewienia kultury fizycznej oraz 11 stowarzyszeń i związków sportowych. Szkoleniem sportowym w 2017 r. objętych było ok. 5 000 zawodniczek oraz zawodników, którzy brali udział w zorganizowanych zajęciach treningowych oraz zawodach, obejmujących ponad 20 dyscyplin sportowych. Największą popularnością cieszyły się: piłka nożna, piłka siatkowa, sporty walki.

15.7. Sport masowy, imprezy sportowo – rekreacyjne

W Bielsku-Białej organizowane są liczne imprezy sportowe umożliwiające mieszkańcom aktywny wypoczynek. Od kilku lat w mieście odbywają się rozgrywki: Amatorskiej Ligi Siatkówki, Bielskiej Ligi Koszykówki, Bielskiej Ligi Futsalu, Bielsko-Bialskiej Amatorskiej Ligi Piłki Nożnej Orlik oraz Bielsko-Bialskiej Amatorskiej Ligi Tenisa Stołowego, w których czynny udział bierze ponad 1 500 uczestników. W okresie letnich wakacji oraz ferii zimowych, dla dzieci i młodzieży pozostających w mieście, organizowany jest cykl imprez sportowo – rekreacyjnych. Ponadto organizowane są zawody, które na stałe wpisały się do kalendarza imprez, są to m.in.: zawody narciarskie dla dzieci „Puchar Reksia”, turniej mini piłki nożnej dla przedszkolaków "Przedszkoliada", turniej piłki nożnej "Szukamy piłkarskich talentów", Bieg Fiata, turniej koszykówki "3x3", Grand Prix amatorów w tenisie, lekkoatletyczne czwartki, turnieje tenisa stołowego, Bielskie Rodzinne Rajdy Rowerowe, Biegi na Orientację oraz cykliczne imprezy rekreacyjno-sportowe organizowane przez Bielsko-Bialski Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Tabela. Kalendarz imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych w Bielsku-Białej w 2017 r.

Lp.	Nazwa imprezy	Termin
1.	VI Międzynarodowy Turniej Judo dla dzieci i młodzieży „Pokonujemy Granice”	8 stycznia
2.	Finały 39 edycji Bielskiej Ligi Koszykówki	22 stycznia
3.	Akcja „Zima w mieście 2017”	14-29 stycznia
4.	Wojewódzkie turnieje klasyfikacyjne w tenisie ziemnym	luty – grudzień
5.	Noworoczne spotkanie Prezydenta Miasta ze środowiskiem sportowym	3 lutego
6.	Zawody narciarskie dla dzieci „Puchar Reksia”	5 lutego
7.	Otwarte Mistrzostwa Bielska-Białej w narciarstwie biegowym	luty
8.	Mityng brydżowy „Beskidzki Szlem”	6-12 lutego
9.	Halowy turniej piłki nożnej oldbojów – Memoriał M. Nalepy	25 lutego
10.	Zakończenie Amatorskiej Ligi Futsalu	11 marca
11.	Spotkanie Prezydenta Miasta ze stypendystami i nagrodzonymi	24 marca
12.	Turniej o Puchar Podbeskidzia w Oyama Karate	25 marca
13.	Mistrzostwa Bielska-Białej szkół podstawowych w gimnastyce sportowej	31 marca
14.	III edycja Integracyjnego 24 - godzinnego Maratonu Pływackiego „Płyniemy do Rzymu”	1-2 kwietnia
15.	Indywidualne Mistrzostwa Śląska w Akrobatyce i Skokach na ścieżce	29 kwietnia
16.	XIII Ogólnopolski Turniej Beskidów w gimnastyce artystycznej	8-9 kwietnia
17.	Mecz bokserski pomiędzy reprezentacjami Śląska i Nadrenii Północnej Westfalii	22 kwietnia
18.	42. Bielski Rodzinny Rajd Rowerowy	23 kwietnia
19.	Finały Amatorskiej Ligi Siatkówki	24 kwietnia
20.	Czwartki lekkoatletyczne	kwiecień-wrzesień
21.	Dni Sportu i Rekreacji – Wiosna	maj
22.	Mecz piłki nożnej oldbojów BKS „Stal” – BBTS „Włóknierz”	maj
23.	Imprezy rekreacyjno-sportowe z okazji „Dni Bielska-Białej”	maj
24.	XXI Ogólnopolski Bieg górski „Magurki”	14 maja

25.	Młodzieżowe Mistrzostwa Polski w biegu na 10 km	20 maja
26.	Turniej Finałowy Amp Futbol Ekstraklasa	20-21 maja
27.	Turniej Międzynarodowy w Piłce Siatkowej imienia Stefana Zubera	6-9 maja
28.	Turniej siatkówki plażowej „Beskidzka Plaża”	maj
29.	„Górska Majówka” - Bieg Górski i Marsz Nordic Walking	maj
30.	Sprawni jak kadeci – zawody sportowo-obronne	26 maja
31.	XXIII Puchar Europy EJU Juniorek i Juniorów Młodszych w Judo - Turniej Nadziei Olimpijskich w Judo „Beskidy”	20-21 maja
32.	Sportowy Turniej Miast i Gmin	maj-czerwiec
33.	25. Bieg Fiata	28 maja
34.	Turniej koszykówki ulicznej	3 czerwca
35.	Szukamy piłkarskich talentów	6 czerwca
36.	Stars Show 86 – wystawa samochodów	10-11 czerwca
37.	IX Turniej mini piłki nożnej „Przedszkoliada - wiosna 2017”	11 czerwca
38.	XXXVIII Regaty o Puchar Prezydenta Miasta Bielska-Białej	17-18 czerwca
39.	XVI Międzynarodowy mityng lekkoatletyczny „BeskidianAthletic”	17 czerwca
40.	Festiwal Biegowy	24 czerwca
41.	Finały 40 edycji Bielskiej Ligi Koszykówki	25 czerwca
42.	Akcja „Lato w mieście 2017”	czerwiec-sierpień
43.	40. Międzynarodowy Beskidzki Rajd Pojazdów Zabytkowych	6-9 lipca
44.	Premia lotna 74 Tour de Pologne	31 lipca
45.	Puchar Polski w klasie Omega - Memoriał A. Banaszka	5-6 sierpnia
46.	Turniej Piłki Nożnej - Memoriał im. J. Ciszewskiego	15 sierpnia
47.	Squash na Chrobrym	18-27 sierpnia
48.	Dni Sportu i Rekreacji – Jesień	wrzesień
49.	Międzynarodowy turniej piłki siatkowej mężczyzn „Beskidy 2017”	1-2 września

50.	43. Bielski Rodzinny Rajd Rowerowy	24 września
51.	Indywidualne Mistrzostwa Bielska-Białej w biegach przełajowych	wrzesień
52.	XI Międzynarodowe Grand Prix B-B w karate WKF	13-15 października
53.	VI Zawody Pływackie o Ciupagę Ondraszka	28 października
54.	X Turniej mini piłki nożnej „Przedszkoliada - jesień 2017”	12 listopada
55.	Turniej piłki siatkowej służb mundurowych	7 listopad
56.	Młodzieżowy turniej brydża sportowego	9-12 listopada
57.	Międzynarodowy turniej gwiazdkowy w gimnastyce artystycznej	1-3 grudnia
58.	5. Bieg Mikołajkowy	2 grudnia
59.	Turniej siatkówki „Bielsko-Biała Cup”	27-28 grudnia
60.	Halowy turniej piłki nożnej młodzików „Piłkarska Gwiazdka”	27-30 grudnia

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

15.8. Indywidualne sukcesy bielskich sportowców w 2017 r.

W zawodach krajowych i międzynarodowych bielscy sportowcy odnieśli w 2017 r. liczne sukcesy, które przyczyniły się do promocji Bielska-Białej i kraju.

Tabela. Wyniki reprezentantów bielskiego sportu w 2017 r.

Dyscyplina	Sportowiec	Osiągnięcie - wynik	Sezon
Karate	Bartosz Mączka	Złoty i srebrny medalista mistrzostw Polski seniorów w karate w olimpijskiej formule WKF. Reprezentant Polski na Światowych Igrzyskach Sportów Nieolimpijskich	2017 r.
Kick-boxing/K1	Marta Waliczek	Złota medalistka Światowych Igrzyskach Sportów Nieolimpijskich w kick-boxingu Mistrzyni organizacji FEN w formule K-1 kobiet	2017 r.
Tenis	Maja Chwalińska	Mistrzyni Europy do lat 16. Start w największych imprezach tenisowych juniorów: w Australian Open wystąpiła w finale debla, w US Open w ćwierćfinale, a w Wimbledonie dotarła do 3 rundy.	2017 r.

Kolarstwo torowe	Justyna Kaczowska	2 miejsce w mistrzostwach Europy seniorów w wyścigu indywidualnym na dochodzenie, 3 miejsce mistrzostw Europy seniorów w wyścigu drużynowym, 1 miejsce Młodzieżowych Mistrzostw Europy U-23 w wyścigu indywidualnym i 2 miejsce Młodzieżowych Mistrzostw Europy U-23 w wyścigu drużynowym.	2017 r.
Rajdy Samochodowe	Jacek Jurecki/Michał Trela	2 miejsce samochodowych Rajdowych Mistrzostw Polski w klasie 4 oraz 3 miejsce mistrzostw Polski w grupie samochodów z napędem na jedną oś.	2017 r.
Enduro	Sebastian Krywult	2 miejsce w mistrzostwach Europy w klasie weteran, 1 miejsce mistrzostw Polski w klasie masters oraz 2 miejsce mistrzostw Polski w klasyfikacji generalnej.	2017 r.
Szybownictwo	Sebastian Kawa	Dwa tytuły Mistrza Świata w klasie 13,5 metrowej i 15 metrowej oraz Mistrza Europy w klasie dwumiejscowej.	2017 r.

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

15.9. Gry zespołowe sezon 2016/2017

Tabela. Wyniki bielskich zespołów sportowych w sezonie 2016/2017.

Dyscyplina	Zespół/drużyna	Osiągnięcie - wynik	Sezon
Futsal	Rekord SSA	1 miejsce w Ekstraklasie Futsalu, Puchar Polski, Superpuchar	2016/2017
Siatkówka kobiet	BKS Aluprof	7 miejsce w Orlen Lidze	2016/2017
Siatkówka mężczyzn	BBTS SA	14 miejsce w PlusLidze	2016/2017
Piłka nożna	TS Podbeskidzie SA	8 miejsce w Nice 1 Lidze	2016/2017
Koszykówka	DAAS Basket Hills Bielsko-Biała	3 Liga mężczyzn – 1 miejsce, awans do II Ligi	2016/2017
Tenis stołowy	BISTS	6 miejsce w I lidze tenisa stołowego (grupa południowa)	2016/2017
Piłka nożna	BTS Rekord	3 miejsce w III lidze opolsko-śląskiej	2016/2017
Piłka nożna	BKS Stal	8 miejsce w III lidze opolsko-śląskiej	2016/2017

Źródło: Wydział Kultury Fizycznej i Turystyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

15.10. Nagrody sportowe – Harnasie

W Bielsku-Białej corocznie przyznawane są nagrody za osiągnięcia sportowe. Statuetki Harnasia otrzymują bielscy sportowcy, którzy swoją doskonałą postawą reprezentowali Bielsko-Białą na krajowych oraz zagranicznych arenach.

Tytuł sportowca roku 2017 otrzymała Maja Chwalińska. Tytuł trenera roku 2017 otrzymał Andrzej Szłapa. Tytuł drużyny roku 2017 otrzymał Rekord SSA. Tytuł Dobrodzieja sportu roku 2017 otrzymała firma Polskie mięso i wędliny Łukosz. Dodatkowo paterę Super Championa otrzymał Sebastian Kawa. Zachętą dla bielskich sportowców są przyznawane przez Prezydenta Miasta stypendia sportowe. W 2017 r. otrzymało 169 zawodniczek i zawodników, reprezentujących 21 klubów.

Za wysokie osiągnięcia sportowe bielscy reprezentanci otrzymali nagrody pieniężne. W 2017 r. Prezydent Miasta przyznał nagrody zawodnikom: Sebastian Kawa (Aeroklub Bielsko-Bialski), Agnieszka Jarecka (Polski Klub Sportów Górskich), Sebastian Sojka (KS Gwardia), Jerzy Załomski (Klub Sportu i Rekreacji Niewidomych i Słabowidzących „Pionek”). Nagrody otrzymali również zawodnicy drużyny Rekord SSA za zdobycie tytułu Mistrza Polski w futsalu.

16. Promocja oraz współpraca zagraniczna

Głównym celem działań promocyjnych jest przedstawienie oferty miasta Bielska-Białej dla partnerów krajowych oraz zagranicznych. Podejmowane przedsięwzięcia promocyjne obejmują w szczególności: prowadzenie miejskich kampanii promocyjnych, organizację i uczestnictwo w lokalnych, krajowych oraz zagranicznych imprezach promocyjnych (targi, wystawy, konferencje, konkursy, pokazy, sympozja), współuczestnictwo w przygotowywaniu wydarzeń o charakterze oficjalnym, jak również podtrzymywania związków oraz wymianę informacji z miastami bliźniaczymi, zaprzyjaźnionymi i partnerskimi.

16.1. Przedsięwzięcia promocyjne

Kampanie promocyjne Bielska-Białej w środkach masowego przekazu w 2017 r.:

- kampania promocyjna miasta w Internecie „Miasto w górach”: W terminie od 3 lipca do 13 października 2017 r. na zlecenie Wydziału Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej agencja marketingowa BrandAhead z Warszawy przeprowadziła internetową kampanię promocyjną miasta Bielska-Białej. Kampania ta stanowiła kontynuację działań zapoczątkowanych w 2015 r. w ramach kampanii pod hasłem „Miasto w górach”. Głównym celem kampanii było dalsze wzmocnienie wizerunku miasta, jako atrakcyjnej destynacji turystycznej oraz zachęcenie do odwiedzenia miasta w celach turystycznych. Kampania skierowana była do osób z całego kraju w wieku 25-50 lat, osób aktywnych, zainteresowanych turystyką, fotografią. Założeniem kampanii było przekierowanie jak największej liczby internautów zainteresowanych turystyką na odświeżoną stronę blogową www.miestowgorach.pl. Oś kampanii stanowiły 2 wpisy blogowe opisujących dwa aktualne tematy: Kolej Linowa na Szyndzielnię po remoncie oraz biennale fotografii światowej FotoArtFestival. Wpisy zostały wsparte kampanią reklamową na Facebooku, skierowaną do ściśle określonej grupy docelowej. W ramach kampanii odbyły się dwa konkursy na Facebooku. Osiągnięte wyniki przekroczyły założone cele kampanii. Główny cel kampanii - liczba przekierowań stronę blogową www.miestowgorach.pl wyniosła 6 811 przy założonych 6 600,
- program „Studio Lato” w Bielsku-Białej wraz z emisją w TVP3 Telewizja Katowice: W dniu 5 sierpnia 2017 r. zrealizowany został w Bielsku-Białej materiał zdjęciowy, promujący turystykę aktywną w Bielsku-Białej. Program był emitowany na żywo w sobotnie przedpołudnie na antenie TVP3. Na zlecenie Wydziału Promocji Miasta powstał spot promujący ten program, który został wyemitowany na antenie tej samej stacji 80 razy w dniach od 30 lipca do 4 sierpnia 2017 r.,

- telewizja na weekend. Film prezentujący walory Bielska-Białej wraz z emisją w telewizji turystycznej „Polska na weekend”: Spot ukazuje najważniejsze obiekty i walory turystyczne Bielska-Białej, takie jak Zamek książąt Sułkowskich, Rynek, Studio Filmów Rysunkowych, Ośrodek Narciarsko-Rekreacyjny Dębowiec, kolej linową na Szyndzielnię i wiele innych. Spot można oglądać w telewizji internetowej www.polskanaweekend.tv. Spot miał prawie 200 000 odtworzeń.
- „Studia w górach” to wspólna kampania Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej oraz Akademii Techniczno-Humanistycznej, której celem jest promocja wśród przyszłych studentów zalet studiowania, zamieszkania i kreowania kariery zawodowej w Bielsku-Białej. Kampania zwraca uwagę osób młodych, które stoją przed dylematem wyboru przyszłej uczelni, że studia w Bielsku-Białej to nie tylko możliwość zdobycia solidnego wykształcenia na jednym z perspektywicznych kierunków, ale również szansa na znalezienie pracy jeszcze w trakcie trwania nauki. Kampania zwraca również uwagę na atrakcyjność położenia Bielska-Białej. Bliskość terenów rekreacyjnych umożliwia aktywne spędzanie czasu o każdej porze roku, a liczne imprezy kulturalne i plenerowe to niewątpliwie kolejne atuty przemawiające za wyborem Bielska-Białej. W 2017 r. przeprowadzona została pierwsza edycja kampanii, w ramach której zewnętrzna agencja marketingowa wyłoniona w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego zrealizowała przedmiot umowy polegający na promocji strony internetowej kampanii na portalu społecznościowym Facebook wśród określonej grupy docelowej. Realizacja kampanii pozwoliła uzyskać 14 640 unikalnych kliknięć użytkowników portalu Facebook przekierowujących na stronę kampanii w ciągu 4 miesięcy jej trwania.
- Kampania „Kariera w górach” to działanie zainicjowane w 2016 r. przez Urząd Miejski w Bielsku-Białej, którego celem jest pomoc lokalnym przedsiębiorcom w pozyskaniu odpowiednio wykwalifikowanych kadr. Głównym zadaniem kampanii jest promocja Bielska-Białej jako atrakcyjnego miejsca do zamieszkania oraz rozpoczęcia kariery zawodowej w szczególności wśród młodych informatyków, inżynierów, absolwentów wyższych uczelni technicznych. W 2017 r. w kampanii uczestniczyło 29 firm z terenu Bielska-Białej, które borykają się z brakami kadrowymi i oferują zatrudnienie osobom z wykształceniem technicznym lub informatycznym. W 2017 r. została również przeprowadzona akcja promująca stronę internetową kampanii, w ramach której wyłoniona w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego agencja marketingowa zrealizowała przedmiot umowy polegający na promocji strony internetowej kampanii na portalu Facebook, prowadzenia profilu kampanii na portalu Facebook oraz bloga kampanii na jej stronie internetowej. W ramach przeprowadzonych działań promocyjnych w trakcie 7 miesięcy udało się uzyskać 29 790 unikalnych kliknięć użytkowników portalu Facebook przekierowujących na stronę kampanii.

Wydawnictwa i materiały promocyjne Bielska-Białej w 2017 r.:

- „Niezwyczajny samochód w niezwykłym mieście.” - wersja dwujęzyczna polsko-angielska,
- „Bielsko-Biała. Przewodnik dla dzieci.” - przewodnik w języku polskim,
- „Bielsko-Biała.” - przewodnik turystyczny w języku polskim,
- „Bielsko-Biała. Murale.” - wersja dwujęzyczna polsko-angielska,
- Broszura o Bielsku-Białej w języku węgierskim.

Organizacja imprez promocyjnych przez miasto Bielsko-Biała w 2017 r.:

- Dzień Dziecka-50-te urodziny Reksia,
- Festiwal Miast Partnerskich – POZNAJMY SIĘ,
- Impreza promocyjna „Bielsko-Biała i Beskidy w Ustce”,
- Święta na Starówce.

16.2. Współpraca krajowa

Współpraca przy organizacji imprez odbywających się w Bielsku-Białej:

- Bielska Zadymka Jazzowa Lotos Jazz Festiwal,
- Międzynarodowy Festiwal Chórów „Gaude Cantem”,
- Festiwal Czekolady i Słodczy,
- II Festiwal Muzyki Crossover,
- Bielski Rodziny Rajd Rowerowy – edycja wiosenna i jesienna,
- Rynek Smaków – Food Truck – edycja wiosenna i jesienna,
- Impreza promocyjna „Cała naprzód, czyli Ustka w Bielsku-Białej”,
- 50-urodziny Reksia,
- 500-lecie Reformacji,
- Impreza „maluch dla Toma Hanksa”,
- Squash na Chrobrym,
- Międzynarodowy Zlot Pojazdów Militarnych Operacja Południe,
- Piknik Lotniczy z Aeroklubem Bielsko-Bialskim,
- Konkurs na najlepsze przedsiębiorstwo roku – Firma Roku,
- FotoArt Festival,
- Jazzowa Jesień w Bielsku-Białej.

Wydział Promocji Miasta koordynował działania PR, kontakty z mediami (prasa, radio, TV, Internet), Wydział zaangażowany był również w koordynację działań logistycznych, organizację wystaw, pozyskiwanie sponsorów, uwzględniając przy tym budowanie właściwego wizerunku zaproszonych gości, organizatorów i samego wydarzenia.

Tabela. Krajowe targi turystyczne, w których uczestniczyło Bielsko-Biała w 2017 r.

Targi krajowe		
Nazwa imprezy	Miejsce	Termin
TOUR SALON	Poznań	17-19 luty
Na styku kultur	Łódź	17-19 marzec
Glob	Katowice	31 luty – 2 kwietnia
TT Zabrze	Zabrze	7-8 kwietnia
Lato	Warszawa	21-23 kwietnia
Atrakcje Regionów	Chorzów	2-4 czerwca
W stronę słońca	Opole	26-28 maja
World Travel Show	Nadarzyn	19-21 października

Źródło: Wydział Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

W 2017 r. promocja miasta Bielska-Białej oraz regionu odbywała się również we współpracy ze stowarzyszeniami Region Beskidy, Lokalną Organizacją Turystyczną Beskidy, powiatami: bielskim, żywieckim, cieszyńskim, Urzędem Marszałkowskim Województwa Śląskiego oraz Śląską Organizacją Turystyczną, a także z Lokalną Organizacją Turystyczną BESKIDY. Istotny wkład w promocję Bielska-Białej oraz regionu wnoszony jest także dzięki działalności Polsko – Austriackiego Stowarzyszenia Kulturalno – Informacyjnego "ipolen.at" z Wiednia.

16.3. Współpraca międzynarodowa

Bielsko-Biała posiada umowy o partnerstwie i współpracy z 17 miastami, w tym z 1 miastem polskim. Obecnie do miast, z którymi współpraca jest aktywna należą: Baia Mare (Rumunia), Besançon (Francja), Bierdiańsk (Ukraina), Frydek-Mistek (Czechy), Grand Rapids (USA), Kragujevac (Serbia), Szolnok (Węgry), Trzyniec (Czechy), Ustka, Wiedeń – Donaustadt (Austria), Wolfsburg (Niemcy), Żylina (Słowacja). W 2017 r. na parking przy Ratuszu pojawiła się nowa tablica prezentująca listę miast partnerskich Bielska-Białej wraz z mapą.

Tabela. Współpraca międzynarodowa Bielska-Białej w 2017 r.

Miasto (państwo)	Wydarzenia
Baia Mare-Rumunia	Święto Kasztanów (święto miasta), uroczyste otarcie Kolonii Artystów – wystawa bielskich artystów, członków bielskiego Okręgu ZPAP
Kragujevac-Serbia	Dni Miasta
Trzyniec-Czechy	Święto Polonii
Szolnok-Węgry	Święto Gulaszu
Żylin-Słowacja	Dni Kultury Europejskiej
Frydek-Mistek-Czechy	Spotkanie Miast Partnerskich
Berdiansk-Ukraina	Dni Miasta
Nyiregyhaza-Węgry	Tirpak Festiwal, wizyta studyjna dziennikarzy i touroperatorów
Bratysława-Słowacja	Organizacja wystawy bielskich artystów pt. OBBBRAZOK i stoiska promocyjnego Miasta Bielska-Białej w galerii Instytutu Polskiego w Bratysławie

Źródło: Wydział Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Tabela. Zagraniczne targi turystyczne, w których uczestniczyło Bielsko-Biała w 2017 r.

Targi zagraniczne		
Nazwa imprezy	Miejsce	Termin
Vakantiebeur	Utrecht - Holandia	11-15 stycznia
Ferien Messe	Wiedeń - Austria	12-15 stycznia
IFT Slovakiaitour	Bratysława - Słowacja	26-29 stycznia
Salon de Vacances	Bruksela - Belgia	2-5 lutego
Balttour	Ryga - Łotwa	3-5 lutego
ITB Berlin	Berlin - Niemcy	8-12 marca
Dovolena	Ostrawa - Czechy	3-5 marca
SITV Colmar	Colmar - Francja	9-12 listopada

Źródło: Wydział Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Lokalna Organizacja Turystyczna Beskidy

Tabela. Imprezy organizowane przez Lokalną Organizację Turystyczną Beskidy w 2017 r.

Lp.	Wydarzenie	Termin
1.	Piknik zdrowia na zamku	25 lutego
2.	Pump it on Pigalle	31 lipca

Źródło: Wydział Promocji Miasta Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej

Euroregion Beskidy

Tabela. Imprezy organizowane przez Euroregion Beskidy w 2017 r.

Lp.	Wydarzenie	Termin
1.	Cykl Biegów o Puchar Euroregionu Beskidy	2 kwietnia 23 kwietnia 28 maja
2.	XVI Beskidzki Festiwal Nauki i Sztuki	11-13 maja
3.	XV Turniej Piłki Plażowej o Puchar Przewodniczącego Euroregionu Beskidy	14-16 lipca
4.	Eliminacje do Międzynarodowych Zawodów Lekkoatletycznych Dzieci i Młodzieży	12 września
5.	Regaty o Puchar Euroregionu Beskidy	9-10 września
6.	Międzynarodowe Zawody Lekkoatletyczne Dzieci i Młodzieży	3 października
7.	Konferencja dla Programu Interreg V – A Polska – Słowacja 2014-2020	16 listopada
8.	Polsko-Czeska Konferencja Podsumowująca Projekt „RAZEM”	30 listopada

Źródło: Euroregion Beskidy

W 2017 r. Stowarzyszenie „Region Beskidy” na potrzeby Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska 2014-2020 zrealizowało projekt własny pt.: „Razem”, który uruchomił trójstronną współpracę w ramach Euroregionu Beskidy na poziomie zróżnicowanych grup wiekowych oraz intelektualnych – dzieci, młodzieży, seniorów, niepełnosprawnych umysłowo oraz przedstawicieli samorządów, pracowników obsługujących polsko-słowackie i polsko czeskie programy.

Również w ramach Programu Interreg V-A Polska – Słowacja 2014-2020 Stowarzyszenie „Region Beskidy” rozpoczęło w 2017 r. przykładowy mikroprojekt „Powietrze nie zna granic”, którego celem jest podniesienie świadomości ekologicznej instytucji oraz mieszkańców pogranicza polsko-czesko-słowackiego w zakresie negatywnych skutków degradacji środowiska naturalnego, w szczególności w zakresie zanieczyszczenia powietrza oraz jego przeciwdziałaniu.

Ponadto w 2017 r. miały miejsce następujące inicjatywy: udział w krajowych i zagranicznych targach turystycznych, nabory wniosków, rozliczenia, szkolenia i prace na rzecz funkcjonowania programów Interreg V-A PL-SK 2014-2020 oraz Interreg V-A CZ-PL 2014-2020.

17. Komunikacja społeczna

17.1. Społeczeństwo informacyjne

W 2017 r. w Urzędzie Miejskim w Bielsku-Białej drogą elektroniczną dostępne były następujące usługi publiczne:

- Biuletyn Informacji Publicznej (BIP),
- witryna www.um.bielsko.pl – z informacjami dotyczącymi Urzędu,
- Platforma e-Usług publicznych ESP (SEKAP, ePuap),
- WebPhone komunikator internetowy,
- transmisja obrad Sesji Rady Miejskiej przez TV internetową,
- System Powiadamiania Mieszkańców.

Sieć Szerokopasmowa w Bielsku-Białej

W 2014 r. zakończone zostały prace związane z budową sieci szerokopasmowej. Obecnie realizowany jest etap utrzymania i eksploatacji infrastruktury sieciowej. W tym celu został powołany zespół ZdMSS.

Tabela. Miejska sieć światłowodowa w Bielsku-Białej – stan na koniec 2017 r.

Wyszczególnienie	Długość [km]	Właściciel
Kanalizacja teletechniczna	ok. 61	Urząd Miejski w Bielsku-Białej
Światłowody	ok. 151	Urząd Miejski w Bielsku-Białej

Źródło: Wydział Informatyki Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej